

Działalność gospodarcza w krajach portugalskojęzycznych

**Portugalia Angola
Brazylia Mozambik**

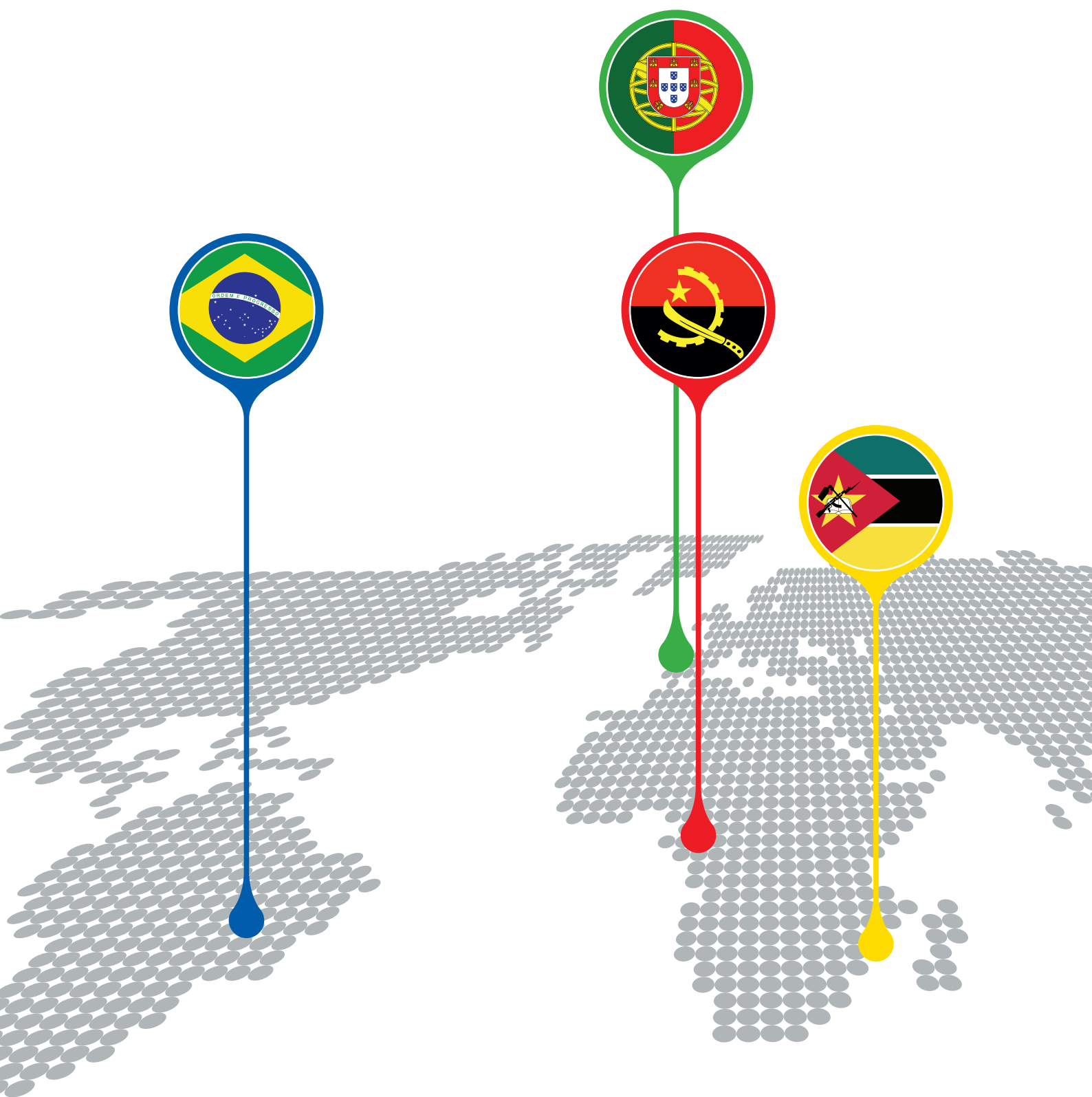
SOCIEDADE DE ADVOGADOS, RL
ROGÉRIO FERNANDES FERREIRA
& ASSOCIADOS

Autorzy:
Rogério Fernandes Ferreira & Associados

Pomysł i koordynacja publikacji:
Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza

Wydanie specjalne dla uczestników Forum
Polska-Portugalia-Angola-Brazylia-Mozambik
ufundował Bank Millennium

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
PORTUGALIA	16
1) INFORMACJE OGÓLNE	17
2) ZACHĘTY INWESTYCYJNE	19
3) PRAWO KORPORACYJNE	23
4) ZATRUDNIENIE	25
5) PODSTAWOWE PODATKI	27
ANGOLA	38
1) INFORMACJE OGÓLNE	39
2) ZACHĘTY INWESTYCYJNE	41
3) PRAWO KORPORACYJNE	43
4) ZATRUDNIENIE	46
5) PODSTAWOWE PODATKI	48
BRAZYLIA	52
1) INFORMACJE OGÓLNE	53
2) ZACHĘTY INWESTYCYJNE	55
3) PRAWO KORPORACYJNE	58
4) ZATRUDNIENIE	60
5) PODSTAWOWE PODATKI	63
MOZAMBIK	66
1) INFORMACJE OGÓLNE	67
2) ZACHĘTY INWESTYCYJNE	69
3) PRAWO KORPORACYJNE	72
4) ZATRUDNIENIE	74
5) PODSTAWOWE PODATKI	75

MINISTERSTWO ROZWOJU

Bardzo ważną częścią przyjętego przez polski rząd Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest wsparcie rozwoju firm, ich produktywności i ekspansji zagranicznej. Mamy dobre doświadczenia w zakresie promocji i wsparcia eksportowego polskich przedsiębiorstw, jednak kompetencje i potencjał są rozsiane w wielu instytucjach. Dlatego potrzeba kompleksowych i skoordynowanych działań na rzecz zwiększenia ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorstw. Zadania te będzie realizować wyspecjalizowana jednostka umiejscowiona w strukturze Polskiego Funduszu Rozwoju, która połączy już istniejące zasoby i możliwości promocyjne, proeksportowe oraz proinwestycyjne. Zintegruje też działania dyplomacji ekonomicznej. Pozwoli to zarówno poszerzyć ofertę promocyjną i wsparcie eksportowe, jak też uprościć oraz ułatwić polskim przedsiębiorcom inwestowanie na zagranicznych rynkach.

Już dziś podejmujemy szereg działań, które mają na celu zwiększenie konkurencyjności naszych firm i promowanie polskich produktów. Zaproponowaliśmy m.in. polskie specjalności eksportowe, dla których przygotowujemy właśnie branżowe programy promocji. Regularnie spotykamy się także z przedstawicielami międzynarodowego biznesu i rządów, aby wspólnie omawiać obszary wzmocnienia kooperacji handlowo-inwestycyjnej. Ważnym elementem tego dialogu są również oficjalne wizyty połączone z misjami biznesowymi. Dzięki tym działaniom zdobywamy nowe rynki zbytu oraz rozszerzamy współpracę gospodarczą.

Tworzenie korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorstw jest niezbędne dla budowy konkurencyjnej gospodarki i zapewnienia jej silnego i długotrwałego wzrostu. Wspieramy przedsiębiorców, a dzięki naszym inicjatywom chcemy także zwiększyć możliwości konkurowania firm zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

Obiecującym obszarem wspólnych działań jest możliwość współpracy przedsiębiorstw polskich i portugalskich na rynkach trzecich w tym w Angoli, Brazylii czy Mozambiku. Z dużym uznaniem odnotowujemy sukcesy firm portugalskich na rynkach Wspólnoty Państw Języka Portugalskiego (CPLP). W połączeniu z rosnącym potencjałem polskich przedsiębiorców pozwoliłyby one stworzyć nowe możliwości współpracy między firmami obu krajów. Bez wątpienia Portugalia stanowi ważną platformę współpracy gospodarczej z państwami CPLP. Należy także podkreślić, że pojawia się zainteresowanie ze strony inwestorów polskich inwestycjami w Portugalii, którzy zaczynają postrzegać ten kraj jako bramę do wejścia na rynki krajów portugalskojęzycznych. Nasze przedsiębiorstwa mogłyby wnieść do tej współpracy swoje doświadczenie oraz kontakty na rynkach krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Tym samym, pozwoliłoby to stworzyć płaszczyznę do wspólnego działania na rynkach trzecich.

Doceniam starania podejmowane przez polskie firmy na rzecz budowy pozytywnego wizerunku Polski na świecie. Życzę Państwu dalszych sukcesów w prowadzonej działalności oraz satysfakcji z osiągniętych wyników. Oby współpraca na rynkach Portugalii, Angoli, Brazylii i Mozambiku okazała się dla Państwa owocna.

Radostaw Domagalski-Łabędzki
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju

Szanowni Państwo,

Historia kontaktów między Polską i Portugalią i szerzej: państwami języka portugalskiego sięga niemal 500 lat. Wydaje się, że kraje te nie są dla nas aż tak egzotyczne jak sugerują pierwsze skojarzenia. Polskie przedsiębiorstwa prowadzą ekspansję na międzynarodowych rynkach i Bank Millennium stara się wspierać ich aktywność wykorzystując swoją pozycję biznesową, wiedzę i doświadczenia.

Bank Millennium w Polsce jest częścią Grupy Millennium bcp – międzynarodowej grupy finansowej, skupionej wokół portugalskiego Millennium bcp, obecnego także w Polsce, Portugalii, Mozambiku, Angoli i Brazylii. To kraje o dużych perspektywach wzrostu, rozwijającej się infrastrukturze i ułatwieniach dla firm prowadzących działalność gospodarczą oraz inwestorów zagranicznych. Obecność w Afryce dynamicznie rozwijających się banków Grupy Millennium bcp: Millennium bim i Millennium Angola sprzyja przepływowi know-how, ułatwia przeprowadzanie rozliczeń i znajomości rynku. Brazylia, gdzie Millennium bcp ma swoje przedstawicielstwo, jest uznawana za jedno z najdynamiczniej rozwijających się państw świata.

Ekspansja zagraniczna to jedno z założeń Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przygotowanego przez Ministerstwo Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej, który zakłada wsparcie polskich przedsiębiorstw m.in. w drodze dedykowanej oferty finansowej oraz promocji polskich produktów.

Zachęcam firmy zainteresowane prowadzeniem biznesu w Portugalii, Angoli, Mozambiku i Brazylii do zapoznania się z niniejszą książką. Jest ona swego rodzaju przewodnikiem po systemach gospodarczych wymienionych wyżej państw, w którym znajdują Państwo zestaw informacji istotnych z punktu widzenia przedsiębiorców. Wśród szczegółowych informacji publikowane są dane dotyczące sytuacji gospodarczej, ułatwień inwestycyjnych oraz obowiązujących zasad prawa gospodarczego, prawa pracy i rozwiązań podatkowych.

Bank Millennium ma przyjemność być mecenasem tej publikacji.

Zapraszam do lektury.

Andrzej Gliński
Członek Zarządu
Bank Millennium SA

GRUPA MILLENNIUM OKNEM NA ŚWIAT

Grupa Millennium bcp

Banco Comercial Portugues jest największym prywatnym bankiem w Portugalii. Prowadzi działalność bankową pod marką Millennium bcp, w ramach której wspólnie ze swoimi spółkami zależnymi oferuje pełen zakres usług i produktów finansowych dla wszystkich segmentów rynku finansowego. Grupa BCP jest instytucją o zasięgu międzynarodowym, zajmującą się przede wszystkim dystrybucją produktów i usług finansowych na rynku europejskim: w Portugalii, Polsce oraz afrykańskim w Angoli i Mozambiku. Grupa jest obecna na 5 kontynentach, poprzez operacje bankowe, przedstawicielstwa i umowy handlowe.

Aktywa: 77 885 mln euro; **Liczba Klientów:** ok. 2.3 mln; **Oddziały:** 1342; **Liczba pracowników:** 17183

Bank Millennium w Polsce

Bank Millennium jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Obsługa klientów Bankowości Przedsiębiorstw prowadzona jest przez szeroko rozbudowaną sieć sprzedaży pokrywającą swym zasięgiem cały kraj. Do dyspozycji klientów są Doradcy Bankowi oraz Konsultanci pracujący w 35 Centrach Korporacyjnych, wspierani przez Doradców Produktowych będących specjalistami z zakresu leasingu, faktoringu, finansowania handlu, transakcji skarbowych i bankowości transakcyjnej.

NAJLEPSZA W POLSCE BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Poza bezpośrednim kontaktem z pracownikami banku oraz dostępem do obsługi telefonicznej TeleMillennium, klienci mają możliwość skorzystania z nowoczesnych narzędzi, takich jak:

- ➔ System bankowości internetowej Millenet dla Przedsiębiorstw (wraz z modułem „Finansowanie handlu”).
- ➔ Bankowość mobilna, czyli dostęp do rachunków i operacji bankowych za pomocą telefonii mobilnej.
- ➔ Kompleksowa oferta produktowa w obszarze korporacyjnym pozwala budować zindywidualizowane propozycje współpracy oparte na diagnozie potrzeb klientów, znajomości jego realiów i branży.

Aktywa: 15 542,7 mln euro, **Liczba Klientów:** ok 2 mln, **Oddziały:** 413, **Liczba pracowników:** 5911

Portugalia kontynentalna jest położona na zachodnim wybrzeżu Europy, pomiędzy Europą, Ameryką i Afryką. Należą do niej również dwa archipelagi wysp na Oceanie Atlantyckim: Regiony Autonomiczne Azorów i Madery.

W strukturze gospodarczej kraju, w ostatniej dekadzie, zarejestrowano większą dywersyfikację usług oraz istotne zmiany w strukturze specjalizacji produkcji: coraz większą rolę spełnia i coraz szybciej rozwija się przemysł motoryzacyjny i części samochodowych oraz elektroniczny, energetyczny, farmaceutyczny i branże związane z nowymi technologiami informacji i komunikacji.

Najnowsze prognozy Banku Portugalii (BdP) na okres 2016-2017 wskazują na kontynuację stopniowego ożywienia gospodarczego w Portugalii oraz na wzrost PKB z 1,7% do 1,8%.

Jeśli chodzi o infrastrukturę drogową, kolejową i morską Portugalia jest jednym z bardziej rozwiniętych krajów w Europie. W rankingu jakości dróg zajmuje 4-te miejsce na świecie i 6-te, jeśli chodzi o zagęszczenie autostrad, czyli dużo powyżej średniej OECD. "Korytarz Atlantycki", czyli linia kolejowa łącząca Portugalie, Hiszpanię i Francję, w końcu 2016 roku ma dotrzeć aż do Niemiec. Sieć lotnisk składa się z 15 portów lotniczych, na których lądują i startują samoloty większości międzynarodowych linii lotniczych, a port „Águas Profundas” w Sines może przyjąć statki klasy Post Panamax i w 2013 roku został uznany najdynamiczniej rozwijającym się portem na poziomie światowym (+68%).

Portugalczyki są pracownikami dyspozycyjnymi, elastycznymi, oddanymi i produktywnymi, posiadają wysokie wykształcenie i najlepsze kompetencje w branżach związanych z biznesem, a języki obce, matematyka, zarządzanie i nauka to tylko niektóre obszary, w których wyróżniają się obywatele Portugalii.

Poza językiem (język portugalski jest 5-tym językiem na świecie, używanym także w krajach Wspólnoty Państw Języka Portugalskiego), który jest znaczącą przewagą Portugalii, drugim jej atutem jest położenie geograficzne, unikalne i strategiczne. Rynek portugalski jest dużo większy niż mogłoby się wydawać: kraj zamieszkuje 10,6 mln mieszkańców, a jego rynek stanowi również otwarte wrota dla rynków europejskich (500 mln osób) oraz innych krajów portugalskojęzycznych (ponad 250 mln konsumentów). Warto zauważyć, że na rynkach Brazylii, Angoli i Mozambiku, z którymi łączy Portugalie szczególne więzi, Portugalia odgrywa istotną rolę, poprzez działalność przedsiębiorstw portugalskich, które realizują tam swoje projekty oraz wzmacniają intensywne relacje handlowe z tymi krajami.

Portugalia w najbliższych trzech latach (2016-2018) będzie gospodarzem WEBSUMIT, największej imprezy technologicznej na świecie. Wydarzenie to obejmie 21 konferencji poświęconych takim dziedzinom jak sport, muzyka, gastronomia, moda, rolnictwo i in. oraz zgromadzi w jednym miejscu najważniejszych inwestorów i najbardziej innowacyjne umysły z całego świata.

Polska jest ważnym partnerem handlowym Portugalii. W 2015 roku zajęła 14-te miejsce na liście odbiorców towarów z Portugalii oraz 16-te jako ich dostawca. Zanotowała wtedy swój najlepszy wynik w ostatnich pięciu latach. Warto zauważyć, że po raz pierwszy saldo wymiany handlowej (eksport + import) przekroczył miliard EUR.

Według dostępnych informacji w zakresie turystyki, w okresie styczeń-grudzień 2015 zanotowano znaczący wzrost liczby polskich turystów w Portugalii (o 29,1%), co dało rekordową liczbę 176 885 osób. Portugalia, poza tym że jest przyjaznym krajem do inwestowania, życia i wypoczynku, jest także bezpieczna. Jest krajem o klimacie śródziemnomorskim zapewniającym ponad 200 słonecznych dni w roku, unikalne środowisko, zaplecze kulturalne i rekreacyjne oraz służbę zdrowia na najwyższym poziomie.

Maria Amélia Paiva
Ambasador Portugalii w Polsce

Drogi czytelniku,

Dzięki stabilności politycznej, gospodarczej i społecznej, uzyskanej po zakończeniu wojny w 2002 roku, Angola przeżywa najpomyślniejszy okres w całej swojej historii, oferując odpowiednie warunki dla firm, zarówno krajowych i zagranicznych. Angola jest rynkiem wielu możliwości, który przyciągnął ponad 106 miliardów USD kapitału inwestycyjnego w okresie od 2006 do 2014 roku, stając się jednym z 30 krajów, które są największymi odbiorcami inwestycji zagranicznych na świecie. Według statystyk, w najbliższych latach Angola nadal będzie notować wzrost gospodarczy. Uważamy więc Angolę za jedno z najbardziej obiecujących państw – kraj przyszłości, otwarty na współpracę z Europą w różnych dziedzinach.

Rozległe terytorium Republiki Angoli, liczącej 25 785 mln mieszkańców, obfituje w złoża naturalne, takie jak ropa naftowa, gaz ziemny, diamenty, złoto, miedź, fosfor, cynk, glin, żelazo, krzem, uran, potas, granit, marmur, etc. Posiada duże zasoby morskie i dobre perspektywy dla turystyki, nie tylko wzdłuż linii brzegowej liczącej 1600 km, ale także w głębi kraju, gdzie góry i doliny gotowe są na przyjęcie tych, którzy zechcą je odwiedzić.

Ze względu na swoje strategiczne położenie geograficzne na kontynencie afrykańskim, Angola może być postrzegana jako brama do ogromnego rynku regionu SADC (Wspólnoty Rozwoju Afryki Południowej), której kraje liczą w sumie ponad 270 mln mieszkańców.

W ostatnich latach, gospodarka Angoli jest jedną z najszybciej rozwijających się w Afryce i na świecie, odnotowując roczny wzrost na poziomie 11,1% od 2001 do 2011 roku. Należy jednak wspomnieć tu, że gospodarka jest silnie uzależniona od sektora naftowego, co związane jest z wcześniej prowadzoną wojną. Jednak intencją władzy wykonawczej Angoli jest zróżnicowanie gospodarki tak, aby zapewnić zrównoważony rozwój. W tym celu, zostały określone następujące sektory priorytetowe dla inwestycji prywatnych, które już wykazują wysoki wzrost: produkcja rolna i hodowlana, przemysł przetwórczy, rybołówstwo i pochodne, budownictwo, ochrona zdrowia i edukacja, infrastruktura drogową, kolejową, morską i lotniczą, telekomunikacja, energia i woda.

Uważamy, że najbardziej obiecującymi sektorami dla współpracy Angola-Polska jest rolnictwo, hodowla i przemysł rolno-spożywczy. Angola, która w przeszłości była trzecim największym na świecie producentem kawy, jest 16 krajem o największym potencjale rolniczym na naszej planecie. Na całym terytorium Angoli, liczącym 124 mln hektarów (4 razy większym od powierzchni Polski), znajduje się blisko 35 mln hektarów ziemi uprawnej, z czego 30 mln hektarów pozostaje wciąż niewykorzystane. Co więcej, mój kraj ma przyjemny klimat i ogromny potencjał zasobów wodnych, który pozwala na uprawianie ziem przez cały rok.

Angola może produkować żywność, zarówno dla konsumpcji krajowej, jak i na eksport, ponieważ gleba na to pozwala. Musimy zmodernizować nasze technologie produkcji, porzucić tradycyjne metody i wprowadzić te bardziej nowoczesne, aby poprawić jakość i ilość produkcji. Wraz z uprzemysłowieniem sektora, musimy również wprowadzić nowe techniki produkcji rolnej i konserwacji, tak, aby rolnictwo stało się rzeczywistym fundamentem życia dla ludności, a przemysł – czynnikiem decydującym dla rozwoju kraju.

Polska, która dzieli z Angolą tę samą datę święta narodowego – 11 listopada, ma bardzo korzystny wizerunek w Angoli. Polskie firmy dysponują wiedzą know-how oraz zaawansowaną technologią, są doskonałe pod względem jakości, konkurencyjne i mają realne doświadczenie w gospodarce przejściowej. Ambasada Republiki Angoli w Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi dynamiczną promocję aktywnej dyplomacji gospodarczej, wspólnie z podmiotami publicznymi i prywatnymi, w celu pogłębienia tradycyjnych już więzi przyjaźni i współpracy gospodarczej i handlowej z tym krajem i wygenerowania wzajemnych korzyści.

Podsumowując, chciałbym zwrócić się do polskiej społeczności biznesowej, aby zachęcić do inwestowania i nawiązywania partnerstwa z przedsiębiorstwami angolskimi, w celu osiągnięcia wzajemnie pożądanego poziomu rozwoju. Warunki prowadzenia działalności gospodarczej są zdecydowanie korzystne. Jesteśmy postrzegani jako dobrzy partnerzy do prowadzenia działalności gospodarczej i zakładania spółek.

Domingos Culolo
Ambasador Angoli w Polsce

Embaixada da
República de Angola
em Varsóvia

Embaixada do Brasil em Varsóvia

Brazylia to największa gospodarka w Ameryce łacińskiej i dziewiąta na świecie oraz kraj o coraz większym znaczeniu międzynarodowym, organizujący ważne światowe wydarzenia i przyciągający inwestorów. PKB w 2015 r. wyniosło 1,8 bilionów dolarów, co świadczy o jego wzroście o ponad 150% w ciągu ostatnich 10 lat.

Populacja Brazylii liczy ponad 200 milionów mieszkańców. W ostatnich latach 25 milionów Brazylijczyków wyszło z biedy, a średnie wynagrodzenie stale wzrasta. Na terytorium Brazylii, które wynosi 8,5 miliona km², znajdują się liczne złoża naturalne: między innymi ropa, żelazo, cyna, miedź. Ponad 300 milionów hektarów zajmują tereny rolnicze, położone w dobrych warunkach geograficznych i klimatycznych. Dzięki bogactwom natury Brazylia ma też dostęp do odnawialnych źródeł energii: 63% energii produkowanej w Brazylii pochodzi z hydroelektrowni.

Jedną z cech wyróżniających Brazylię na tle innych krajów jest jej niezwykła różnorodność kulturowa i etniczna. Aktualne społeczeństwo brazylijskie, ukształtowane przez Indian, Europejczyków, Afrykańczyków i Azjatów, jest pełne szacunku i otwarte na inne kultury, a jego członkowie z łatwością się integrują i przyjmują nowe zwyczaje i sposoby pracy.

Silna gospodarka, duży rynek wewnętrzny, bogactwa naturalne i kulturowe oraz położenie Brazylii, które czyni z niej dobry punkt do eksportu do pozostałych krajów Ameryki, sprawiają, że jest to kraj niezwykle atrakcyjny dla inwestorów. Ponadto, dzięki wspaniałemu klimatowi i gościnnym ludziom, przyjezdni czują się w Brazylii jak w domu.

Mimo istnienia czynników potencjalnie stanowiących przeszkodę dla ścisłej współpracy między Brazylią a Polską, takich jak odległość geograficzna i uwarunkowane historycznie, bliższe związki z innymi krajami, czy brak preferencyjnych umów bilateralnych, oba państwa łączą zarówno kwestie gospodarcze, jak i, być może nieco zapomniane, kwestie historyczne i kulturowe, spowodowane polską imigracją do południowych stanów Brazylii. Ponadto, rozwój, jaki miał miejsce w ostatnich latach w Brazylii i w Polsce, stwarza szansę na współczesne wzmocnienie stosunków między naszymi krajami na różnych płaszczyznach i przy obopólnych korzyściach.

Należy wspomnieć, iż spośród krajów Ameryki łacińskiej to Brazylia jest największym partnerem handlowym Polski: tu jej udział kształtuje się na poziomie 24%. Na rynku brazylijskim pojawia się również coraz więcej polskich inwestycji, a polskie Ministerstwo Rozwoju postrzega Brazylię jako bardzo atrakcyjnego partnera biznesowego: w 2013 r. uznało ten kraj za jeden z siedmiu najbardziej perspektywicznych kierunków polskiej ekspansji handlowo-inwestycyjnej.

To różnice między Polską a Brazylią – gospodarcze, klimatyczne i kulturowe – czynią te kraje wzajemnie atrakcyjnymi w kontekście ogólnej współpracy i wymiany handlowej. Dzięki inicjatywom takim jak Forum Polska-Portugalia-Angola-Brazylia-Mozambik i innym działaniom promującym współpracę możemy patrzeć z optymizmem na perspektywę dalszego jej rozwoju.

Alfredo Leoni
Ambasador Brazylii w Polsce

Szybka transformacja polskiej gospodarki, państwa i społeczeństwa oraz stworzenie jednego z najbardziej konkurencyjnych rynków Europy Środkowej jest inspiracją dla Wspólnoty Państw Języka Portugalskiego (CPLP) i dla Afryki.

Jako Konfederacja Przedsiębiorców Wspólnoty Państw Języka Portugalskiego (CE-CPLP), bronimy zasad wolnego przepływu osób, usług i towarów pomiędzy naszymi krajami, ustanawiając w ten sposób most dla przedsiębiorców. Polska jest dla nas modelowym przykładem sukcesu w procesie integracji europejskiej. Możemy wykorzystać ten przykład do wzmocnienia integracji między rynkami krajów CPLP, mając zawsze na uwadze nasze specyfiki historyczne i kulturowe. Współpraca z Polską może również stanowić dla niektórych krajów naszej Wspólnoty otwarcie na rynki takich organizacji jak Unia Europejska, MERCOSUL, SADC i innych.

Od kiedy Polska stowarzyszyła się w maju 2004 roku z Unią Europejską (UE), rozpoczęła inwestycje w infrastrukturę transportową – ważny czynnik rozwojowy w ramach Unii Europejskiej. Jednocześnie Polska nie zrezygnowała jednak z rozwoju tradycyjnych sektorów, rozwijając nowoczesne rolnictwo i bardzo ceniony w świecie przemysł przetwórczy. To ważna lekcja i przykład dla naszych krajów. W ramach Konfederacji Przedsiębiorców Wspólnoty Krajów Portugalskojęzycznych jesteśmy zaangażowani w umocnienie kultury biznesowej opartej na przejrzystości, zaufaniu i rezultatach. W ten sposób możemy rozwijać stosunki gospodarcze z krajami będącymi przykładem w zakresie przejrzystości i zarządzania, jak Polska.

Chciałbym wyróżnić następujące lekcje, jakie możemy pobrać od Polski:

- wpływ transformacji ustrojowej na gospodarkę;
- liberalizacja i dywersyfikacja gospodarki;
- polityka w obliczu wyzwań kryzysu gospodarczego.

Wybrane gospodarki krajów afrykańskich przekształcają się z modeli rządów komunistycznych/socjalistycznych o scentralizowanej gospodarce. Polska przed laty wyszła z takiego doświadczenia obronną ręką i stopniowo wprowadziła skuteczną liberalizację gospodarki. Niestety, z różnych powodów wybrane państwa afrykańskie nadal mają z tym problemy. Powinniśmy unikać ukierunkowania gospodarek na jeden wiodący sektor i tym samym ograniczyć ryzyko kryzysów związanych z ewentualnymi wstrząsami w danym sektorze. Mam na myśli potencjał sektora wydobywczego w niektórych krajach CPLP, jak np. w Mozambiku i Angoli. Brazylia jest przykładem zarządzania sektorem wydobywczym, a jednak kraj ten nie zapomniał również o rolnictwie i turystyce, przyczyniając się tym samym do rozwoju swojej gospodarki. Dla Mozambiku błędem byłoby zatem pomijanie rozwoju rolnictwa, rybołówstwa i turystyki. Mozambik może uprzemysłowić swój sektor rolniczy i stać się ważnym producentem żywności na rynek wewnętrzny i eksport. Dokładnie tak, jak uczyniła to Polska, która jest dziś bardzo konkurencyjnym producentem i eksporterem żywności na skalę Europy Środkowej i Unii Europejskiej.

Zdywersyfikowana gospodarka Polski była jedyną europejską gospodarką, której udało się uniknąć negatywnych skutków kryzysu gospodarczego w Europie w latach 2008-2009. To model do naśladowania.

Kraje CPLP mają potencjał energetyczny i turystyczny, zostały obdarzone słońcem i dostępem do morza, a także szeroką gamą minerałów i innych zasobów, do których wydobywania potrzebne są inwestycje, zdolności technologiczne i know-how. Dlaczego nie możemy mieć za partnera Polski? Potrzebujemy dokonać zmiany mentalnościowej w stosunkach między Afryką a Europą, wyeliminować pojęcia dawcy i petenta, przyjąć logikę partnerstwa z obustronnymi korzyściami.

Widzę wiele możliwości współpracy i zawiązania solidnego partnerstwa między krajami CPLP a Polską. Konfederacja Przedsiębiorców Wspólnoty Krajów Portugalskojęzycznych, a w szczególności realizowane przez nas projekty w zakresie umiędzynarodowiania działalności przedsiębiorstw, mogą stanowić szansę na stworzenie trwałych synergii z firmami polskimi. Stoimy przed wyzwaniem. Wspólnie osiągniemy więcej.

Salimo Abdula
Prezes Konfederacji Przedsiębiorców Wspólnoty Krajów Portugalskojęzycznych

SOCIEDADE DE ADVOGADOS, RL
ROGÉRIO FERNANDES FERREIRA
& ASSOCIADOS

Portugalia jest uprzywilejowanym kierunkiem dla inwestorów zagranicznych, a jednocześnie „bramą” do inwestycji nie tylko w Europie, lecz również na innych kontynentach.

Mając na uwadze strategiczną i centralną pozycję Portugalii na mapie międzynarodowej konkurencyjności podatkowej, kraj ten może być platformą inwestycyjną do innych krajów, przede wszystkim krajów portugalskojęzycznych, takich jak Brazylia, Angola, Mozambik i Wyspy Zielonego Przylądka, z którymi posiada silne relacje kulturalne i językowe.

Mając na uwadze powyższe, jako firma prawnicza specjalizująca się w kwestiach podatkowych i gospodarczych w Portugalii i krajach portugalskojęzycznych, przyjęliśmy z zaszczytem zaproszenie Polsko-Portugalskiej Izby Gospodarczej z siedzibą w Warszawie do współpracy przy niniejszym przewodniku.

Przygotowaliśmy tę publikację z myślą o maksymalnym uproszczeniu zawartych w nim informacji, tak aby była łatwo dostępna i łatwa do analizy przez czytelnika. W związku z tym wzięliśmy pod uwagę wyłączenie tematy, które według naszego doświadczenia są najważniejsze dla inwestorów zagranicznych.

Mamy nadzieję, że prezentacja niniejszego przewodnika podczas Forum Polska-Portugalia-Angola-Brazylia-Mozambik przyczyni się do pogłębienia stosunków gospodarczych między Polską a Portugalią, jak również będzie pomocna polskim firmom planującym ekspansję zagraniczną.

W imieniu kancelarii RFF & Associados:

Rogério M. Fernandes Ferreira, Partner-Założyciel
Mónica Respício Gonçalves, Senior Associate
Marta Machado de Almeida, Senior Associate

SOCIEDADE DE ADVOGADOS, RL
ROGÉRIO FERNANDES FERREIRA
& ASSOCIADOS

RFF & Associados to pierwszy „butik” prawa podatkowego w Portugalii. Nasz wszechstronny zespół zajmuje się sprawami podatkowymi w zakresie krajowym, europejskim i międzynarodowym, zapewniając tym samym naszym klientom wysokiej jakości usługi prawne.

Jako wyspecjalizowana kancelaria, RFF & Associados koncentruje się na oferowaniu naszym klientom – osobom fizycznym, spółkom lub innym podmiotom prawnym – najwyższej klasy pomocy prawnej we wszystkich sprawach podatkowych i biznesowych, w tym związanych ze sporami podatkowymi, planowaniem podatkowym, akcyzą, cłami, ubezpieczeniami społecznymi i rachunkowością.

RFF & Associados jest kancelarią międzynarodową z siedzibą w Portugalii, a także obecną, za pośrednictwem swoich lokalnych partnerów, w krajach portugalskojęzycznych (Brazylia, Angola, Mozambik, Wyspy Zielonego Przylądka, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Makao i Timor Wschodni), we Francji (Paryż), a także w Chinach (Pekin, Szanghaj, Shengdu i Shenzhen). Gwarantujemy naszym klientom prawdziwie globalny zasięg naszych usług.

Nasz zespół obejmuje m.in. czterech arbitrów portugalskiego Centrum Arbitrażu Administracyjnego, grupę bardzo doświadczonych prawników, jak również byłych konsultantów podatkowych z firm tzw. Big 4. Jest uznawany za najlepszy zespół podatkowy w Portugalii. Nasz zespół zdobył międzynarodową nagrodę Tax Review dla najlepszego działu podatkowego i jest regularnie wymieniany wśród firm oferujących usługi na najwyższym poziomie w dziedzinie podatkowej.

Prawnicy RFF & Associados posiadają doświadczenia zagraniczne, m.in. w instytucjach rządowych i publicznych w Wielkiej Brytanii (Londyn, HMRC), Angoli (Luanda, Ministerstwo Finansów), a także pracując dla firm i osób fizycznych w zakresie ich działalności w krajach portugalskojęzycznych.

Wszyscy członkowie naszego zespołu posiadają dodatkowe studia i kursy prawnicze, a wielu z nich także doświadczenia akademickie na najbardziej prestiżowych uniwersytetach w Portugalii (Universidade de Lisboa, Universidade Católica Portuguesa, Instituto Superior de Gestão), Angoli (Universidade Agostinho Neto) i Brazylii (Ipet). Dodatkowo, jeden z członków naszego zespołu działa jako korespondent podatkowy dla Międzynarodowego Biura Dokumentacji Skarbowej (IBFD) w odniesieniu do rynków Angoli, Mozambiku i Timoru Wschodniego.

Ten unikalny zestaw cech i doświadczeń, na poziomie zawodowym i akademickim oraz krajowym i międzynarodowym, pozwala RFF & Associados zapewniać swoim klientom najbardziej odpowiednie rozwiązania, uwzględniając przy tym ich specyficzne potrzeby i szanując trzy podstawowe wartości: zaufanie, skuteczność i kompetencję.

W obecnej sytuacji gospodarczej i finansowej odpowiedź na pytanie: „gdzie ulokować swój kapitał?” jest dla inwestorów i przedsiębiorców niełatwym wyzwaniem. Poszukując najlepszych miejsc inwestycji mają oni skłonność do myślenia schematycznego, postrzegając największe europejskie gospodarki za najbardziej opłacalne i przynoszące swoim inwestorom stabilne dochody. Dlatego też kraje peryferyjne, jak na przykład Portugalia, są bardzo często zapomniane bądź postrzegane jako mało znaczące. W rzeczywistości, te rynki mają dziś do zaoferowania więcej niż kiedykolwiek wcześniej.

Portugalia, w ciągu ostatnich 40 lat intensywnego wzrostu, zbudowała silną, opartą na kapitale ludzkim i infrastrukturze o wysokiej jakości, nowoczesną gospodarkę. Dziś to ona jest głównym motorem konkurencyjności tego kraju. Portugalscy inwestorzy odnoszą sukcesy w wielu dziedzinach, z powodzeniem podbijając zagraniczne rynki.

Proces globalizacji coraz silniej wpływa na światową gospodarkę, a to oznacza, że przedsiębiorcy szukający nowych rynków winni mieć na uwadze, jak ważne jest nawiązywanie międzynarodowych kontaktów biznesowych.

Inwestowanie w Portugalii oznacza lokowanie kapitału w gospodarkę, która posiada uprzywilejowane relacje ze wszystkimi portugalskojęzycznymi rynkami i może ułatwić dostęp do rynków państw takich jak Angola, Brazylia, Mozambik i Republika Wysp Zielonego Przylądka. Filarem łączącym te wszystkie rynki jest język portugalski – za jego pomocą ponad 260 milionów osób nawiązuje kontakty biznesowe, prowadzi interesy i rozwija strategie inwestycyjne.

Kraje portugalskojęzyczne są dziś prawdziwą gospodarczą potęgą o nieskończonych możliwościach dla wszystkich tych, którzy wchodzą na te rynki z dobrze przemyślanym biznesplanem. Zdajemy sobie sprawę, że prowadzenie działalności biznesowej na zupełnie nowym obszarze wiąże się, zwłaszcza na początku, z wieloma trudnościami. Niemniej jednak, wierzymy, że przedsiębiorcy są w stanie dobrze wykorzystać dane im możliwości i poradzić sobie w tym pełnym wyzwań środowisku.

Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza (PPCC) jest świetnie przygotowana by kierować, doradzać i wspierać przedsiębiorców w ich drodze na rynki krajów portugalskojęzycznych. Początki jej działalności opierały się głównie na pomocy portugalskim inwestorom zainteresowanym lokowaniem swego kapitału w Polsce, jednak bardzo szybko stała się również rzetelnym partnerem dla polskich firm szukających rynków zbytu w Portugalii i krajach portugalskojęzycznych. Wysoka jakość usług świadczonych przez PPCC została już wielokrotnie potwierdzona i stanowi nieocenione wsparcie w kontaktach biznesowych między Polską, Portugalią i innymi krajami luzofońskimi.

Dzięki sieci Przedstawicieli Regionalnych działających w wielu miastach Portugalii, Angoli, Brazylii i Mozambiku, PPCC łączy cały portugalskojęzyczny świat. Świadczy profesjonalne usługi skierowane na wszystkie rynki portugalskojęzyczne: wyszukuje potencjalnych partnerów biznesowych, organizuje indywidualne oraz grupowe misje gospodarcze, opracowuje badania rynku oraz monitoruje bieżące transakcje biznesowe.

Organizując pierwszą edycję „Forum Polska-Portugalia-Angola-Brazylia-Mozambik”, PPCC po raz kolejny udowadnia, że potrafi łączyć gospodarki tych krajów. By promować możliwości biznesowe na rynkach portugalskojęzycznych do udziału w forum zaprosiliśmy Ministerstwo Rozwoju RP, Ambasadę oraz agencje inwestycyjne poszczególnych krajów.

Mając na uwadze ogromny potencjał gospodarczy rynków języka portugalskiego, zdecydowanie zachęcam wszystkie firmy zainteresowane inwestycjami w tych krajach, by dołączyły do Polsko-Portugalskiej Izby Gospodarczej i skorzystały z wiedzy, doświadczenia oraz profesjonalnych usług jakie oferuje nasza organizacja: twój idealny partner oraz doświadczony przewodnik na rynkach portugalskojęzycznych.

Paulo Silva
Wiceprezes
Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza

Utworzona w Warszawie w 2008 roku Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza (PPCC) jest niezależną organizacją o charakterze non-profit, której celem jest rozwój stosunków gospodarczych i handlowych między przedsiębiorstwami w Polsce, Portugalii i krajach portugalskojęzycznych. Nasza Izba skupia około 200 podmiotów i jest liczącym się partnerem reprezentującym interesy swoich członków.

Nasze doświadczenie zawodowe pozwala nam na promowanie i wspieranie rozwoju sektora prywatnego i powiązań między firmami i przedsiębiorcami prowadzącymi działalność na rynku polskim, portugalskim oraz w krajach portugalskojęzycznych.

Naszą intencją jest zachęcenie inwestorów portugalskich do ulokowania swojej działalności w dynamicznie rozwijającej się Polsce oraz ułatwianie dostępu inwestorom polskim do rynków portugalskojęzycznych: Portugalii, Angoli, Brazylii, Mozambiku.

Polsko-Portugalska Izba Gospodarcza (PPCC) oferuje przedsiębiorcom pomoc w nawiązaniu kontaktów handlowych, wyszukiwanie partnerów, wsparcie prawne, szkolenia, organizację indywidualnych i grupowych misji gospodarczych, analizy rynkowe, wsparcie rekrutacyjne, jak również wiele zniżek i możliwości typu Member2Member. Organizujemy średnio dwa wydarzenia w miesiącu – seminaria, konferencje, business mixers i inne – które stanowią dobrą okazję do nawiązania nowych bezpośrednich kontaktów.

Wśród naszych członków znajdują się firmy portugalskie działające na rynku polskim, przedsiębiorstwa polskie, które planują lub utrzymują stosunki biznesowe na rynkach portugalskojęzycznych, jak również firmy międzynarodowe.

W 2013 PPCC zainaugurowała własną sieć międzynarodowych Przedstawicieli Regionalnych w Europie Środkowej, Portugalii, Brazylii oraz Angoli i Mozambiku. Jej celem jest ułatwienie naszym firmom członkowskim działalności i pozyskiwania kontaktów na rynkach zagranicznych.

Przynależność do Portugalsko-Polskiej Izby Gospodarczej jest doskonałym sposobem na nawiązanie i rozwijanie relacji handlowych pomiędzy przedstawicielami firm z Polski, Portugalii i krajów portugalskojęzycznych, a także bycie częścią silnego i zjednoczonego forum przedsiębiorców.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej www.ppcc.pl

PORTUGALIA

INFORMACJE OGÓLNE

Dane ogólne:

- **Populacja:** 10 364 004
- **Obszar:** 92 212 km²
- **Stolica:** Lizbona
(2,1 miliona mieszkańców – obszar metropolitalny)
- **Główne miasta:**
Lizbona, Porto, Braga, Coimbra, Beja, Évora, Faro
- **Lokalizacja:** Portugalia położona jest w Europie południowo-zachodniej na Półwyspie Iberyjskim. Jej terytorium obejmuje również Azory i Maderę, zlokalizowane na Oceanie Atlantyckim. Portugalia podzielona jest na 18 dystryktów, 308 gmin i 3 092 sołectwa. Klimat w Portugalii jest typowo śródziemnomorski, jeden z najłagodniejszych w Europie. Portugalia jest krajem wysuniętym najdalej na zachód Europy, graniczącym tylko z Hiszpanią.
- **Waluta:** Euro (€)
- **Infrastruktura drogowa:** Według Globalnego Indeksu Konkurencyjności 2014-2015 Portugalia jest na pierwszym miejscu na świecie jeśli chodzi o jakość infrastruktury drogowej.
- **Infrastruktura kolejowa:** W Portugalii jest około 2 500 km tras kolejowych bezpośrednio połączonych z Hiszpanią.
- **Lotniska:** W kraju jest 15 lotnisk. Na kontynencie najważniejsze i najbardziej ruchliwe są zlokalizowane na wybrzeżu międzynarodowe lotniska w Lizbonie, Porto i Faro. Na terenie Regionu Autonomicznego Azorów znajduje się 9 lotnisk, a Regionu Autonomicznego Madery – 2.
- **Połączenia morskie:** 4 główne porty znajdują się w Sines, Leixões, Lizbonie i Setúbal.

Informacje polityczne

- **Ustrój polityczny:** demokracja parlamentarna
- **Premier:** António Costa (2015-2019)
- **Prezydent:** Marcelo Rebelo de Sousa (od stycznia 2016)

SYTUACJA GOSPODARCZA I GŁÓWNE SEKTORY INWESTYCYJNE

Pomimo kryzysu ekonomicznego w Unii Europejskiej i związanej z nim recesji, trend zdaje się ulegać odwróceniu w wyniku stabilizowania się finansów publicznych, wzrostu zaufania na rynkach i zastosowania środków promujących nowe inwestycje. Bank Portugalii szacuje, że w 2016 roku Produkt Krajowy Brutto (PKB) wzrośnie o 1,9%, a w 2017 roku o 2%.

W ostatnim dziesięcioleciu oprócz wzrostu i dywersyfikacji w sektorze usług, zaszły także istotne zmiany w specjalizacji portugalskiego przemysłu wytwórczego, który odszedł od tradycyjnych rodzajów działalności.

Z tego powodu takie obszary biznesu, jak przemysł motoryzacyjny, elektroniczny, energetyczny, farmaceutyczny czy nowe technologie informacyjne i komunikacyjne wykazują znaczny wzrost.

ZALETY I BARIERY RYNKOWE

Zalety

- Stabilność polityczna
- Członkostwo w Unii Europejskiej
- Korzystne położenie (Portugalia stanowi punkt dostępu do 500-milionowego rynku klientów w Europie i ponad 250-milionowego rynku klientów portugalskojęzycznych na świecie)
- Świetna infrastruktura (Portugalia jest jednym z 12 państw o najlepszej infrastrukturze)
- 61% Portugalczyków włada co najmniej jednym językiem obcym, a poziom wykształcenia w obszarach związanych z działalnością biznesową jest wysoki.

Bariery

- Mała elastyczność przepisów prawa pracy
- Biurokracja
- Opieszałość wymiaru sprawiedliwości

ZACHĘTY INWESTYCYJNE

PORTUGALIA 2020

Program „Portugalia 2020” obejmuje umowę partnerską między Portugalią i Komisją Europejską, która skupia się na działaniach głównych Funduszy Europejskich (FEDER, Fundusz Spójności, FSE, FEADER i FEAMP), oraz na tym, jakie zasady ekonomiczne, społeczne i zasady zagospodarowania terenu będą promowane.

Program „Portugalia 2020” zastąpił Quadro de Referência Estratégica Nacional (QREN), który obowiązywał w latach 2007-2013.

Beneficjenci

Program „Portugalia 2020” jest skierowany do osób fizycznych i prawnych, publicznych lub prywatnych, zorientowanych lub niezorientowanych na zyski.

Podmioty te muszą jednak spełniać pewne wymagania:

- Nie zalegać z podatkami
- Posiadać odpowiednie środki techniczne i finansowe oraz zasoby ludzkie potrzebne do realizacji projektu
- Posiadać stabilną sytuację ekonomiczną i finansową
- Mieć środki do sfinansowania działań.

Kwoty

Do 2020 roku Portugalia otrzyma 25 miliardów euro środków wspólnotowych, które zostaną przyznane w ramach jednego z szesnastu regionalnych programów operacyjnych:

Programy operacyjne dla Portugalii kontynentalnej

- Konkurencyjność i internacjonalizacja – 4 414 milionów euro
- Integracja społeczna i zatrudnienie – 2 130 milionów euro
- Kapitał ludzki – 3 096 milionów euro
- Równowaga i skuteczność wykorzystywania zasobów – 2 253 miliony euro
- Rozwój obszarów wiejskich (Portugalia kontynentalna) – 3 583 miliony euro
- Program operacyjny „Morze 2020” – 392 miliony euro.

Operacyjne programy regionalne dla Portugalii kontynentalnej

- Północ – 3 379 milionów euro
- Portugalia Centralna – 2 155 milionów euro
- Alentejo – 1 083 miliony euro
- Lizbona – 833 miliony euro
- Algarve – 319 milionów euro.

Operacyjne Programy Regionalne dla Autonomicznych Regionów Madery i Azorów

- Azory – 1 140 milionów euro
- Madera – 403 miliony euro
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (Azory) – 295 milionów euro
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (Madera) – 179 milionów euro.

Program operacyjny pomocy technicznej

- 1 138 milionów euro

Regiony

Region, w którym realizowany będzie projekt jest bezpośrednio związany z liczbą procentową dofinansowania. Dlatego zgodnie z programem „Portugalia 2020”, regiony Portugalii są podzielone na 3 kategorie:

- Regiony słabiej rozwinięte: Północ, Centrum, Alentejo i Azory
 - przyznane może zostać dofinansowanie w wysokości 85%
- Regiony w fazie przejściowej: Algarve
 - przyznane może zostać dofinansowanie w wysokości 80%
- Regiony bardziej rozwinięte: Lizbona i Madera
 - przyznane może zostać dofinansowanie w wysokości 50% dla Lizbony i 85% dla Madery.

ZACHĘTY PODATKOWE DLA INWESTYCJI

Zachęty przyznawane na podstawie umów

Projekty inwestycyjne w jednostkach produkcyjnych prowadzone do 31 grudnia 2020 roku w kwocie równej lub wyższej niż 3 miliony euro oraz projekty, które mają fundamentalne znaczenie dla rozwoju sektorów uznanych za strategiczne dla ekonomii państwowej, takie jak turystyka, przemysł wydobywczy, rolnictwo lub technologia i badania naukowe, mogą skorzystać z następujących zachęt podatkowych przyznawanych na podstawie umów na okres nieprzekraczający 10 lat:

- Ulga podatkowa w ramach podatku CIT wynosząca od 10% do 20% (limit stanowi 25% całkowitej wartości podatku)
- Zwolnienie lub obniżenie lokalnego podatku od nieruchomości (IMI) w odniesieniu do nieruchomości wykorzystywanych przez podmiot w celu prowadzenia działalności w ramach projektu inwestycyjnego
- Zwolnienie lub obniżenie lokalnego podatku od nabycia nieruchomości (IMT) w odniesieniu do nieruchomości nabytych przez podmiot w celu realizacji działań w ramach projektu inwestycyjnego
- Zwolnienie lub obniżenie opłaty skarbowej należnej od każdego aktu lub umowy niezbędnej do prowadzenia projektu inwestycyjnego.

Aby móc skorzystać z niniejszych zachęt, podmioty muszą spełnić następujące warunki:

- Nie zalegać z podatkami i składkami na ubezpieczenie społeczne
- Posiadać odpowiednie środki techniczne i finansowe oraz zasoby ludzkie potrzebne do zrealizowania projektu
- Kwota inwestycji, oprócz funduszy publicznych, musi korespondować z ponad 25% całkowitych kosztów kwalifikowanych
- Prowadzić pełną księgowość
- Mieć opodatkowane dochody
- Mieć stabilną sytuację ekonomiczną i finansową
- Wykazać środki niezbędne do sfinansowania planowanych działań.

Odliczenia dla powtórnie inwestowanych zysków

Jeśli spółka jest małym lub średnim przedsiębiorstwem, z pełną księgowością, które wypełniło swoje zobowiązania podatkowe, to zyski do wysokości 10%, które są ponownie inwestowane w ramach odpowiednich wniosków mogą zostać odliczone z opodatkowanych dochodów, o ile potrącenie nie przekroczy 25% podatku dochodowego od osób prawnych. Stosowne dokumenty muszą być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Sifide II

System SIFIDE umożliwia odzyskanie do 82,5% (32,5% w pierwszym roku) inwestycji w badania i rozwój przez spółki, które promują tworzenie lub udoskonalanie produktów, procesów, programów lub sprzętu. I tak, wydatki poniesione dla pozyskania nowej wiedzy naukowej lub technicznej są uważane za wydatki na badania, a wydatki związane z wykorzystywaniem wyników badań lub wiedzy naukowo-technicznej do ulepszania surowców, produktów, usług i procesów produkcyjnych, są uważane za wydatki na rozwój.

Tworzenie miejsc pracy

Jeśli spółka zatrudnia pracowników (umowy na czas nieokreślony) w wieku do 35 lat włącznie lub osoby, które przez dłuższy czas pozostawały bezrobotne, wydatki związane z wynagrodzeniem (wypłata oraz składki na ubezpieczenie społeczne) będą potrącane w 150% z kwoty opodatkowanego dochodu w pierwszych pięciu latach obowiązywania umowy.

Jednakże, kwota potrącenia za pracownika jest ograniczona do rocznie gwarantowanej minimalnej pensji miesięcznej ($€ 505 \times 14 = € 7\,070$ kwoty potrącenia na pracownika).

Niniejsza korzyść nie może łączyć się z innymi o tym samym charakterze (odnosimy się szczególnie do polityki stymulowania zatrudnienia IEFP (Instytut Zatrudnienia i Szkoleń Zawodowych), jak opisano poniżej).

ŚRODKI PROMUJĄCE ZATRUDNIENIE

Zakres – Środki promujące zatrudnienie obejmują wsparcie finansowe dla pracodawcy od momentu podpisania umowy o pracę z pracownikiem. Te środki są pokrywane przez IEFP.

Charakterystyka pracodawcy – Każdy podmiot fizyczny lub prawny, działający w celach zarobkowych i nie tylko, może złożyć wniosek o niniejsze środki, jeśli spełnia następujące wymagania:

- Został założony i zarejestrowany zgodnie z prawem
- Spełnia prawne wymagania związane z rozwijaniem działalności
- Nie zalega z podatkami
- Prowadzi pełną księgowość
- Nie zalega z płacami
- Nie był skazany w ramach postępowania karnego związanego z prawem pracy.

Korzyści – Wobec powyższego pracodawca może otrzymać następujące korzyści:

- 80% Wskaźnika Pomocy Społecznej (Indexante dos Apoios Sociais IAS, w 2016 w kwocie do € 419,22) pomnożonego przez połowę liczby miesięcy obowiązującej umowy i ograniczonego do maksymalnie $80\% \times IAS \times 6$
- 110% Wskaźnik Pomocy Społecznej $\times 12$, jeśli dotyczy umowy na czas nieokreślony
- 100% Wskaźnik Pomocy Społecznej pomnożony przez połowę liczby miesięcy obowiązującej umowy z ograniczeniem 6 IAS, jeśli pracownik jest osobą bezrobotną w jednej z następujących sytuacji:
 - (a) osoba zarejestrowana jako bezrobotna przez 12 kolejnych miesięcy
 - (b) osoba poniżej 30. roku życia
 - (c) osoba w wieku 45 lat lub więcej
 - (d) członek niepełnej rodziny
 - (e) żona/mąż lub partner również są bezrobotni
 - (f) ofiara przemocy domowej
 - (g) osoba niepełnosprawna lub ubezwłasnowolniona
 - (h) osoba wcześniej skazana lub poddana karze pozbawienia wolności, która może być przywrócona do funkcjonowania w społeczeństwie.

ŚRODKI PROMUJĄCE STAŻE

Zakres – Obejmują współfinansowanie przez IEFP (w całości lub w 80%) wszystkich wydatków związanych ze stażem trwającym 12 miesięcy. Niniejsze środki nie dotyczą kosztów stażu akademickiego, ani stażu z zakresu medycyny czy pielęgniarstwa.

Cechy stażysty – Ponieważ celem programu jest zapewnienie zatrudnienia młodym bezrobotnym osobom, ma on zastosowanie w przypadku:

- Zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku między 18. a 30. rokiem życia
- Zarejestrowanych osób bezrobotnych, nawet jeśli mają 30 lat lub więcej, które uzyskały niedawno stopień akademicki i nie znalazły zatrudnienia przez 12 miesięcy od złożenia wniosku.

Cechy pracodawcy – Kwalifikuje się każdy pracodawca, który jest podmiotem fizycznym lub prawnym, działającym w celach zarobkowych lub niezarobkowych.

Korzyści dla stażysty – Stażyści są uprawnieni do stypendium, które będzie wypłacane w całości przez IEFP lub współdzielone z pracodawcą. Kwota może wynosić między 1,2xIAS do 1,65xIAS w zależności od stopnia akademickiego. Należy uwzględnić kwotę dodatku na posiłki.

Dla pracodawcy – Jeśli chodzi o pracodawcę, IEFP zapłaci pełną kwotę lub 80% stypendium. IEFP może również wypłacić dodatek na posiłki do wartości ustalonej dla pracowników pełniących funkcje publiczne.

PRAWO KORPORACYJNE

GŁÓWNE RODZAJE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Spółki handlowe to spółki przyjmujące jedną z form wymienionych w Kodeksie Spółek Handlowych w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Główne formy obejmują spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółkę akcyjną.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Lda)

To forma przyjmowana przez większość małych lub średnich przedsiębiorstw w Portugalii. Portugalskie prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są z zasady zakładane przez dwóch lub większą liczbę udziałowców, jednak prawo portugalskie umożliwia założenie jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Odpowiedzialność udziałowców za zadłużenie spółki jest ograniczona do aktywów spółki. Za zobowiązania spółki odpowiedzialny jest podmiot prawny (nie indywidualny). Minimalna wartość nominalna jednego udziału wynosi 1 EUR.

Spółka jednoosobowa z ograniczoną odpowiedzialnością (Unipessoal Lda)

Większość zasad mających zastosowanie w przypadku takich spółek jest taka sama jak w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Główna różnica dotyczy liczby udziałowców.

Spółka akcyjna (SA)

Spółki akcyjne to spółki kapitałowe, w których dokonano skutecznego rozdziału między akcjonariuszami a organami wykonawczymi. Najbardziej znaczącym przykładem tego jest fakt, że Walne Zgromadzenie, organ reprezentujący akcjonariuszy, nie ma wpływu na codzienne zarządzanie spółką.

Taki rodzaj spółki wybierany jest przez większość dużych przedsiębiorstw w Portugalii, które mają wysokie obroty ze sprzedaży. Minimalna liczba akcjonariuszy: 5. W niektórych okolicznościach, spółka akcyjna może zostać zarejestrowana jako spółka z jednym akcjonariuszem, jeśli akcjonariusz ten jest spółką.

Tak jak w przypadku prywatnych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (i z wyjątkiem, kiedy dotyczy to systemu obowiązującego jednoosobowe przedsiębiorstwo z ograniczoną odpowiedzialnością), odpowiedzialność akcjonariuszy za zadłużenie jest ograniczona do posiadanych aktywów. Minimalny kapitał wynosi 5 000 EUR, a wkłady na pokrycie kapitału zakładowego mogą być wnoszone gotówką lub w ramach aportu rzeczowego; wkład pracy nie jest uznawany za wkład na pokrycie kapitału zakładowego.

POWSZECHNE METODY ZAKŁADANIA SPÓŁEK W PORTUGALII

Założenie spółki w Portugalii wymaga podjęcia kilku kroków:

- **Zaświadczenie o dopuszczalności nazwy** – Udziałowcy zgłaszają do zatwierdzenia nazwę, którą chcą nadać spółce. Zaświadczenie o dopuszczalności wystawiane jest przez RNPC (Narodowy Rejestr Podmiotów Gospodarczych).
- **Kapitał zakładowy** – Wpłaty gotówkowe na kapitał zakładowy należy wpłacać na konto bankowe otwarte w imieniu zakładanej spółki. W przypadku wkładów niepieniężnych powinny być one wycenione przez niezależnego audytora, który przedstawi raport z wyceny wkładu, tzn. określi jego wartość. Jednakże, jeśli wpłaty gotówkowe nie zostaną dokonane w chwili formowania spółki, udziałowcy winni zadeklarować, na własną odpowiedzialność, że taka wpłata zostanie dokonana w terminie 5 (pięciu) dni roboczych, z zastrzeżeniem możliwości opłacenia wkładów do kapitału zakładowego spółki do końca pierwszego roku finansowego.
- **Świadcstwo zarejestrowania Spółki** (Pacto Social) – Założenie spółki może być sformalizowane przez wydanie dokumentu, którego załącznikiem jest statut spółki. Udziałowcy mogą założyć spółkę poprzez sporządzenie i uczynienie obowiązującym uwierzytelnionego dokumentu zgodnie z wymaganiami określonymi w Kodeksie Spółek Handlowych. Statut powinien stanowić część dokumentu założenia spółki i określać zasady zarządzania spółką oraz relacje między udziałowcami.
- **Rejestracja i oficjalne ogłoszenie** – Założenie spółki, jak również wyznaczenie członków organów spółki, zostanie złożone w rejestrze handlowym. Założenie spółki oraz wyznaczenie dyrektorów i audytorów będzie obowiązywać w stosunku do stron trzecich po rejestracji. Urząd Rejestru Handlowego oficjalnie publikuje wpis do rejestru w Internecie i przekazuje akt do Krajowego Rejestru Osób Prawnych (Registo Nacional de Pessoas Colectivas – RNPC) do rejestracji w Centralnym Rejestrze Osób Prawnych.
- **Oświadczenie o rozpoczęciu działalności** – Po zakończeniu procesu rejestracji spółka zostanie zarejestrowana do celów podatkowych poprzez oświadczenie o rozpoczęciu działalności, wypełnione zgodnie z wymaganiami organów podatkowych.

Oświadczenie o rozpoczęciu działalności zostanie również wypełnione na potrzeby ubezpieczeń społecznych.

Nabycie udziałów wcześniej założonych spółek

Inwestor, który zamierza nabyć udziały zarejestrowanej spółki może to zrobić w następujący sposób:

- Nabycie udziałów od udziałowca
- Objęcie udziałów po podwyższeniu kapitału.

Filia

Zamiast zakładania lub nabywania kapitału zakładowego w spółce portugalskiej, zagraniczny inwestor może poprzez spółkę z siedzibą w innym kraju działać w Portugalii na zasadzie przedstawicielstwa poprzez zarejestrowanie Filii.

Niniejszą procedurę można zrealizować najszybciej poprzez „**Sucursal na Hora**”.

W prawie portugalskim takie przedstawicielstwa nie mają osobowości prawnej i działają zależnie od swojej firmy matki.

ZATRUDNIENIE

W Portugalii pracownicy mogą być klasyfikowani jako „zależni” i „niezależni”.

Portugalski Kodeks Pracy określa zasady zatrudnienia pracowników „zależnych”. Z kolei umowy o pracę pracowników „niezależnych” są regulowane w ramach systemu umów dotyczących usług.

Biorąc pod uwagę różny charakter umów dotyczących usług oraz fakt, że w większości przypadków nie są one obowiązkowe, warto zapoznać się ze szczegółami portugalskiego Kodeksu Pracy.

Czas trwania umowy

Portugalski system prawa pracy jest oparty na umowach o pracę na czas nieokreślony. Stąd wypowiedzenie umowy ma miejsce zazwyczaj za porozumieniem stron, a nie poprzez zakończenie wcześniej określonego okresu trwania umowy.

Niemniej jednak Kodeks Pracy umożliwia pracodawcy oraz pracownikowi zawieranie umów na czas określony. Niniejsze umowy mają pewne formalne wymagania i mogą być stosowane, jeśli firma rozpoczyna działalność, lub w innych sytuacjach, kiedy zaistnieje taka potrzeba.

Umowa traci ważność po zakończeniu czasu jej trwania, o ile pracodawca pisemnie poinformuje pracownika, że umowa nie zostanie przedłużona. Jeśli tego nie zrobi, umowa jest odnawiana na okres równy okresowi zdefiniowanemu w umowie na czas określony.

Urlopy

Kodeks pracy zakłada, że pracownikowi przysługują 22 dni robocze urlopu w każdym roku. Niniejszy okres może zostać przedłużony zgodnie z zasadami określonymi w umowie o pracę lub w układzie zbiorowym.

Czas pracy

Generalnie czas pracy nie przekracza 8 godzin dziennie lub 40 godzin tygodniowo. Niemniej jednak, w wyjątkowych sytuacjach mogą znaleźć zastosowanie inne, szczególne rozporządzenia.

Wypowiedzenie umowy przez pracownika

Zgodnie z portugalskim prawem pracy pracownik może wypowiedzieć umowę na dwa sposoby: z podaniem uzasadnionej przyczyny lub bez podania przyczyny z zachowaniem okresu wypowiedzenia.

Wypowiedzenie z uzasadnionej przyczyny umożliwia pracownikowi rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym, umożliwiając również skorzystanie z prawa do rekompensaty zgodnie ze stażem pracy lub czasem trwania umowy. Uzasadniona przyczyna może obejmować kilka sytuacji, w których pracodawca narusza swoje zobowiązania.

W przypadku pracownika ze stażem krótszym niż 2 lata, wypowiedzenie umowy jest skuteczne niezależnie od przyczyny, a pracownik może rozwiązać kontrakt pod warunkiem, że powiadomi o tym pracodawcę z wyprzedzeniem 30 dni (dla pracowników z dłuższym stażem wyprzedzenie wynosi 60 dni).

Wypowiedzenie umowy przez pracodawcę

W prawie portugalskim wypowiedzenie umowy przez pracodawcę opiera się na pojęciu zwolnienia, jednak pracodawca nie może zwolnić pracownika bez podania uzasadnionej przyczyny.

Umyślne i niewłaściwe postępowanie pracownika stanowi uzasadnioną przyczynę umożliwiającą zwolnienie, kiedy waga takiej przyczyny i jej konsekwencje wykluczają stosunek pracy.

Wypowiedzenie wynikające z uzasadnionej przyczyny zawsze jest konsekwencją naruszenia dyscypliny pracy i określonych procedur.

W skrócie: konieczne jest uprzednie poinformowanie pracownika o uwagach do jego pracy i popełnionych przez niego błędach oraz danie mu możliwości wytłumaczenia swojego postępowania.

Sytuacje wyjątkowe

Są trzy dodatkowe sytuacje, w ramach których może dojść do zwolnienia:

- **Zwolnienie zbiorowe** – Pracodawca może dokonać zwolnienia zbiorowego w przypadku zamykania części spółki lub jednej z jej struktur organizacyjnych, a także w ramach redukcji pracowników z przyczyn rynkowych, strukturalnych lub technologicznych
- **Likwidacja stanowiska** – Umowa może zostać wypowiedziana z powodu likwidacji stanowiska ze względów rynkowych, strukturalnych lub technologicznych
- **Wypowiedzenie wynikające z niezdolności do przystosowania się** – Umowa może zostać wypowiedziana z powodu niezdolności pracownika do przystosowania się do pracy w konsekwencji zmian wprowadzonych po zawarciu umowy.

Składki na ubezpieczenie społeczne

Składka na ubezpieczenie społeczne to, zgodnie z prawem, składka w wysokości 34,75%, z czego pracownik płaci 11%, a pracodawca 23,75%.

PODSTAWOWE PODATKI

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Zobowiązanie – Indywidualne zobowiązanie podatkowe rezydenta Portugalii związane jest z podatkiem dochodowym od osób fizycznych (IRS) od przychodu osiąganego na całym świecie. Osoby nie będące rezydentami są zobowiązane do zapłacenia IRS tylko wtedy, kiedy źródło ich przychodu znajduje się w Portugalii.

Rezydencja podatkowa – Zgodnie z Kodeksem IRS osoba uważana jest za rezydenta terytorium Portugalii, jeśli w danym roku:

- Pozostawała na terenie Portugalii przez ponad 183 dni, lub
- Nawet jeśli przebywała w Portugalii krócej, w dniu 31 grudnia danego roku posiadała dom w stanie nadającym się do zamieszkania, lub
- W dniu 31 grudnia danego roku była członkiem załogi statku lub samolotu, służącego podmiotom, których miejsce stałego pobytu, siedziba lub zarząd znajduje się na terytorium Portugalii, lub
- Pełniła funkcje lub zlecenia natury publicznej za granicą w imieniu Republiki Portugalii.
- Członkowie rodziny także uważani są za rezydentów podatkowych na terenie Portugalii, jeśli którykolwiek członek rodziny będący jej głową jest rezydentem w tym kraju, choć dopuszcza się, iż współmałżonek nie będący rezydentem może się nim okazać.

Obywatele Portugalii, którzy przenoszą swoją rezydencję podatkową do innego kraju, terytorium lub regionu ze względu na korzystniejszy system podatkowy, uwzględnieni na portugalskiej "Czarnej liście", również uważani są za rezydentów Portugalii podlegających opodatkowaniu w roku, w którym takie przeniesienie miało miejsce, a także w kolejnych 4 latach, chyba że dana osoba wykaże, że przeniesienie miało miejsce z przyczyn mających uzasadnienie, jak realizowanie w danym miejscu tymczasowych działań w imieniu pracodawcy znajdującego się w Portugalii.

Rezydenci podlegający opodatkowaniu, którzy nie mają miejsca stałego pobytu w Portugalii

– System dotyczący „nowych” rezydentów podlegających opodatkowaniu w Portugalii, którzy nie mają tu miejsca stałego pobytu, został stworzony niedawno i ma zastosowanie do podatników, którzy zostali rezydentami podatkowymi Portugalii zgodnie z opisanymi wcześniej kryteriami, a którzy nie zamieszkiwali w Portugalii w ciągu wcześniejszych 5 lat.

Podatnicy, kwalifikujący się jako rezydenci podatkowi w Portugalii, którzy nie mają tu miejsca stałego pobytu, nabywają prawo do korzystniejszego opodatkowania na okres 10 kolejnych lat od roku zarejestrowania ich jako rezydentów.

Przyznanie takiego statusu zależy od zarejestrowania podatnika jako rezydenta podatkowego w Portugalii, który nie mieszka tu na stałe, w terminie zgodnym z prawem, co umożliwia mu złożenie wniosku o zwolnienie z podwójnego opodatkowania niemal całości dochodów uzyskanych za granicą.

Taki podatnik może również skorzystać z 20% jednolitej stawki opodatkowania dochodu z tytułu zatrudnienia (kategoria A) oraz dochodu z działalności gospodarczej lub dochodu z tytułu wykonywania wolnego zawodu (kategoria B) uzyskanego w ramach realizowania tak zwanych działań o wysokiej wartości dodanej.

Podstawa opodatkowania – W przypadku portugalskich rezydentów podatkowych, IRS opodatkowuje dochody osiągane na całym świecie. Jeśli chodzi o nie-rezydentów, opodatkowanie dotyczy dochodu uzyskanego na terytorium Portugalii.

Dochód podlegający opodatkowaniu – Dochód osoby fizycznej podlega opodatkowaniu zgodnie z kategorią, do której należy. Przewidziane są następujące kategorie:

- **kategoria A** (dochód z tytułu zatrudnienia)
- **kategoria B** (dochód przedsiębiorczy i dochód zawodowy)
- **kategoria E** (dochody kapitałowe)
- **kategoria F** (dochód z wynajmu)
- **kategoria G** (zyski kapitałowe)
- **kategoria H** (emerytura).

Dochód zagregowany – Po zastosowaniu odpowiednich odliczeń, dochód z różnych kategorii jest agregowany w celu łącznego opodatkowania. Jeśli chodzi o dochody rezydentów Portugalii podlegające opodatkowaniu, agregacja obejmuje wszystkie dochody z wyjątkiem dochodu podlegającego podatkowi potrącanemu u źródła lub jednolitej stawce opodatkowania, jak również w sytuacji, kiedy podatnik nie decyduje się na agregowanie dochodów, jeśli taka opcja jest przewidziana prawem. Jeśli chodzi o osoby nie będące rezydentami Portugalii, odpowiedni dochód zazwyczaj nie jest agregowany, mimo że są pewne sytuacje, w których podatnicy mogą zdecydować się na zagregowanie dochodu – na przykład dochodu pozyskanego przez osoby, które są mieszkańcami innego kraju członkowskiego UE.

Stawki – Zgodnie z zasadą opodatkowywania według zdolności podatkowej, dla celów IRS wyróżnia się różne progi opodatkowania ze stawkami progresywnymi stosowanymi zgodnie z rocznym dochodem podatnika, począwszy od 14,5% do 48% w przypadku wyższych dochodów.

Dodatkowy podatek solidarnościowy – Dochód podlegający opodatkowaniu wynoszący od ponad 80 000 EUR do 250 000 EUR podlega dodatkowemu podatkowi solidarnościowemu w wysokości 2,5%. Dochód podlegający opodatkowaniu przekraczający 250 000 EUR podlega dodatkowemu 5% podatkowi solidarnościowemu.

Dodatkowe świadczenie podatkowe – W wysokości 3,5% ma zastosowanie do zagregowanego dochodu wykazanego w rocznej deklaracji IRS uzyskanego przez rezydenta podatkowego, jak również do niektórych rodzajów dochodów podlegających szczególnym stawkom, jak te uzyskane przez rezydentów podatkowych niezamieszkałych w Portugalii. Podatnicy, którzy otrzymują dochód z tytułu zatrudnienia (kategoria A) oraz emerytury (kategoria H) podlegają comiesięcznemu potrąceniu na poczet zobowiązań podatkowych, które zostaną określone po złożeniu rocznej deklaracji podatkowej, co może skutkować zwrotem nadpłaconego podatku. W przypadku pozostałych kategorii dochodów wysokość dodatkowego świadczenia podatkowego oblicza się po złożeniu rocznej deklaracji podatkowej.

Jednolita stawka – W odniesieniu do nie-rezydentów stosuje się prawie wyłącznie potrącenia na poczet zobowiązań podatkowych (z zasady 25%). W odniesieniu do rezydentów, takie potrącenia mają głównie zastosowanie dla większości dochodów kapitałowych, dochodów z wynajmu oraz zysków kapitałowych, jednakże są oni podatnikami uprawnionymi do dokonania wyboru w zakresie zastosowania jednolitej stawki lub agregacji dochodów. W przypadku rezydentów podatkowych w Portugalii, stawka jednolita dla dochodów kapitałowych, dochodu z wynajmu oraz zysków kapitałowych wynosi 28%.

Odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu – W celu spersonalizowania IRS, niektóre odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu są dopuszczalne i głównie odnoszą się do:

- 10% wydatków związanych ze zdrowiem, zwolnionych z podatku VAT lub podlegających ograniczonej stawce podatku VAT 6%, do kwoty maksymalnej 838,44 EUR
- 30% wydatków na kształcenie i szkolenia do kwoty maksymalnej 760,00 EUR
- 20% płatności alimentacyjnych w maksymalnej miesięcznej kwocie 419,22 EUR na beneficjenta
- 25% wydatków kosztów pobytu w domu opieki, w maksymalnej kwocie 403,75 EUR
- 15% wydatków na cele mieszkaniowe w kwocie maksymalnej 296,00 EUR lub 414,00 EUR w zależności od rodzaju wydatków.

Eliminowanie podwójnego opodatkowania – W celu wyeliminowania podwójnego opodatkowania, podatek zapłacony za granicą od uzyskanego tam dochodu lub ten należny w Portugalii (w zależności od tego, który jest niższy) jest odliczany od dochodu. Nie dotyczy to dochodów rezydentów nie mieszkających na stałe w Portugalii, ponieważ w ich przypadku przepis ma zastosowanie jedynie pod pewnymi warunkami.

Oświadczenia o dochodach – Podatnicy powinni złożyć oficjalny formularz (Wzór 3), który będzie uwzględniać dochody uzyskane w poprzednim roku, jak również odpowiednie informacje na temat sytuacji podatkowej. Taki formularz można złożyć w formie papierowej w każdym urzędzie skarbowym w miesiącu marcu (jeśli dochód jest uzyskany z tytułu zatrudnienia lub emerytury), lub w kwietniu (jeśli uzyskano inne rodzaje dochodu), także w kwietniu, jeśli jest wysłany drogą elektroniczną (w przypadku dochodu z tytułu zatrudnienia lub emerytury) lub w maju (w przypadku innych rodzajów dochodu).

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH (IRC)

Podatnicy – Osoby prawne jak również inne podmioty, które uzyskują dochód na terytorium Portugalii, bez względu na to, czy są rezydentami podatkowymi Portugalii, czy też nie, podlegają podatkowi dochodowemu (IRC). Kodeks IRC wyróżnia cztery grupy podatników:

- Podmioty, których siedziba lub zarząd znajduje się na terytorium Portugalii oraz które prowadzą swoją działalność w zakresie handlu, przemysłu lub rolnictwa
- Podmioty, których siedziba lub zarząd znajduje się na terytorium Portugalii, które nie prowadzą działalności w zakresie handlu, przemysłu lub rolnictwa
- Podmioty nie będące rezydentami na terenie Portugalii, które prowadzą działalność poprzez swoje stałe przedstawicielstwo w tym kraju
- Podmioty, które nie są rezydentami i nie mają stałego przedstawicielstwa w Portugalii.

Rezydencja podatkowa – Osoby prawne, które mają siedzibę lub zarząd na terytorium Portugalii, są uważane za rezydentów podatkowych Portugalii.

Podstawa opodatkowania – W przypadku podmiotów, które prowadzą głównie działalność handlową, przemysłową lub rolniczą, IRC ma zastosowanie do odnośnych zysków podlegających opodatkowaniu. Jeśli chodzi o osoby prawne lub podmioty, które prowadzą działalność w zakresie handlu, przemysłu lub rolnictwa, IRC ma zastosowanie do odnośnego dochodu całkowitego, odpowiadającego sumie dochodu z różnych kategorii IRS, wraz z przyrostem wartości wynikającym z nieodpłatnego przeniesienia własności. W przypadku podmiotów, które posiadają lub nie posiadają osobowości prawnej, a które prowadzą działalność na terytorium Portugalii poprzez stałe przedstawicielstwo, IRC odnosi się do zysku przypisywanego temu przedstawicielstwu. Jeśli chodzi o podmioty, które posiadają lub nie posiadają osobowości prawnej i które nie posiadają siedziby, zarządu lub przedstawicielstwa na terytorium Portugalii, oraz których dochód uzyskiwany na terytorium Portugalii nie podlega IRS, IRC odnosi się do dochodu różnych kategorii branych pod uwagę przez IRS, włącznie z przyrostami wartości wynikającym z nieodpłatnymi przeniesieniami własności.

Zysk podlegający opodatkowaniu – Zysk podlegający opodatkowaniu osób prawnych oraz innych podmiotów, które prowadzą działalność handlową, przemysłową lub rolniczą, odnosi się do sumy wpływów netto za odpowiedni okres wraz z dodatnimi i ujemnymi zmianami aktywów z tego samego okresu, które nie są odzwierciedlone we wpływach netto, określonych zgodnie z prowadzoną księgowością i skorygowanych zgodnie z warunkami Kodeksu IRC.

Straty podatkowe – W przypadku poniesienia strat podatkowych mogą być one odliczone od zysków w jednym lub więcej kolejnych dwunastu latach podatkowych. Odliczanie strat jest ograniczone do 70% zysków w danym roku podatkowym, co oznacza, że nie mniej niż 30% zysków zawsze podlega opodatkowaniu.

Stawki podatkowe – Płatnicy IRC z zasady płacą 21% (16,8% w przypadku Regionu Autonomicznego Azorów), w przypadku podmiotów będących rezydentami podatkowymi Portugalii.

W przypadku podatników, którzy prowadzą działalność handlową, przemysłową lub rolniczą i którzy kwalifikują się jako małe lub średnie przedsiębiorstwa, stawka IRC mająca zastosowanie dla pierwszych 15 000,00 EUR podlegających opodatkowaniu wynosi 17% (13,6% w przypadku Regionu Autonomicznego Azorów), oraz 21% ogólnej stawki podatku (16,8% w przypadku Regionu Autonomicznego Azorów) obowiązującej w stosunku do pozostałej kwoty.

Dochód globalny uzyskany przez podmioty, których siedziba lub zarząd znajdują się na terytorium Portugalii i które nie prowadzą głównej działalności w zakresie handlu, przemysłu lub rolnictwa, podlega stawce podatkowej w wysokości 21,5% (17,2% w przypadku Regionu Autonomicznego Azorów).

Zwiększona stawka podatkowa w wysokości 35% ma zastosowanie dla następujących rodzajów dochodu:

- Wygrane na loterii, wygrane w losowaniach, nagrody w konkursach
- Dochody kapitałowe wypłacone lub pozostające do dyspozycji na otwartych kontach na nazwisko jednego lub większej liczby właścicieli, niedostępne dla anonimowych stron trzecich, z wyjątkiem sytuacji kiedy beneficjent został określony
- Dochód kapitałowy, zdefiniowany w Kodeksie IRS, uzyskany przez podmioty, które nie są rezydentami Portugalii, zlokalizowane w kraju, na terytorium lub w regionie podlegającym korzystniejszemu systemowi podatkowemu, ujętymi na portugalskiej „Czarnej liście”.

Oprócz wspomnianej ogólnej stawki IRC, obowiązuje też podatek lokalny w wysokości 1,5% zysku podlegającego opodatkowaniu. Zysk podlegający opodatkowaniu i nie zwolniony z IRC, uzyskany przez rezydentów podatkowych Portugalii, którzy prowadzą działalność głównie handlową, przemysłową lub rolniczą, jak również podmioty ze stałym przedstawicielstwem, nie będące rezydentami Portugalii, także podlega progresywnemu świadczeniu państwowemu, według następujących stawek:

- 3% zysku podlegającego opodatkowaniu między €1 500 000 i €7 500 000
- 5% zysku podlegającego opodatkowaniu między €7 500 000 i €35 000 000
- 7% zysku podlegającego opodatkowaniu przekraczającego €35 000 000.

Portugalski system „zwolnienia w wyniku udziału” – Zyski i rezerwy wypłacone, jak również zrealizowane zyski kapitałowe i straty, nie są brane pod uwagę przy określaniu zysku podatników IRC podlegającego opodatkowaniu, jeśli spełnione są wszystkie następujące warunki:

- Zatrzymanie udziałów odpowiadających 5% kapitału akcyjnego lub praw głosu podmiotu, który wypłacił dywidendę lub wygenerował zysk kapitałowy lub stratę
- Minimum 24 miesiące nieprzerwanego okresu zatrzymania lub w przypadku dywidendy, krótszy okres, pod warunkiem że udziały są zachowane w celu wypełnienia wspomnianego okresu 24 miesięcy
- Podmiot, który wypłaca dywidendy lub którego kapitał akcyjny jest w znacznym stopniu przekazany, nie powinien być zwolniony z IRC, czy odpowiadającego IRC podatku, w wysokości nie niższej niż 60% obowiązującej stawki IRC (tj. 13,8% w 2014 roku). Jeśli taki warunek nie zostanie spełniony, podstawa dochodu powinna pochodzić w co najmniej 75% z działalności handlowej, przemysłowej, rolniczej lub ze świadczenia usług, pod warunkiem, że takie działania nie są skierowane głównie na rynek portugalski. Ponadto, działalność podmiotu nie może pochodzić z obszaru bankowości i ubezpieczeń, a większość jego dochodu z operacji pasywnych
- Podmiot, który wypłaca dywidendę lub którego kapitał zakładowy jest w znacznym stopniu przekazany, nie powinien mieć swojej siedziby lub miejsca stałego pobytu w kraju, na terytorium czy w regionie uwzględnionych na portugalskiej „Czarnej liście”.

Powyżej opisany system nie ma zastosowania do zysków lub strat wynikających z przekazania udziałów, w przypadku, gdy nieruchomości należące do spółki uczestniczącej stanowią więcej niż 50% aktywów z wyjątkiem sytuacji, gdy takie nieruchomości są wykorzystywane do celów działalności handlowej, przemysłowej lub rolniczej i która nie odnosi się do wynajmu nieruchomości lub obrotu nieruchomościami.

Międzynarodowa podwójna ulga podatkowa – Jeśli warunki określone dla systemu „zwolnienia w wyniku udziału” nie zostaną spełnione, podatnik może korzystać z ulgi podatkowej przyznanej w celu wyeliminowania międzynarodowego podwójnego opodatkowania; w tym celu konieczne będzie zatrzy-

manie 5% kapitału zakładowego lub praw głosu na minimalny okres 24 miesięcy (lub w przypadku, gdy taki okres minie w momencie podziału, zatrzymanie kapitału zakładowego do upływu 24 miesięcy).

Podwójna ulga podatkowa, która nie jest odliczona w danym roku podatkowym, w którym została wygenerowana, może zostać wykorzystana w kolejnych pięciu latach podatkowych. Kodeks IRC przewiduje, że nawet jeśli DTT (Double Taxation Treaty) nie zostanie wprowadzony między Portugalią i innym krajem, możliwe jest odliczenie kwoty podlegającej opodatkowaniu od podatku płaconego za granicą, czyli odliczenie ograniczone do kwoty, która byłaby należna zgodnie z zasadami Kodeksu IRC, gdyby dany dochód podlegał opodatkowaniu w Portugalii.

Podatek pobierany u źródła – Podatek potrącany u źródła dotyczy dochodów kapitałowych, dochodów z wynajmu, dochodów związanych z własnością intelektualną, wynagrodzeniem członków zarządu oraz innymi rodzajami dochodów uważanych za uzyskane w Portugalii przez rezydenta podatkowego Portugalii podlegającego opodatkowaniu lub nie-rezydenta podlegającego IRC.

Podatek IRC pobierany u źródła zakłada, dla podatników będących rezydentami podatkowymi

w Portugalii, charakter płatności z tytułu końcowej kwoty należnego podatku, z wyjątkiem następujących przypadków:

- Jeśli w przypadku podmiotów zwolnionych z IRC, całość lub część dochodu kapitałowego jest wyłączona ze zwolnienia
- Jeśli, z wyjątkiem dochodów z wynajmu, podatnik nie jest podmiotem, mającym miejsce stałego pobytu w Portugalii, który nie ma stałego przedstawicielstwa na terytorium Portugalii, lub w przypadku, jeśli istnieją takie stałe przedstawicielstwa, a dochód nie jest im przypisywany
- Po wypłaceniu dochodu kapitałowego lub pozostawieniu go do dyspozycji na otwartym koncie bankowym w imieniu jednego lub większej liczby udziałowców, ale nie dla nieokreślonych stron trzecich, z wyjątkiem kiedy beneficjent jest określony.

Zaliczka podatkowa – Podmioty, które prowadzą głównie działalność handlową, przemysłową lub rolniczą oraz nie są podmiotami mającymi miejsce stałego pobytu oraz stałe przedstawicielstwo w Portugalii powinny wpłacić trzy zaliczki podatkowe, w roku podatkowym, do którego odnosi się zysk podlegający opodatkowaniu (w lipcu, wrześniu i grudniu).

Zaliczki płacone przez podatników, których obroty w poprzednim roku podatkowym wyniosły lub nie przekroczyły 500 000 EUR odpowiadają 80% kwoty podatku, podzielonej na trzy równe części. W przypadku płatników, których obrót w poprzednim roku podatkowym przekroczył 500 000 EUR, zaliczka na podatek wynosi 95% kwoty podatku. Jeśli kwota wynikająca ze wszystkich zaliczek przekracza końcową kwotę należnego podatku, podatnikowi zostanie zwrócona różnica.

Jeśli podatnik wyliczy, że kwota już zapłacona jest równa lub wyższa niż kwota należnego IRC, w oparciu o kwotę podlegającą opodatkowaniu w danym roku podatkowym, może nie dokonywać trzeciej płatności na konto.

Niemniej jeśli okaże się, że kwota wyższa niż 20% kwoty, która powinna być zapłacona, nie została zapłacona, naliczone zostaną odsetki. Takie odsetki zostaną naliczone od dnia terminu płatności do końca terminu składania deklaracji podatkowej IRC lub zapłacenia samodzielnie obliczonego IRC, jeśli ma to miejsce wcześniej.

Dodatkowe zaliczki podatkowe – Obowiązek wpłacenia dodatkowych zaliczek obejmuje spółki, które mają obowiązek płacenia zaliczek podatkowych oraz specjalnych zaliczek podatkowych i które, w ramach poprzedniego roku podatkowego, również podlegały dopłacie państwowej (co oznacza, że ich zysk podlegający opodatkowaniu przekroczył kwotę 1 500 000 EUR.) Kwoty dodatkowych płatności z tytułu zaliczki podatkowej określają następujące stawki:

- 2,5% zysku podlegającego opodatkowaniu między €1 500 000 i €7 500 000
- 4,5% zysku podlegającego opodatkowaniu między €7 500 000 i €35 000 000
- 6,5% zysku podlegającego opodatkowaniu przekraczającego €35 000 000.

Specjalne zaliczki podatkowe – Zaliczki specjalne powinny być realizowane w jednej racie w marcu lub alternatywnie w dwóch ratach w marcu i październiku danego roku podatkowego (lub w kolejnym trzecim i dziesiątym miesiącu, jeśli rok podatkowy przyjęty przez podatnika nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym).

Przejrzystość podatkowa – Portugalskie przepisy dotyczące podatku dochodowego przewidują system bezpośredniego przypisywania dochodu udziałowcom, w zależności od tego, czy są osobami prawnymi czy indywidualnymi, niezależnie od kwoty wypłaconego dochodu uzyskanego przez następujące spółki posiadające swoje siedziby, czy zarząd na terytorium Portugalii:

- Podmioty cywilne, które nie mają formy handlowej
- Spółki partnerskie
- Proste spółki zajmujące się administracją aktywami, w których większość kapitału zakładowego należy – pośrednio lub bezpośrednio oraz przez więcej niż 183 dni w roku podatkowym – do zaznajomionej grupy, lub grupy, której kapitał zakładowy należy, w jakimkolwiek dniu roku podatkowego, do kilku partnerów (nie więcej niż 5) i żaden z nich nie jest osobą prawną prawa publicznego.

Spółki partnerskie to:

- (a) spółki założone w celu rozwijania działalności zawodowej szczególnie przewidzianej na liście czynności określanych przez Kodeks IRS, w których partner indywidualny jest wykonawcą danej czynności lub
- (b) spółki z dochodem, który wynika – w więcej niż 75% – ze wspólnego lub oddzielnego rozwijania działań zawodowych, w szczególności tych, które są wymienione na liście określonej przez Kodeks IRS, pod warunkiem, że ogółem i w jakimkolwiek dniu roku podatkowego, liczba partnerów nie przekroczyła 5, a żaden z nich nie jest osobą prawną prawa publicznego oraz że co najmniej 75% kapitału zakładowego należy do specjalistów, rozwijających taką działalność w pełni lub częściowo w ramach danej spółki.

Szczególny System Grupowego Opodatkowania Spółek (RETGS) – Podatnicy podlegający opodatkowaniu, mający miejsce stałego pobytu w Portugalii, którzy są częścią grupy gospodarczej mogą zdecydować się na opodatkowanie zgodnie z niniejszym systemem, jeśli spełnione zostaną następujące wymagania:

- Spółka dominująca jest w posiadaniu – bezpośrednio lub pośrednio, poprzez spółki z siedzibą w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego i pod warunkiem, że istnieje współpraca administracyjna między nimi – co najmniej 75% kapitału zakładowego innej spółki (lub spółek) podporządkowanej jeśli taki kapitał zakładowy przyznaje spółce dominującej ponad 50% głosów dotyczących spółki podporządkowanej
- Jeśli spółki należące do grupy są rezydentami podatkowymi w Portugalii i podlegają ogólnemu systemowi IRC z najwyższą stawką
- Spółka dominująca posiada udziały w spółce podporządkowanej przez dłużej niż jeden rok, lub od czasu założenia spółki
- Spółka dominująca nie jest podporządkowana innej spółce będącej rezydentem podatkowym w Portugalii; spółka dominująca nie zrzekła się zastosowania tego systemu w okresie 3 ubiegłych lat
- Spółka dominująca nie zrzekła się zastosowania systemu w ostatnich 3 latach podatkowych.

Chęć skorzystania z opcji RETGS należy zgłosić w terminie do trzeciego miesiąca danego roku podatkowego. W odniesieniu do każdego roku podatkowego uwzględnionego w podaniu o przyznanie RETGS, zysk grupy podlegający opodatkowaniu jest obliczany przez spółkę dominującą z indywidualnej deklaracji IRC złożonej przez każdą ze spółek należących do grupy.

System uproszczony – Portugalscy rezydenci podatkowi, którzy nie są zwolnieni i nie podlegają szczególnemu systemowi opodatkowania, i którzy prowadzą działalność handlową, przemysłową lub rolniczą mogą zdecydować się na zastosowanie uproszczonego systemu określenia kwoty opodatkowania, o ile spełnią następujące warunki:

- Płatnicy uzyskali w poprzednim roku podatkowym kwotę roczną dochodu brutto, która nie przekracza 200 000 EUR
- Całkowity bilans związany z poprzednim rokiem podatkowym nie przekracza 500 000 EUR
- Podatnicy nie są prawnie zobowiązani do przeglądania swoich rachunków pod względem prawnym
- Odnośny kapitał zakładowy nie jest w posiadaniu – bezpośrednio lub pośrednio, na poziomie wyższym niż 20% – podmiotów, które nie spełniają wyżej określonych warunków, z wyjątkiem spółek kapitałowych podwyższonego ryzyka lub inwestorów podwyższonego ryzyka
- Podatnicy przyjmują system normalizacji księgowości dla mikro-podmiotów
- Wspomniani podatnicy nie zrzekli się zastosowania systemu w 3 poprzednich latach podatkowych licząc od dnia zastosowania systemu.

Możliwość zastosowania systemu uproszczonego powinna zostać sformalizowana w deklaracji złożonej po rozpoczęciu działalności, lub po zweryfikowaniu zmian w działalności, w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia, w którym podatnik zamierza zainicjować zastosowanie niniejszego systemu. W celu zastosowania systemu uproszczonego kwota podlegająca opodatkowaniu jest obliczana przy użyciu następujących współczynników:

- 0,04 dla sprzedaży towarów i produktów, jak również świadczenia usług hotelowych oraz podobnych, związanych z prowadzeniem restauracji i sprzedaży napojów
- 0,75 dla przychodu wynikającego z działań zawodowych przewidzianych w Kodeksie IRS
- 0,10 dla pozostałego dochodu wynikającego z usług świadczonych oraz działań spółek zależnych
- 0,30 dla spółek zależnych nie wykonujących żadnych działań
- 0,95 dla dochodu wynikającego z umów związanych z cesją praw lub tymczasowym użytkowaniem własności intelektualnej lub przemysłowego know-how w sektorze przemysłowym, handlowym lub naukowym, z innych dochodów kapitałowych, z dodatnich wyników dochodów z wynajmu, z dodatniego bilansu zysków i strat oraz pozostałego przyrostu wartości
- 1,00 dla przyrostu wartości majątku uzyskanego bezpłatnie.

Wartość kwoty do opodatkowania określona zgodnie z powyższymi zasadami nie może być mniejsza niż 60% rocznej wartości gwarantowanej pensji minimalnej.

Ceny transferowe – W działaniach handlowych, włącznie z działaniami lub serią działań związanych z aktywami, prawami lub usługami, jak również w operacjach finansowych, realizowanych między podatnikiem i innym podmiotem, podlegającym lub nie IRC, z którym płatnik podatku ma szczególną relację, ustalone warunki powinny być identyczne jak w przypadku niezależnych podmiotów podejmujących porównywalne działania. Szczególne relacje między dwoma podmiotami powstają, kiedy jeden z nich ma prawo do egzekwowania, bezpośrednio lub pośrednio, znacznego wpływu na decyzje drugiego podmiotu dotyczące zarządzania, a w szczególności, kiedy:

- Podmiot oraz jego udziałowcy lub ich współmałżonkowie wstępni lub potomkowie posiadają bezpośrednio lub pośrednio udziały nie mniejsze niż 20% kapitału zakładowego lub prawo głosu
- Podmioty, w których ci sami udziałowcy, ich żony/mężowie wstępni lub potomkowie mają bezpośrednie lub pośrednie udziały nie mniejsze niż 20% kapitału zakładowego lub prawo głosu
- Podmioty, w których większość członków zarządu, dyrekcji lub rady nadzorczej to te same osoby, lub w przypadku gdy są to różne osoby, ale powiązane poprzez małżeństwo, prawnie uznany konkubinaty, lub bezpośrednio więzi rodzinne
- Podmioty powiązane w ramach umowy podporządkowania umową grupową lub innymi umowami o podobnych skutkach; spółki, które są spółkami kontrolującymi zgodnie z warunkami Kodeksu Spółek Handlowych

- Podmioty pozostające w relacji prawnej, na podstawie której jeden podmiot może, zależnie od faktów i okoliczności, wpływać na decyzje dotyczące zarządzania drugiego podmiotu niezwiązane z ich działalnością lub relacją zawodową
- Podmioty, mające lub nie mające miejsca stałego pobytu w Portugalii, posiadające stałe przedstawicielstwo na terytorium Portugalii oraz podmioty podlegające wyraźnie korzystniejszemu systemowi podatkowemu w kraju, terytorium lub regionie uwzględnionym na portugalskiej „Czarnej liście”.

Podatnik musi zachować pełną dokumentację związaną z polityką cen transferowych włączając:

- wskazówki i instrukcje dotyczące jej zastosowania
- umowy i inne akty prawne zawarte z innymi podmiotami, z którymi podatnikma „szczególne relacje”
- zmiany, które mają miejsce oraz
- informacje dotyczące zgodności dokumentacji i informacji dotyczących takich podmiotów, jak również spółek, towarów i usług wykorzystywanych dla porównania
- analizę funkcjonalną i dane dotyczące poszczególnych sektorów oraz
- pozostałe informacje i elementy brane pod uwagę przy określeniu warunków ustalonych wspólnie, przyjętych i praktykowanych przez niezależne podmioty oraz w celu wybrania wykorzystywanej metody lub metod.

Podatnik wykaże również w deklaracji obejmującej rachunki i informacje podatkowe z danego roku, istnienie lub nieistnienie w danym okresie podatkowym transakcji z podmiotami, z którymi podatnik ma „szczególne relacje”. Jeśli podatnik deklaruje istnienie takich transakcji, musi również określić podmioty, których dotyczą, kwoty transakcji oraz potwierdzić, czy zgromadził dokumentację dotyczącą cen transferowych.

Przypisanie dochodu Podmiotów nie będących rezydentami w Portugalii i podlegających Korzystnemu Systemowi Podatkowemu (“Kontrolowane Spółki Zagraniczne”) – Zyski lub dochody uzyskane przez podmioty nie będące rezydentami Portugalii oraz podlegające wyraźnie korzystniejszemu systemowi podatkowemu są przypisywane podatnikom mającym miejsce stałego pobytu w Portugalii, którzy posiadają bezpośrednio lub pośrednio (obowiązkowo, powierniczo lub pośrednicząco) co najmniej 25% kapitału zakładowego, praw głosu lub praw dotyczących dochodów lub elementów odziedziczonych takich podmiotów, lub 10%, kiedy co najmniej 50% kapitału zakładowego, praw głosu lub praw dotyczących dochodów lub elementów odziedziczonych, jest w posiadaniu, bezpośrednio lub pośrednio (obowiązkowo, powierniczo lub pośrednicząco) podatnika mającego miejsce stałego pobytu w Portugalii podlegającego IRC lub IRS.

Takie przypisanie ma miejsce w podstawie opodatkowania odnoszącego się do okresu podatkowego podmiotu nie będącego rezydentem, na koniec którego określa się kwotę odnośnego zysku lub dochodu, w zależności od sytuacji, uzyskanego przez taki podmiot nie mający stałego miejsca pobytu w Portugalii, zgodnie z proporcją kapitału zakładowego lub praw do przychodu lub elementów odziedziczonych pozostających w posiadaniu, bezpośrednio lub pośrednio (obowiązkowo, powierniczo lub pośrednicząco) podatnika.

Zgodnie z takim systemem przypisywania, uznaje się, że podmiot podlega wyraźnie korzystniejszemu systemowi podatkowemu, jeśli:

- Terytorium jego stałego pobytu jest uwzględnione na portugalskiej „Czarnej liście”
- Podmiot jest na swoim terytorium zwolniony lub nie podlega podatkowi identycznemu lub podobnemu do IRC
- Obowiązująca stawka podatku dla takiego podmiotu nie przekracza 60% ogólnej stawki IRC.

Niektóre podmioty są zwolnione z niniejszego schematu, w zależności od działań oraz jeśli spełniane są pewne wymagania.

Zwrot podatku dochodowego – Podatnicy IRC muszą co roku, zwykle do końca maja, złożyć deklarację podatkową na oficjalnym formularzu. Naliczony podatek trzeba zapłacić w określonym terminie.

VAT

Podatkowi VAT podlega sprzedaż towarów i usług prowadzona przez podmioty działające w kraju jako podatnicy VAT. Towary importowane oraz nabycie wewnątrzwspólnotowe towarów oraz usług również podlega podatkowi VAT.

Osoby indywidualne lub prawne prowadzące działalność gospodarczą lub przeprowadzające indywidualną transakcję podlegającą opodatkowaniu, również podlegającą IRS (na przykład, transakcja odosobniona) lub IRC, uważane są za płatników VAT.

Lokalizacja transakcji – W zależności od tego, o jaką transakcję podlegającą opodatkowaniu chodzi, stosuje się różne kryteria określania lokalizacji tej transakcji. Na ogół w przypadku obrotu towarami transakcja podlega podatkowi VAT w Portugalii niezależnie od tego, czy transport towarów rozpoczyna się w Portugalii lub – w przypadku, jeśli transport nie ma miejsca – towar znajduje się na terytorium Portugalii w chwili, kiedy jest udostępniany kupującemu.

W odniesieniu do świadczonych usług, w przypadku kiedy transakcja jest realizowana między płatnikami VAT, takie działanie podlega podatkowi VAT w Portugalii, jeśli odbiorca usług znajduje się na terytorium Portugalii (zasada B2B), lub – jeśli odbiorca usług nie jest płatnikiem VAT – kiedy dostawca ma swoje biuro, zakład lub siedzibę, z której świadczone są usługi na terytorium Portugalii (zasada B2C).

Wartość podlegająca opodatkowaniu – Wartość podlegająca opodatkowaniu jest wartością uzyskanego lub planowanego do uzyskania wynagrodzenia z każdej z transakcji. Kwota ta obejmuje inne podatki, stawki lub prawa, jak również dodatkowe wydatki opłacone przez nabywcę (prowinizje, pakowanie, transport, ubezpieczenie i reklama). Jednakże, wartość podlegająca opodatkowaniu nie obejmuje zniżek, rabatów i bonusów.

Działania podlegające opodatkowaniu – Podatek VAT jest należny w momencie, kiedy sprzedawane towary są udostępnione kupującemu, oraz kiedy usługi zostają uznane za zrealizowane. W sytuacjach, kiedy istnieje prawne zobowiązanie do wystawienia faktury, VAT jest należny w ciągu kolejnych 5 dni roboczych, bez względu na system płatności VAT. W przypadku przedpłaty lub zaliczki, VAT jest należny po otrzymaniu takich płatności.

Stawka – Standardowa stawka VAT wynosi 23%.

Istnieje również stawka pośrednia w wysokości 13% oraz zredukowana stawka w wysokości 6% odnosząca się do ograniczonej listy towarów i usług.

W Regionie Autonomicznym Azorów, niniejsze stawki to, kolejno 18%, 10% i 5%, natomiast w Regionie Autonomicznym Madery niniejsze stawki to 22%, 12% i 5%.

Prawo do odliczenia – VAT zapłacony przez płatnika dotyczący zakupu towarów lub usług może być odliczony w przypadku aktywnej działalności (sprzedaż towarów lub usług), o ile spełnione zostaną pewne warunki.

Zobowiązania sprawozdawcze – Płatnicy VAT są zobowiązani do składania okresowych deklaracji w wersji papierowej lub elektronicznej, w których przedstawiają podlegające opodatkowaniu transakcje oraz ich wartości.

Jeśli płatnik podlega standardowemu systemowi miesięcznemu (za roczny obrót równy lub wyższy niż 650 000 EUR), termin złożenia deklaracji to 10. dzień drugiego miesiąca po miesiącu, w którym miała miejsce transakcja.

W przypadku płatników, którzy podlegają systemowi kwartalnemu (za roczny obrót równy lub wyższy niż 650 000 EUR), termin złożenia deklaracji to 15. dzień kolejnego miesiąca po kwartale kalendarzowym, w którym miała miejsce transakcja.

Płatność – Płatność podatku należy realizować w terminie prawnie określonym dla okresowych deklaracji.

Zwolnienie od podatku – Płatnicy, którzy mają roczny obrót równy lub niższy niż 10 000 EUR są zwolnieni z podatku VAT.

ANGOLA

INFORMACJE OGÓLNE

Dane ogólne:

Populacja: 24 383 301

Obszar: 1 246 700 km²

Stolica: Luanda (5 531 546 mieszkańców)

Główne miasta: Luanda, Lubango, Huambo, Lobito, Benguela.

Położenie: Angola jest położona na zachodnim wybrzeżu Afryki, między Namibią i Republiką Kongo. Kraj podzielony jest na 18 prowincji oraz 163 gminy. Klimat charakteryzuje się upalnymi i suchymi latami oraz łagodnymi zimami. Kraj ma ogromną ilość zasobów naturalnych, które są głównym motorem wzrostu gospodarczego kraju.

Waluta: Kwanza (AOA)

Infrastruktura drogowa: Od 2005 roku Angola poczyniła znaczące inwestycje w renowację dróg i mostów. Inwestycje te będą kontynuowane w przyszłości – do 2017 roku rząd planuje odnowić 15 000 kilometrów głównych dróg krajowych.

Infrastruktura kolejowa: W Angoli jest około 2 852 km linii kolejowych. Rząd planuje zainwestować równowartość około 40 miliardów euro w ulepszenie ich stanu.

Lotniska: Luanda.

Połączenia morskie: 4 główne porty morskie znajdują się w miastach: Cabinda, Lobito, Luanda i Namibe.

Informacje polityczne

Ustrój polityczny: republika prezydencka

Prezydent: José Eduardo dos Santos (1979-2017)

SYTUACJA GOSPODARCZA I GŁÓWNE SEKTORY INWESTYCYJNE

Na gospodarkę Angoli miał wpływ spadek międzynarodowych cen ropy, jak również tymczasowa redukcja jej wydobycia, ze względu na nieplanowane prace konserwacyjne pól naftowych oraz przedłużającą się suszę. Niemniej jednak polityka makroekonomiczna pomogła zapewnić wzrost gospodarczy w wysokości 4,5% w 2014 roku (6,8% w 2013 roku). Angola być może ucierpi z powodu niskich cen ropy w 2016/2017 roku. Niższe ceny ropy mogą doprowadzić do znaczących cięć w wydatkach publicz-

nych oraz w konsekwencji do spowolnienia wzrostu PKB, choć w 2016 roku oczekiwany jest wzrost do 4,2%. Planowane reformy strukturalne mają na celu przyspieszenie dywersyfikacji ekonomicznej,

zmniejszenie zależności od zasobów naturalnych, zwiększenie wydajności, poprawę alokacji środków, tworzenie warunków dla szybszego wzrostu gospodarczego oraz zrównoważonego rozwoju.

ZALETY I BARIERY RYNKOWE

Zalety

- Korzystne położenie geograficzne
- Obfitość zasobów naturalnych

Bariery

- Korupcja wciąż jest problemem
- Brak wyspecjalizowanej siły roboczej (sytuację pogarsza fakt, że cudzoziemcomi trudno uzyskać wizę pracowniczą, a prawodawstwo faworyzuje zatrudnianie obywateli Angoli)
- Biurokracja związana z licencjami

ZACHĘTY INWESTYCYJNE

PRAWO DOTYCZĄCE PRYWATNYCH INWESTYCJI

Zakres – W przeciwieństwie do wcześniej obowiązujących przepisów, zgodnie z którymi inwestycje zagraniczne musiały wynosić minimum 1 mln USD, nowa ustawa dotycząca prywatnych inwestycji może być stosowana do wszystkich inwestycji zagranicznych realizowanych w Angoli bez względu na inwestowaną kwotę.

Cele inwestycyjne – Choć nowa ustawa dotyczy wszystkich inwestycji zagranicznych, dla uzyskania korzyści kwota zainwestowana musi wynosić co najmniej 1 mln USD. W przypadku inwestycji w 100% krajowych kwota minimalna spada do wysokości 500 tys USD.

W celu uniknięcia dowolności w procesie przydzielania korzyści, nowa ustawa określa kryteria niezbędne dla pozytywnej oceny projektu:

- Tworzenie miejsc pracy dla Angolczyków
- Kwota inwestycji
- Lokalizacja inwestycji
- Sektor działalności gospodarczej
- Produkcja na eksport
- Uczestnictwo akcjonariuszy angolskich
- Krajowa „wartość dodana”.

W celu przyznania korzyści i zachęt inwestycyjnych nowe prawo rozróżnia dwie strefy:

- **Strefa A** (obejmująca Luandę, Benguelę, Huíla i Lobito) oraz
- **Strefa B** (Cabinda, Bié, Cunene, Huambo, Cuando Cubando, Luanda-Norte, Luanda-Sul, Moxico, Zaire, Bengo, Cuanza-Norte, Cuanza Sul, Malanje, Namíbe, Uije i inne gminy w Benguela i Huíla).

Na korzyści inwestycyjne składają się zwolnienia z podatku przemysłowego, podatku od nabycia nieruchomości oraz podatku od dochodów z inwestycji na okres od 1 roku do 10 lat (zależnie od sytuacji).

Istnieją dodatkowe korzyści dla inwestycji powyżej 50 mln USD, które generują co najmniej 200 (strefa A) lub 500 (strefa B) miejsc pracy dla obywateli Angoli.

Prawo do repatriacji zysków i dywidend – Po zakończeniu projektu, oraz dostarczeniu dowodu jego realizacji, inwestor ma prawo do transferu kapitału za granicę w następujących formach:

- Dywidend lub wypłaconych zysków
- Produktów sprzedaży inwestycyjnej, łącznie z zyskami
- Produktów rekompensat
- Należności licencyjnych.

Kapitałowy domiar podatkowy – Mimo, że prawo do repatriacji dywidend i zysków nie zależy już od kwoty inwestycji, nowe prawo dotyczące inwestycji stanowi, że kwota przenoszona za granicę podlega domiarowi podatkowemu w kwocie, która przekracza udział inwestora w kapitale zakładowym w następujący sposób:

- 15%, kiedy nadwyżka wynosi do 20%
- 30%, kiedy nadwyżka wynosi od 20% do 50%
- 50%, kiedy nadwyżka przekracza 50%.

Niniejszy system nie ma zastosowania do dywidend i zysków ponownie inwestowanych w Angoli.

Partnerstwo w sektorach strategicznych – Nowy system wymaga tworzenia partnerstwa między inwestorami zagranicznymi a lokalnymi w następujących sektorach strategicznych:

- Energetyka
- Woda
- Hotelarstwo
- Turystyka
- Transport
- Logistyka
- Budownictwo
- Telekomunikacja i technologie informacyjne
- Media i komunikacja publiczna.

W ramach wyżej wymienionych sektorów, inwestycje zagraniczne zostaną zatwierdzone tylko wtedy, kiedy zaangażują lokalnego partnera/partnerów, posiadającego co najmniej 35% kapitału zakładowego i aktywnie uczestniczącego w zarządzaniu inwestycją.

PRAWO KORPORACYJNE

GŁÓWNE RODZAJE SPÓŁEK

Spółka handlowa

Spółki handlowe to spółki przyjmujące jedną z form działalności wymienionych w Ustawie o Spółkach w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Główne formy to: spółka akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz zgrupowanie interesów gospodarczych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Angoli to spółka, w której kapitał jest podzielony i reprezentowany przez udziały. Udziałowcy są nie tylko odpowiedzialni za ich wkład w kapitał zakładowy, ale również są wspólnie odpowiedzialni za wszystkie wkłady kapitałowe przewidziane w statucie.

Wierzyciele spółki mogą wnosić roszczenia tylko przeciwko aktywom spółki, jeśli statut nie stanowi, że jeden lub więcej udziałowców bierze odpowiedzialność za długi spółki, kiedy spółka jest likwidowana.

Minimalne wymagania kapitałowe (rejestrowane i zapłacone) spółki w AOA to równowartość 1 000 USD. W spółce, w której zarejestrowany kapitał przekracza kwotę 1 000 USD, co najmniej 50% całkowitej wartości nominalnej udziałów nabytych gotówką musi być opłacony zanim statut zostanie sporządzony w obecności notariusza.

Zasady nieumniejszania kapitału (inaczej: zakaz wypłaty dywidendy z kapitału akcyjnego) mają również zastosowanie do większych spółek (tj. tych, w których łączna wartość całkowitych aktywów i zysków wynosi 6 mln AOA lub więcej), co oznacza, że wymagana jest kontrola rocznych sprawozdań finansowych przez lokalnego certyfikowanego audytora.

Spółka Akcyjna

Spółka akcyjna w Angoli to spółka, której kapitał jest podzielony na akcje o równej wartości nominalnej, a akcjonariusze mogą otrzymać certyfikaty zbywalne. Odpowiedzialność akcjonariuszy jest ograniczona do wysokości wartości nominalnej posiadanych przez nich akcji.

Z zasady, w celu założenia spółki akcyjnej, wymaganych jest minimalnie pięciu indywidualnych lub korporacyjnych założycieli. Nie ma wymogów związanych z narodowością lub miejscem stałego pobytu. Minimalny wymóg kapitału zakładowego w AOA to równowartość 20 000 USD.

Zgrupowanie interesów gospodarczych

Zgrupowanie interesów gospodarczych to rodzaj spółki typu *joint venture*, która musi być powołana jako osobny podmiot prawny. Zgrupowanie interesów gospodarczych nabywa osobowość prawną po zarejestrowaniu swojego statutu, poświadczonego przez notariusza, w Rejestrze Handlowym, oraz zachowuje taką osobowość aż do zakończenia procesu likwidacji. Członkowie są solidarnie odpowiedzialni za zadłużenie grupy.

Celem zgrupowania interesów gospodarczych jest ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej członków lub wzrost wyników z takiej działalności. Głównym celem zgrupowania nie może być jednak

jedynie zarabianie pieniędzy i dzielenie się zyskami. Zgrupowanie interesów gospodarczych może prowadzić działalność pomocniczą, która przynosi zyski, o ile jest to zgodne ze statutem spółki, w innym przypadku zgrupowanie podlega zasadom obowiązującym w spółce jawnej.

Zgrupowanie interesów gospodarczych nie może posiadać własnych nieruchomości, chyba że do użytku biurowego, ani posiadać akcji i udziałów w innych spółkach, partnerstwach lub zgrupowaniach. W celach rejestracyjnych zgrupowanie interesów gospodarczych traktowane jest jako spółka handlowa.

Inne formy

Agencja i Koncesja Handlowa – Ustawa Nr 18/03 z dnia 12 sierpnia 2003 roku odnosi się do dwóch rodzajów umów dotyczących dystrybucji komercyjnej: agencji i koncesji handlowej. Obie umowy muszą mieć formę pisemną.

W ramach **umowy agencyjnej**, agent promuje zawieranie umów sprzedaży między zleceniodawcą i stronami trzecimi, w zamian za wynagrodzenie. Zleceniodawca zawsze pozostaje właścicielem towarów, a agent może zawierać umowy w imieniu zleceniodawcy tylko wtedy, jeśli pozwala na to umowa agencyjna.

Przedmiotem **umowy o koncesję handlową** jest zakup i/lub sprzedaż przez koncesjonariusza, na określonym obszarze, towarów produkowanych, dystrybuowanych i/lub nabywanych przez koncesjodawcę w zamian za wynagrodzenie zwykle obliczane jako % wartości podpisanych umów. Koncesjonariusz jest właścicielem towarów, jednak koncesjodawca może zastrzec własność tych towarów do chwili, kiedy koncesjonariusz wypłaci mu całą należną kwotę.

Biuro przedstawicielskie – Zgodnie z Ustawą Nr 7/90 z dnia 24 marca 1990 roku biura przedstawicielskie nie mogą podejmować działalności handlowej w Angoli na własny rachunek. Ich działalność ogranicza się wyłącznie do reprezentowania, działania w imieniu i na rzecz reprezentowanego podmiotu. Biura przedstawicielskie nie mają zdolności prawnej do działania autonomicznego, ani do uczestniczenia w kapitale spółek.

Filia – Filia nie jest podmiotem prawnym, dlatego zobowiązania filii są przenoszone na spółkę matkę. Założenie oraz rozwinięcie lokalnej filii stanowi inwestycję zagraniczną pod warunkiem, że alokacja kapitału jest równa lub przekracza kwotę 1 mln USD.

Spółka zagraniczna, która chce inwestować w Angoli taką kwotę poprzez założenie lokalnej filii, musi złożyć odpowiedni wniosek. Akt ustanawiający filię musi być przygotowany w obecności lokalnego notariusza, a następnie zarejestrowany w miejscowym Rejestrze Handlowym oraz we władzach podatkowych.

Co więcej, spółki, nie mające siedziby w Angoli, które chcą w tym kraju otworzyć filię, muszą ubiegać się o licencję w Ministerstwie Finansów i Handlu. Budynek, w którym znajduje się biuro filii musi mieć przy wejściu tablicę z nazwą firmy i dopiskiem „filia”.

Spółka zależna – Założenie miejscowej spółki zależnej stanowi inwestycję zagraniczną pod warunkiem, że kapitał jest równy lub przekracza 1 mln USD. Zagraniczni inwestorzy mogą korzystać ze spółek zależnych w Angoli założonych w formie prawnej przewidzianej dla działalności gospodarczej w Angoli.

Wymagania związane z założeniem spółki określone dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej mają również zastosowanie dla angolskich spółek zależnych zakładanych przez zagraniczne firmy. Spółka, która chce działać w Angoli musi uzyskać licencję na prowadzenie działalności handlowej lub przemysłowej z Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Powszechny sposób zakładania spółek w Angoli

Założenie spółki handlowej, bez względu na jej rodzaj, wymaga realizacji szeregu prawnie określonych procedur:

- Uzyskania Certyfikatu Denominacji
- Wpłacenia kapitału zakładowego
- Przedstawienia umowy spółki
- Rejestracji i oficjalnej publikacji.

Procedura uproszczona ułatwiająca założenie spółki

Procedura uproszczona ułatwiająca założenie spółki handlowej została zatwierdzona jako część „Programu Inwestycyjnego Angoli”. Jej celem jest skrócenie procedur dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej w Angoli, w tym zakładania i działania spółek, ograniczając związaną z nimi biurokrację.

Akt notarialny

Niektóre dokumenty, które wcześniej wymagały sporządzenia aktu notarialnego, obecnie mogą być przygotowane w formie prostego dokumentu, wypełnionego według stosownego wzoru i stwierdzającego autentyczność podpisów złożonych w obecności wszystkich udziałowców, są to:

- Akt założenia spółki
- Zmiana statutu
- Zwiększenie kapitału zakładowego
- Zmiana siedziby lub przedmiotu działalności spółki
- Przekazanie kapitału zakładowego
- Rozwiązanie lub fuzja spółek.

Kompetencje niezbędne do poświadczania podpisów zazwyczaj posiadane przez notariuszy obecnie zostały nadane dyrektorom Biur Rejestracyjnych. Wymóg aktu notarialnego nadal obowiązuje w przypadku aktów dotyczących nieruchomości lub zmiany rodzaju spółki.

Wkłady pieniężne

Wkłady pieniężne mogą być odraczane do końca pierwszego roku finansowego. W takim przypadku kwota odraczana musi być określona w dokumencie założycielskim.

Kapitał zakładowy

Określona prawnie minimalna kwota kapitału zakładowego spółek z ograniczoną odpowiedzialnością została zniesiona, co umożliwia dowolne ustalenie kapitału zakładowego (minimalna kwota wynosiła 1 USD). Wartość jednego udziału powinna wynosić nie mniej niż 1 kwanza.

Obowiązkowe publikacje

Obowiązkowe publikacje można wykonać przez Internet, zamiast w lokalnym Dzienniku Ustaw (Diario da Republica).

Nabywanie udziałów w istniejącej spółce

Inwestor, który zamierza nabyć udziały w zarejestrowanej spółce może zrobić to w następujący sposób:

- Nabyć akcje
- Dokonać zapisu na akcje.

ZATRUDNIENIE

Ustawa o Zatrudnieniu (Nr 7/15 z 15 czerwca 2015) reguluje wszelkie stosunki pracy w Angoli i w odniesieniu do wszystkich obywateli Angoli pracujących za granicą lub zatrudnionych w Angoli przez spółki krajowe.

Formy zatrudniania pracowników zagranicznych, nie mających miejsca stałego pobytu w Angoli, są regulowane Ustawą Nr 5/1995 z 7 kwietnia 1995 roku oraz Ustawą Nr 6/2001 z 19 stycznia 2001 r.

Czas trwania umowy

Prawo pracy w Angoli, podobnie jak w Portugalii, oparte jest na umowach na czas nieokreślony.

Rozwiązanie umowy jest zazwyczaj wynikiem porozumienia stron, a nie konsekwencją zakończenia czasu trwania umowy. Niemniej jednak obowiązujące prawodawstwo umożliwia stronom zawieranie umów na czas określony. W takich przypadkach umowa musi być bardziej szczegółowa, ponieważ ten rodzaj umowy ma za zadanie zaspokojenie czasowych potrzeb spółki.

Po zakończeniu okresu trwania umowy pracodawca musi pisemnie poinformować pracownika, że nie zamierza przedłużyć z nim umowy. Jeśli pracodawca nie poinformuje pracownika o takim zamiarze, umowa jest odnawiana na okres równy okresowi trwania umowy określonego w umowie początkowej.

Urlopy

Kodeks Pracy określa minimalną ilość dni urlopu: 22 dni rocznie. Nieobecność w pracy może spowodować utratę dni urlopowych do maksymalnie 12 dni w roku.

Czas pracy

Z zasady i z wyjątkiem szczególnych rozporządzeń, czas pracy nie może przekraczać 8 godzin dziennie i 44 godzin tygodniowo.

Wypowiedzenie umowy przez pracownika

Zgodnie z Kodeksem Pracy Angoli pracownik może wypowiedzieć umowę na dwa sposoby:

- wypowiedzenie z uzasadnionej przyczyny
- wypowiedzenie bez przyczyny.

Wypowiedzenie z uzasadnionej przyczyny umożliwia pracownikowi rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym, co daje również możliwość skorzystania z prawa do rekompensaty zgodnie ze stażem pracy.

Pracownik może wypowiedzieć umowę bez podania przyczyny, jeśli poinformuje pracodawcę ze stosownym wyprzedzeniem.

Wypowiedzenie umowy przez pracodawcę

Wypowiedzenie umowy przez pracodawcę opiera się w Angoli na pojęciu zwolnienia indywidualnego lub grupowego.

Zwolnienie z uzasadnionego powodu może być zwolnieniem dyscyplinarnym, przy którym uruchamiana jest procedura dyscyplinarna w oparciu o obiektywne i możliwe do zweryfikowania powody. W przypadku takiego zwolnienia pracownik nie ma prawa do odszkodowania.

Wypowiedzenie umowy z obiektywnych i możliwych do zweryfikowania powodów może mieć miejsce dla maksymalnej liczby 4 pracowników i wymaga pewnych formalności, jak konsultacje ze związkami zawodowymi, czy zgoda ze strony Ministerstwa Pracy. Pracodawca w swoim postępowaniu musi wziąć pod uwagę takie czynniki jak staż pracy i kwalifikacje pracowników.

Zwolnienia zbiorowe

Wypowiedzenie umowy może opierać się na zwolnieniu grupowym, jeśli zwalnianych jest co najmniej 5 pracowników. W takim przypadku pracownik ma prawo do odszkodowania w zależności od stażu pracy.

PODSTAWOWE PODATKI

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Działalność gospodarcza podlega opodatkowaniu w Angoli, jeśli jej siedziba lub zarząd znajduje się na terytorium Angoli.

Podstawa opodatkowania – Działalność gospodarcza podlega opodatkowaniu od zysku, generowanego w Angoli lub za granicą. Opodatkowanie dzieli się na dwie grupy:

- **Grupa A** – spółki publiczne, spółki z kapitałem akcyjnym równym lub wyższym niż 2 000 000 AOA oraz spółki o rocznych zyskach równych lub wyższych niż 500 000 000 AOA
- **Grupa B** – spółki, które nie należą do grupy A i spółki, które przeprowadziły pojedynczą operację lub transakcję o charakterze handlowym lub przemysłowym.

Dochód podlegający opodatkowaniu – Dochód z działalności gospodarczej podlegający opodatkowaniu obejmuje wszystkie zarobki i zyski wynikające z prowadzonej działalności, głównej lub pobocznej, stałej lub jednorazowej, po odliczeniu wszystkich kosztów lub strat.

W przypadku płatników z grupy B, koszty i straty nie będą uwzględniane przy określaniu dochodu podlegającego opodatkowaniu.

Straty – Straty mogą być odliczane od zysków podlegających opodatkowaniu w jednym lub więcej z 3 kolejnych lat podatkowych. Strat nie można odliczać wstecz. Przewiduje się ograniczenia w przypadku strat związanych ze zwolnieniem z podatku lub okresem obniżenia stawki.

Stawka – Dochód z działalności przedsiębiorstw podlega opodatkowaniu w wysokości 30%. Jednakże niższa, 15% stawka obowiązuje w odniesieniu do rolnictwa, akwakultury, hodowli ptactwa, hodowli bydła, rybołówstwa i leśnictwa.

Płatnicy z grupy B, którzy prowadzą pełną księgowość, podlegają stawce podatku w wysokości 6,5% od obrotów.

Wymogi dotyczące podatków i składania deklaracji podatkowych

Składanie deklaracji podatkowych – Spółki z grupy A składają deklaracje podatkowe dotyczące działalności przemysłowej (Wzór 1) do końca maja. Spółki z grupy B składają deklaracje podatkowe dotyczące działalności przemysłowej do końca kwietnia.

Płatność – Podatek od działalności przemysłowej jest należny w chwili złożenia deklaracji podatkowej i płatny w tym samym terminie. Tymczasowy podatek przemysłowy od obrotu z miesiąca poprzedzającego jest płatny miesięcznie. W odniesieniu do sprzedaży, stawka tymczasowego podatku od działalności przemysłowej wynosi 2%. Stawka dotycząca usług wynosi 6,5%. Podatki są płacone w urzędach podatkowych na podstawie dokumentu określającego wymiar podatku (DLI). Po dokonaniu płatności, płatnik otrzyma dokument poboru podatku (DAR), który służy jako dowód płatności.

Orzeczenia – Mimo, że płatnicy mają prawo do uzyskania wiążących orzeczeń od organów podatkowych, w praktyce takie orzeczenia nie są powszechne.

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Pobyt stały – Osoba uważana jest za mieszkańca Angoli, jeśli przebywa w tym kraju przez więcej niż 138 dni w roku lub w dniu 31 grudnia każdego roku posiada miejsce zamieszkania, które sugeruje, że zamierza tu pozostać.

Podstawa – Podatnicy w Angoli podlegają opodatkowaniu, bez względu na ich miejsce stałego pobytu, na podstawie dochodu uzyskanego z usług świadczonych osobom fizycznym lub prawnym, które mają pobyt stały, siedzibę, zarząd lub zakład stały w Angoli (typowa działalność opłacana przez podmioty angolskie).

Dochód podlegający opodatkowaniu – W zależności od charakteru dochodu jego opodatkowanie dzieli się na 3 grupy.

Dochód pracowników zatrudnionych w sektorze prywatnym i publicznym należy do **grupy A**. Działalność na własny rachunek oraz zarządzanie są opodatkowane zgodnie z zasadami dotyczącymi **grupy B**. Działalność handlowa i przemysłowa osiągająca minimalne zyski znajdują się w **grupie C**.

Dochód niepodlegający opodatkowaniu – Niektóre rodzaje dochodów nie podlegają opodatkowaniu. Zasiłki na dzieci wypłacane przez pracodawców nie podlegają opodatkowaniu, jeśli kwota zasiłku jest równa lub niższa niż 5% dochodu. Również zwrot kosztów związanych z rozwiązaniem umowy o pracę nie podlega opodatkowaniu. Dodatki do żywności i transportu nie podlegają opodatkowaniu do maksymalnej miesięcznej kwoty 30 000 kwanza. Dodatki wakacyjne lub bożonarodzeniowe nie podlegają opodatkowaniu, jeśli kwota jest równa lub niższa niż 100% podstawowej pensji. Zwrot kosztów podróży lub reprezentacji poniesionych w ramach działań prowadzonych w imieniu pracodawcy również nie podlega opodatkowaniu, jeśli koszty te zostały właściwie udokumentowane.

Zwolnienia podatkowe – Wojskowi oraz członkowie organizacji paramilitarnych są zwolnieni z podatku dotyczącego dochodu uzyskanego w ramach służby. Kombatanci, inwalidzi wojenni oraz krewni zmarłych kombatantów są zwolnieni z podatku dotyczącego dochodów z grupy A i B. Generalna maksymalna kwota wolna od podatku dochodowego wynosi 34 450 kwanza.

Kwota podlegająca opodatkowaniu – Obliczenie kwoty podlegającej opodatkowaniu oraz odliczenia od dochodu brutto zależą od grupy, do której należy dochód.

Stawka podatku – Dochód z samozatrudnienia podlega opodatkowaniu w wysokości 15%, podczas gdy dochód wynikający z zatrudnienia podlega opodatkowaniu progresywnemu w wysokości do 17%.

Wymogi dotyczące podatków i składania deklaracji podatkowych

Stawki – Podmioty, zobowiązane, do obliczenia i zapłacenia podatku pobieranego u źródła z dochodu pracowników bez względu na grupę, do której należy dochód, muszą składać deklaracje podatkowe do końca lutego wraz z podaniem wypłaconych kwot i identyfikacją pracownika, któremu takie kwoty wypłacono. Osoby samozatrudnione, których dochód nie jest opłacony u źródła, muszą złożyć deklarację podatkową do końca marca.

Płatność – Osoby samozatrudnione płacą należny podatek w momencie składania deklaracji podatkowej. Pracownicy podlegają ostatecznemu opodatkowaniu pobieranemu u źródła, które zostanie opłacone przez pracodawcę w odpowiednim biurze podatkowym do końca miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy opodatkowanie. Podatki należy wpłacać w urzędach podatkowych na podstawie dokumentu wyliczenia podatku (DLI). Po dokonaniu płatności, płatnik otrzyma dokument pobrania podatku (DAR), który służy jako dowód płatności.

PODATEK KONSUMPCYJNY

Transakcje podlegające opodatkowaniu – Podatek konsumpcyjny jest odpowiednikiem podatku akcyzowego, nakładanego na produkcję towarów, import towarów oraz świadczenie szerokiej gamy wybranych usług.

Osoby podlegające opodatkowaniu – Podatek konsumpcyjny jest płacony przez producenta lub importera towarów, lub usługodawcę, mimo że pod względem ekonomicznym ponoszony jest przez nabywcę towarów lub usług.

Wartość podlegająca opodatkowaniu – Wartość podlegająca opodatkowaniu z zasady to koszt wyprodukowania towarów, wartość celna importowanych towarów lub cena zapłacona za usługę.

Stawka – Podatek konsumpcyjny różni się w zależności od produktu i może wynosić od 2% do 30%, pomimo 10% stawki podatku ogólnego. Podatek konsumpcyjny od usług waha się od 5% do 10%.

Wymogi dotyczące podatków i składania deklaracji podatkowych

Składanie deklaracji – Podatnicy muszą złożyć miesięczną deklarację podatkową zawierającą szczegóły wszystkich operacji przeprowadzonych w miesiącu poprzedzającym wraz z wyliczeniem należnego podatku.

Płatność – Podatek konsumpcyjny jest należny w momencie składania deklaracji podatkowej oraz jest płacony w tym samym terminie. Podatki płacone są w urzędach podatkowych na podstawie dokumentu wyliczającego podatek (DLI). Po dokonaniu płatności, płatnik otrzyma dokument pobrania podatku (DAR), który służy jako dowód płatności.

PODATKI POBIERANE U ŹRÓDŁA

Dywidendy – Płatność dywidendy podlega podatkowi dochodowemu od inwestycji pobieranemu u źródła w wysokości 10%. Jeśli dywidendy pochodzą z akcji zbywalnych na rynku regulowanym stosuje się obniżoną stawkę podatku w wysokości 5%. Dywidendy wypłacane miejscowym spółkom z tytułu minimalnego udziału w wysokości 25% utrzymywanego przez okres dłuższy niż rok, są zwolnione z podatku pobieranego u źródła.

Zyski kapitałowe – Zyski kapitałowe podlegają opodatkowaniu w wysokości 10%. W pewnych sytuacjach dopuszcza się 50% wyłączenie z podstawy opodatkowania i wówczas stawka podatku wynosi 5%.

Odsetki – Płatność odsetek w odniesieniu do obligacji lub instrumentów finansowych podlega podatkowi dochodowemu od inwestycji pobieranemu u źródła w wysokości 10%. Odsetki od kredytów udzielanych przez udziałowców lub jakiegokolwiek odpisy poczynione przez udziałowców na rzecz spółki również podlegają podatkowi pobieranemu u źródła w wysokości 10%. Odsetki od udziałów zbywalnych na rynku regulowanym podlegają podatkowi pobieranemu u źródła o zredukowanej stawce podatku w wysokości 5%.

Należności licencyjne – Płatność należności licencyjnych podlega podatkowi dochodowemu od inwestycji pobieranemu u źródła w wysokości 10%. Opłaty za użytkowanie wyposażenia przemysłowego, handlowego lub naukowego są uważane za płatność należności licencyjnych.

Inne – W 2014, płatność za usługi w zakresie zarządzania lub pomocy technicznej podlegała podatkowi pobieranemu u źródła w wysokości 3,5% lub 5,25% (w zależności od tego, czy usługa związana była z mieniem nieruchomym czy też nie). Od stycznia 2015 roku, ustalona stawka podatku pobieranego u źródła wynosi 6,5% i ma zastosowanie do podmiotów, nie mających siedziby w Angoli, świadczących usługi na rzecz podmiotów mieszczących się w Angoli.

Zyski z placówek/zakładów – Przekazanie zysków z placówek/zakładów należących do podmiotów, które nie mają siedziby w Angoli, podlegają podatkowi dochodowemu od inwestycji w wysokości 10%. Jednak, jeśli zysk pochodził z akcji zbywalnych na rynku regulowanym, stosuje się zmniejszoną stawkę w wysokości 5% w okresie 5 lat od dnia wejścia w życie Kodeksu Podatku Dochodowego.

INNE PODATKI

Podatek od nieruchomości – Właściciele nieruchomości podlegają opodatkowaniu w wysokości 0,5% od wartości podatkowej nieruchomości. W przypadku wynajmu nieruchomości, zastosowanie ma 15% stawka podatku od dochodu z wynajmu.

Podatek od przeniesienia własności – W przypadku przeniesienia własności nieruchomości, należna jest stawka podatku w wysokości 2% (podatek należny do zapłacenia przez kupującego).

Podatek od nieruchomości – Darowizna oraz dziedziczenie, obejmujące bezpłatne przeniesienie własności, podlegają podatkowi w maksymalnej kwocie do 30%.

Opłata skarbową – Opłata skarbową jest należna w przypadku niektórych działań lub umów. Ponadto, działalność podlega opłacie skarbowej w przypadku wszystkich wydawanych pokwitowań w wysokości 1%.

BRAZYLIA

INFORMACJE OGÓLNE

Dane ogólne:

Populacja: 204 450 649

Obszar: 8 515 767 049 km²

Stolica: Brasília (2 914 830 mieszkańców – obszar metropolitalny)

Główne miasta: São Paulo, Rio de Janeiro, Brasília, Belo Horizonte, Porto Alegre

Położenie: Brazylia położona jest w Ameryce Południowej i graniczy z dziesięcioma innymi państwami: Argentyną, Boliwią, Gujaną Francuską, Gujaną, Kolumbią, Paragwajem, Peru, Surinamem, Urugwajem oraz Wenezuelą. Jest piątym co do wielkości krajem na świecie pod względem obszaru i populacji, oraz największym na świecie krajem portugalskojęzycznym. Jej rozmiar, klimat i zasoby naturalne sprawiają, że Brazylia jest krajem mocno zróżnicowanym pod względem geograficznym.

Waluta: Real (BRL, R\$)

Infrastruktura drogowa: Brazylia posiada czwartą co do wielkości sieć dróg na świecie: około 1 751 868 km; transport drogowy jest odpowiedzialny za obsługę 56% transportu na swoim obszarze. Zaledwie 96 353 km dróg to drogi wybrukowane.

Infrastruktura kolejowa: Kraj posiada około 30 129 km linii kolejowych, obejmujących połączenia z Argentyną, Boliwią i Urugwajem.

Lotniska: W kraju jest 2 098 lotnisk, a 44 z nich to lotniska międzynarodowe. Międzynarodowy Port Lotniczy w São Paulo Guarulhos (GRU) jest największym i najbardziej ruchliwym lotniskiem w kraju.

Połączenia morskie: W Brazylii jest 37 portów, największym portem w kraju jest port Santos. Połączenia morskie obsługują 75% handlu międzynarodowego.

Informacje polityczne

Ustrój polityczny: Brazylia jest republiką demokratyczną z systemem prezydenckim. Kraj jest podzielony na 27 jednostek federacyjnych z 26 stanami i jednym Dystryktem Federalnym (Brasília). Wszystkie jednostki federacyjne są autonomicznymi podmiotami na szczeblu lokalnym; mają własne samorządy, prawo konstytucyjne, podatki. Ogólnie stanowią Federacyjną Republikę Brazylii. Głową państwa i szefem rządu jest wybierany w głosowaniu powszechnym prezydent.

Prezydent: Michel Temer (prezydent ad interim od 12.05.2016)

SYTUACJA GOSPODARCZA I GŁÓWNE SEKTORY INWESTYCYJNE

Sytuacja gospodarcza: Brazylia jest największą gospodarką Ameryki Łacińskiej i szóstą co do wielkości gospodarką na świecie. Wraz z Argentyną, Urugwajem, Paragwajem i Wenezuelą, Brazylia stanowi część Wspólnego Rynku Południa (MERCOSUL – Mercado Comum do Sul). Brazylia poszerzyła również swoją obecność na międzynarodowym rynku finansowym i jest częścią grupy pięciu gospodarek wschodzących BRICS, wraz z RPA, Rosją, Chinami i Indiami.

Główne sektory inwestycji: Najsilniejsze sektory w Brazylii obejmują rolnictwo, sektor minerałów, sektor przemysłowy i sektor usługowy.

ZALETY I BARIERY RYNKOWE

Zalety

Biorąc pod uwagę rolę kraju w gospodarce światowej, Brazylia jest strategiczną opcją inwestycyjną dla inwestorów zamierzających wejść na rynek Ameryki Łacińskiej lub na rynki krajów portugalskojęzycznych. Rozmiar i różnorodność rynku daje wiele możliwości dla inwestorów, pomijając kilka wyzwań.

Bariery

Inwestowanie w Brazylii wymaga dogłębnej znajomości lokalnego środowiska biznesowego, szczególnie dotyczącej bezpośrednich i pośrednich kosztów inwestycji. Każdy plan inwestycyjny powinien zostać oceniony lokalnie, aby uniknąć nieskuteczności i dodatkowych kosztów. Z powodu bardzo złożonego systemu podatkowego, charakteryzującego się zróżnicowanymi poziomami opodatkowania (podatki gminne, stanowe i federalne), wcześniejsze badanie całkowitego obciążenia podatkowego inwestycji jest jedną z najważniejszych części każdego biznes planu. Dotyczy to także potencjalnych eksporterów i importerów.

ZACHĘTY INWESTYCYJNE

Zagraniczne podmioty zainteresowane inwestowaniem w Brazylii mogą skorzystać z różnych zachęt podatkowych przyznawanych przez rząd Brazylii, na poziomie gminnym, stanowym i federalnym. Większość zachęt inwestycyjnych realizowanych jest po złożeniu projektu definiującego minimalną kwotę inwestycji, jak również informacji na temat tworzenia miejsc pracy i innych istotnych aspektów działalności.

Bezpośrednie zagraniczne zachęty inwestycyjne są dostępne w ramach następujących programów:

PADIS

"Programa de Apoio ao Desenvolvimento Tecnológico da Indústria de Semicondutores"

Program został stworzony dla podmiotów, które inwestują w badania i rozwój (R&D) oraz produkcję w strategicznych sektorach półprzewodników, wyświetlaczy i diod LED. Podmioty te mogą skorzystać z pewnych zwolnień z podatku od nabywania zasobów, produktów i oprogramowania wykorzystywanego w produkcji oraz działaniach badawczych. Ten sam rodzaj zwolnienia może mieć zastosowanie do sprzedaży produktów.

PADTV

"Programa de Apoio ao Desenvolvimento da Indústria de Equipamentos para a TV Digital"

Podmioty inwestujące w R&D oraz produkcję sprzętu dla telewizji cyfrowej mogą skorzystać z niektórych zwolnień z podatku od nabywania zasobów, produktów i oprogramowania wykorzystywanego w ich produkcji oraz w działaniach badawczych. Ten sam rodzaj zwolnienia może mieć zastosowanie do sprzedaży produktów.

RECAP

"Regime Especial de Aquisição de Bens de Capital para Empresas Exportadoras"

Dotyczy podmiotów, w których udział eksportu w całkowitych przychodach ze sprzedaży dóbr i usług w poprzednim roku kalendarzowym wynosi co najmniej 50%, a także zadeklarują one utrzymanie takiej tendencji przez kolejne 2 lata kalendarzowe. Podmioty te mogą zakwalifikować się do zwolnień z podatku od nabywania dóbr kapitałowych (importowanych lub krajowych). Niniejsze zwolnienie z podatku jest ważne przez 3 lata, licząc od daty przyznania.

REIDI

"Regime Especial de Incentivos para o Desenvolvimento da Infraestrutura"

Rząd Brazylii przyznaje zwolnienia od podatku dla podmiotów zajmujących się infrastrukturą, uczestniczących w rządowym programie społecznym Przyspieszania Wzrostu ("Programa de Aceleração do Crescimento" – PAC). Spółki te kwalifikują się do zachęt podatkowych w ramach niniejszego programu w zakresie nabywania produktów, usług budowlanych i poniesionych nakładów (importowanych i nabywanych na rynku lokalnym) w celu ich włączenia w aktywa trwałe. Zwolnienie ma zastosowanie do projektów transportowych, projektów w zakresie portów, energii, nawadniania i kanalizacji. Wygasa po 5 latach, licząc od daty przyznania.

REMICEX

“Regime de Entrega de Embalagens no Mercado Interno em razão da Comercialização a Empresa sediada no Exterior”

Pewnym zwolnieniom z podatku podlega przychód brazylijskich producentów pochodzący ze sprzedaży opakowań klientom zagranicznym (poprzez eksport lub również na terenie kraju).

REPENEC

"Regime Especial de Incentivos para o Desenvolvimento da Infraestrutura da Indústria Petrolífera nas Regiões Norte, Nordeste e Centro-Oeste"

Projekty związane z infrastrukturą rozwijane w zakresie przemysłu naftowego w północnych, północno-wschodnich i centralno-zachodnich regionach Brazylii mogą skorzystać ze szczególnych systemów podatkowych, jeśli siedziby zaangażowanych podmiotów znajdują się w tych regionach. Ulgi podatkowe mają zastosowanie do importu i nabycia nowych maszyn, sprzętu, narzędzi lub urządzeń, jak również wykorzystywanych materiałów budowlanych.

REPES

"Regime Especial de Tributação para a Plataforma de Exportação de Serviços de Tecnologia da Informação"

REPES to szczególny system podatkowy dla spółek, które prowadzą wyłączną działalność w zakresie rozwoju oprogramowania lub świadczą usługi w zakresie technologii informatycznej (IT). Nabywanie produktów informatycznych oraz usług może podlegać pewnym zwolnieniom od podatku. Możliwe jest również importowanie produktów zwolnionych z podatku, jeśli w Brazylii nie są produkowane podobne produkty. Spółki, które kwalifikują się do niniejszego systemu, muszą zobowiązać się do eksportu ponad 80% rocznego przychodu brutto wynikającego ze sprzedaży produktów oraz usług. Niektóre spółki są jednak wyłączone z możliwości skorzystania z niniejszego systemu (na przykład, jeśli działają zgodnie z systemem uproszczonym).

REPORTO

"Regime Tributário para Incentivo à Modernização e à Ampliação da Estrutura Portuária"

REPORTO to szczególna procedura celna, która umożliwia zwolnienie z podatku od Produktów Przemysłowych ("Imposto sobre Produtos Industrializados" – IPI), od pewnych składek i w niektórych okolicznościach od Podatku Importowego, jeśli sprzęt importowany lub zakupiony na rynku lokalnym nie ma brazylijskiego odpowiednika. Niniejszy system podatkowy został opracowany, aby zachęcić operatorów terminali portowych, koncesjonariuszy i wynajmujących, jak również spółki mające pozwolenie do korzystania z portów prywatnych. Niniejsze korzyści zostały ostatnio przyznane także koncesjonariuszom linii kolejowych oraz spółkom wydobywczym.

REPETRO

"Regime Aduaneiro Especial de Exportação e Importação de Bens destinados às atividades de Pesquisa e de Lavra das Jazidas de Petróleo e de Gás Natural"

REPETRO to szczególny system celny dla eksportu i importu aktywów związanych z przemysłem naftowym i przemysłem gazu ziemnego.

INNE SYSTEMY

Rząd Brazylii zamierza również pobudzić tworzenie konkurencyjnego środowiska dla badań i rozwoju (R&D) oraz innowacji w Brazylii. Chodzi o stworzenie pewnych mechanizmów zachęt podatkowych w celu promowania inwestycji w zakresie R&D przez spółki krajowe oraz spółki zagraniczne inwestujące w Brazylii. Głównymi zachętami podatkowymi w celu wspierania R&D i innowacji są:

- **Prawo Dobra ("Lei do Bem")**, które umożliwia zredukowanie podatku dochodowego, zredukowanie opodatkowania od nabycia sprzętu do celów R&D oraz przyspieszonej amortyzacji nowych maszyn. Niniejsze prawo przewiduje także przyspieszenie amortyzacji pewnych wydatków w zakresie R&D
- **Prawo Informatyczne ("Lei de Informática")**, które przewiduje przyznanie korzyści sektorowi IT, poprzez zachęcenie do produkcji sprzętu IT oraz automatyki w Brazylii.

Zagraniczni inwestorzy w Brazylii natkną się również na pakiety zachęt stworzone w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego w słabiej rozwiniętych regionach kraju. Pakiety te obejmują korzyści na poziomie federalnym, stanowym i gminnym. Zachęty przyznawane inwestorom, którzy zamierzają zarejestrować działalność w tych regionach mogą oznaczać m.in. znaczne zredukowanie podatku dochodowego. Poszczególne pakiety regionalne są koordynowane przez agencje rozwoju regionalnego, jak np.:

- **SUDAM ("Superintendência do Desenvolvimento da Amazônia")** – agencja odpowiedzialna za stany Acre, Amapá i Amazonas, część zachodniego Maranhão, Mato Grosso, Pará, Rondônia, Roraima e Tocantins
- **SUDENE ("Superintendência do Desenvolvimento do Nordeste")** – agencja odpowiedzialna za wszystkie stany północno-wschodnie, jak również niektóre miasta i gminy w stanach Minas Gerais i Espírito Santo.

Oprócz wyżej wymienionych ulg szczególny pakiet zachęt ukierunkowany na tworzenie centrum przemysłowego dla rozwoju gospodarczego i społecznego regionu Amazonii, z wyłączeniem działań o charakterze wydobywczym, ma Wolna Strefa Manaus w stanie Amazonas. Wolna Strefa Manaus przewiduje następujące korzyści dla inwestorów:

- Zredukowanie nawet do 88% Podatku od Produktów Importowanych ("**Imposto de Importação**") w zakresie materiałów do produkcji lub inwestycji przemysłowych
- Zwolnienie z podatku od Produktów Przemysłowych
- Zredukowanie nawet do 75% podatku dochodowego od Osób Prawnych ("**Imposto de Renda de Pessoas Jurídicas**")
- Zwolnienie z konieczności płacenia składek na ubezpieczenie społeczne
- Inne ulgi podatkowe w zależności od poszczególnych projektów inwestycyjnych.

Brazylia stworzyła tak zwane Strefy Przetwarzania Eksportu ("**Zonas de Processamento de Exportação**" – **ZPEs**), które są strefami wolnego handlu mającymi na celu przyciąganie spółek produkujących materiały sprzedawane na skalę globalną. Celem ZPEs jest:

- Przyciąganie inwestorów zagranicznych
- Redukcja dysproporcji regionalnych
- Wzmocnienie salda bilansu handlowego
- Rozpowszechnianie technologii
- Tworzenie miejsc pracy
- Promocja rozwoju gospodarczego i społecznego
- Zwiększenie konkurencyjności brazylijskiego eksportu.

Firmy założone w ZPEs korzystają z zawieszenia podatku od Produktów Przemysłowych oraz płacenia składek na ubezpieczenie społeczne od nabyć lokalnych oraz od importu. Firmy te mogą również korzystać z wolności wymiany walut, co oznacza, że nie są zobowiązane do wymiany na walutę krajową kwot w obcej walucie pozyskanych z eksportu, jeśli większość produktów jest sprzedawanych za granicą. Mogą sprzedawać 20% swojej produkcji na lokalnym rynku, z zawieszonym obowiązkiem uiszczania wszystkich podatków stanowych i federalnych.

PRAWO KORPORACYJNE

Prawne rodzaje spółek

Spośród wielu rodzajów podmiotów prawnych przewidzianych w prawie brazylijskim, zajmiemy się tylko tymi, które mogą być zakładane przez zagranicznych inwestorów w celach generowania zysku. Podmioty, które tutaj omówimy to:

- **Spółki akcyjne**
- **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**, mające w obu przypadkach osobowość prawną oraz ograniczoną odpowiedzialność swoich udziałowców. Udziałowcami mogą być inne podmioty prawne lub osoby indywidualne, zagraniczne lub miejscowe, mające siedzibę w Brazylii lub nie.

Inwestycje zagraniczne mogą być realizowane także za pomocą innych możliwości prawnych, jak spółki typu *joint venture*, partnerstwa i inne. Dlatego wybór instrumentu inwestycyjnego powinien zostać dokonany przy lokalnym wsparciu prawnym oraz będzie zależeć od rodzaju działalności, powiązanych kosztów i głównych celów inwestora.

Spółka akcyjna (S.A.)

Spółki handlowe będące spółkami akcyjnymi mogą inwestować bezpośrednio w niektóre obszary działalności lub inwestować w inne spółki, jak w strukturach holdingowych.

Spółki akcyjne są podzielone na spółki zamknięte oraz spółki publiczne z udziałami notowanymi na giełdzie, które muszą być zarejestrowane w Brazylijskiej Komisji Giełdowej.

Mogą być zakładane przez osoby fizyczne lub spółki, miejscowe lub zagraniczne, mające miejsce stałego pobytu w Brazylii lub nie.

Akcjonariusze zagraniczni muszą wyznaczyć przedstawiciela w Brazylii przy pomocy pełnomocnictwa, które musi być wydane zgodnie z prawem kraju pobytu stałego inwestora, zalegalizowane w lokalnej ambasadzie brazylijskiej lub konsulacie i przetłumaczone na język portugalski przez tłumacza przysięgłego.

Kapitał Spółki jest podzielony na akcje zwykłe lub uprzywilejowane (w zakresie prawa do dywidendy) z prawem lub bez prawa głosu, oraz z wartością lub bez wartości nominalnej.

Nie ma wymogów w zakresie minimalnej kwoty kapitału.

Na podstawie zgody akcjonariuszy, akcje mogą być obejmowane w zamian za aktywa, prawa lub lokalną walutę; przy czym minimalnie 10% akcji musi zostać objętych w walucie lokalnej.

Akcjonariusze mają prawo pierwszeństwa do przejęcia nowych akcji lub odkupienia ich od innych akcjonariuszy na jednakowych warunkach oraz mogą ograniczyć preferencyjne prawa do akcji, jak również narzucać warunki ich przeniesienia.

Odpowiedzialność każdego akcjonariusza jest ograniczona do nieopłaconej części wartości nominalnej akcji, co oznacza, że akcjonariusze nie posiadają zobowiązań, gdy ich akcje zostaną całkowicie opłacone.

Spółka może również wystawiać inne rodzaje papierów wartościowych, jak obligacje i premie.

Umowa Spółki musi zawierać odnośnik do nazwy spółki zakończonej wyrażeniem "Sociedade Anônima" lub "SA", jej adresu, szacowanego czasu istnienia, celu działalności, kapitału zakładowego i kierownictwa. Umowa Spółki musi być złożona w lokalnej Krajowej Izbie Handlowej.

Władze spółki mogą składać się z Rady Wykonawczej (minimalnie 2 członków), Rady Dyrektorów (minimalnie 3 członków, nie jest to wymagane w przypadku spółek zamkniętych) i Komisji Rewizyjnej.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Ltda)

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest najbardziej powszechną formą spółki w Brazylii. Ma kilka zalet, jak np. ograniczona odpowiedzialność udziałowców, brak wymagań co do minimalnej kwoty kapitału zakładowego, jak również uproszczoną i niskokosztową strukturę.

Tak samo, jak w przypadku spółek akcyjnych, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być zakładane przez osoby fizyczne lub spółki, miejscowe lub zagraniczne, mające siedzibę w Brazylii lub nie.

Zagraniczni akcjonariusze muszą wyznaczyć przedstawiciela w Brazylii przy pomocy pełnomocnictwa, które musi być wydane zgodnie z prawem kraju pobytu stałego inwestora, zalegalizowane w lokalnej ambasadzie brazylijskiej lub konsulacie i przetłumaczone na język portugalski przez tłumacza przysięgłego.

Kapitał spółki podzielony jest na udziały, które mogą być obejmowane w walucie lokalnej, w zamian za aktywa lub inne prawa, bez minimalnej kwoty kapitału.

Podobnie do odpowiedzialności akcjonariuszy w przypadku spółek akcyjnych, odpowiedzialność akcjonariuszy jest ograniczona do kapitału nieopłaconego i dlatego taka odpowiedzialność ustaje, kiedy kapitał zostaje w pełni opłacony, z kilkoma wyjątkami.

Umowa Spółki, która musi być złożona w lokalnej Izbie Handlowej musi zawierać odnośnik do wyrażenia "Limitada" lub "Ltda" w nazwie spółki, jak również adresu, szacowanego okresu istnienia, celu działalności, kapitału oraz zarządu.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest zarządzana przez jedną lub więcej osób, które mogą być jej udziałowcami lub nie.

Inwestor nie mający miejsca stałego pobytu w Brazylii nie jest upoważniony do zarządzania Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, chyba że uzyska on wizę stałego pobytu.

ZATRUDNIENIE

Brazylia ma specyficzny zestaw przepisów prawa pracy (tak zwane **Skonsolidowane Prawo Pracy – CLT**), jak również konstytucyjnie odrębny system sądownictwa w tym zakresie.

Pośrednie koszty zatrudniania pracownika są w Brazylii podwyższone i obejmują kilka składek pokrywanych przez pracodawcę, związanych z pracą i ubezpieczeniem społecznym. Składki te, w przeciwieństwie do podatków, nie podlegają zwolnieniom lub redukcjom przez władze miejskie lub stanowe w ramach strategii przyciągania inwestorów.

Główne ogólne gwarancje przyznawane pracownikom w ramach prawa brazylijskiego obejmują:

Godziny pracy

Zgodnie z brazylijskim prawem dzień pracy ma 8 godzin (maksymalnie 10 godzin), a tydzień pracy ma maksymalnie 44 godziny.

Pracownicy pracujący maksymalnie 4 godziny dziennie nie są upoważnieni do przerw. 15-minutowa przerwa obowiązuje pracowników pracujących 4-6 godzin dziennie. Pracownicy pracujący dłużej niż 6 godzin są upoważnieni do maksymalnie 2. godzinnej przerwy, chyba że umowa zbiorowa zakłada inaczej.

Nadgodziny

Czas pracy wykraczający poza wyżej określone ograniczenia dzienne i tygodniowe uważany jest za nadgodziny, co daje pracownikowi prawo do 50% podwyższenia stawki godzinowej (lub 100%, jeśli nadgodziny mają miejsce w święta narodowe lub w weekend). Niniejsze proporcje mogą zostać zwiększone w ramach umowy zbiorowej, która może również przyznać pracownikom inne rodzaje kompensacji, jak np. czas wolny.

Płaca minimalna

Rząd ustalił płacę minimalną **za rok 2015 w wysokości 788,00 BRL**.

Świadczenia towarzyszące

Świadczenia towarzyszące oferowane pracownikom w Brazylii mogą być uważane za część ich wynagrodzenia, jeśli nie są uważane za konieczne w celu wykonywania pracy.

W niniejszym zakresie, prawo brazylijskie określa korzyści, które oferuje pracodawca w ramach umowy o pracę, takie jak posiłki, zakwaterowanie, ubiór lub inne.

Rodzaje wynagrodzeń

Pracownicy mogą być wynagradzani w związku z przepracowanym czasem, a wtedy istotną kwestią jest czas trwania pracy pracownika, w przeciwieństwie do ilości lub jakości wykonywanej pracy.

Jeśli wynagrodzenie jest określane na podstawie jednostki wykonywanej pracy, istotnym aspektem jest ilość jednostek wyprodukowanych przez pracownika, pomnożonych przez kwotę przypisaną do każdej jednostki. W takim przypadku, zwyczajowo ustala się również kwotę procentową lub prowizję.

Natomiast wynagrodzenie zależne od wykonanego zadania zależy od wyniku oraz czasu pracy pracownika.

W każdym z wyżej opisanych przypadków, pracownik nie otrzyma kwoty niższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia ustalona przez rząd lub umowę zbiorową (jeśli kwota jest wyższa od płacy minimalnej).

Umowa o pracę

Umowy o pracę mogą być sporządzane na czas określony lub nieokreślony. Istnieją różne rodzaje umów o pracę na czas określony, przy czym możliwe jest podpisanie takiej umowy na maksymalny okres dwóch lat.

Czas wolny

Miesięczne wynagrodzenia obejmuje czas pracy i czas wolny.

Fundusz gwarancyjny na czas Służby – FGTS

Pracodawca odprowadza miesięczne składki odpowiadające 8% miesięcznego wynagrodzenia pracownika. W przypadku gdy pracownik zostaje zwolniony bez podania przyczyny, może skorzystać on z części skumulowanego w trakcie okresu zatrudnienia salda FGTS (**“Fundo de Garantia por Tempo de Serviço” – FGTS**).

Kara w wysokości 40% od Naliczonego Salda FGTS

Kiedy pracownik zostanie zwolniony bez przyczyny, pracodawca zapłaci karę w wysokości 40% salda naliczonego w czasie trwania umowy o pracę.

Urlop wypoczynkowy – wynagrodzenie

Pracownicy są upoważnieni do ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy wynoszącego równowartość wynagrodzenia za jeden miesiąc oraz dodatkowo 1/3 kwoty wynagrodzenia za każdy z 12 przepracowanych miesięcy.

Praca poza godzinami pracy

Kiedy pracownik wykonuje pracę od godziny 22.00 do 5.00, przysługuje mu dodatkowo kwota 20% podstawy wynagrodzenia.

Premia za pracę w warunkach szkodliwych

Praca wykonywana w warunkach szkodliwych kwalifikuje do premii, która jest ustalona jako 10%, 20% lub 40% podstawy wynagrodzenia.

Premia za ryzyko

Praca wykonywana w warunkach ryzykownych kwalifikuje do premii w wysokości 30% podstawy wynagrodzenia. Premia za szkodliwe warunki pracy i premia za ryzyko nie mogą być naliczane kumulatywnie.

Odprawa

W przypadku umowy o pracę, pracodawca musi udzielić co najmniej 30-dniowego okresu wypowiedzenia w oparciu o przepracowany czas. Wypowiedzenie można zastąpić płatnością gotówkową jeśli pracodawca nie chce, aby pracownik przebywał w miejscu pracy w okresie trwania wypowiedzenia.

Trzynastka

Pod koniec każdego roku kalendarzowego pracownikom przysługuje trzynastka, która wynosi 1/12 miesięcznego wynagrodzenia za każdy miesiąc poprzedniego roku.

Składki na ubezpieczenie społeczne – INSS

Składki na ubezpieczenie społeczne (INSS) są płacone przez pracodawcę w każdym miesiącu, w wysokości 20% wynagrodzenia.

Płatny czas wolny

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za wypłacenie wynagrodzenia w przypadku czasu wolnego od pracy z przyczyn zdrowotnych lub innych istotnych przyczyn przewidzianych prawem.

Bony na transport

Oznacza to zwrot kosztów transportu pracownika między domem i miejscem pracy, w oparciu o 6% składkę płaconą przez pracownika w ramach comiesięcznego wynagrodzenia.

Należności związane ze związkami zawodowymi

Pracownicy płacą składki na rzecz reprezentującego ich związku zawodowego, odpowiadające wartości jednego dnia pracy na rok. Pracodawcy również płacą składki na związki zawodowe od zarejestrowanego kapitału spółki przy zastosowaniu stawek w wysokości od 0,2% do 0,8%.

Dzielenie się zyskami

Zgodnie z prawem brazylijskim istnieje schemat dzielenia się zyskami, który jest obowiązkowy, jeśli zostało to zdefiniowane w ramach umów związków zawodowych, umów o pracę lub przez samą spółkę.

Stabilność miejsca pracy

W przypadku ciąży, pracownice korzystają ze stabilności miejsca pracy aż do piątego miesiąca po porodzie. Niniejsza zasada stabilności ma również zastosowanie w przypadku pracowników, którzy ucierpieli z powodu wypadku związanego z pracą przez okres 12 miesięcy w przypadku, jeśli są w stanie wrócić do pracy.

Pracodawcy zagraniczni

Pracownicy z innych krajów również mogą wykonywać płatną pracę w Brazylii, na takich samych warunkach jak obywatele Brazylii, jeśli zostali prawnie wpuszczeni na terytorium Brazylii i posiadają stałą wizę lub wizę tymczasową; są naukowcami, artystami, sportowcami, nauczycielami, technikami lub specjalistami w innych obszarach i posiadają umowę o pracę, jak również jeśli są korespondentami prasowymi.

Posiadacz wizy dyplomatycznej może prowadzić płatną pracę wyłącznie na rzecz innego kraju lub organizacji, która go zatrudnia, i nie podlega brazylijskiemu prawu pracy.

Pracownicy zagraniczni posiadający ważną wizę pracowniczą muszą zarejestrować się w Ministerstwie Sprawiedliwości, a spółka, która chce zatrudnić takiego obcokrajowca musi uprzednio uzyskać stosowne zezwolenie. Prawo brazylijskie ma zastosowanie do takiego obcokrajowca bez względu na kraj, w którym podpisana została umowa o pracę.

Z drugiej strony, prawo brazylijskie obowiązuje obywateli brazylijskich, którzy są zatrudniani lub przenoszeni do pracy za granicą, do momentu w którym jego przepisy są korzystniejsze dla pracownika niż przepisy zagraniczne.

Zasady całkowitej sukcesji

Zgodnie z zasadami prawa brazylijskiego oraz ze względu na zasady kontynuacji umów o pracę oraz fakt, że to pracodawca podejmuje ryzyko biznesowe, pozyskane przez pracowników prawa nie mogą podlegać zmianom przy okazji korekt w strukturze prawnej lub własności spółki.

PODSTAWOWE PODATKI

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Podatek dochodowy od osób fizycznych ("**Imposto sobre a Renda das Pessoas Físicas**" – **IRPF**) jest nakładany na dochód pozyskiwany na całym świecie przez podatnika mającego miejsce stałego pobytu w Brazylii (rezydenta) oraz na lokalne źródła przychodu podatników nie mających miejsca stałego pobytu w Brazylii (nie-rezydentów).

Za podatników mających miejsce stałego pobytu w Brazylii są uważani:

- Obywatele Brazylii
- Naturalizowani cudzoziemcy
- Cudzoziemcy posiadający wizę stałą lub tymczasową oraz lokalną umowę o pracę ważną od dnia przybycia do Brazylii
- Obcokrajowcy, którzy posiadają stałą wizę, jednak nie mają lokalnej umowy o pracę po zakończeniu 183 dni pobytu w Brazylii w okresie 12 miesięcy.

Brazylijski rok podatkowy to rok kalendarzowy.

Dochód podlegający opodatkowaniu obejmuje pensje, wynagrodzenia i premie, opłaty za konsultacje, prowizje, składki, honoraria dyrektorów, dywidendy, odsetki i zyski kapitałowe. Jednak dywidendy wypłacane przez podmioty brazylijskie są zwolnione od podatku.

IRPF jest nakładany na podstawie stawek progresywnych od 0% do 27,5% mimo, że podatek od zysków kapitałowych podlega ustalonej stawce 15%, a instrumenty finansowe podlegają stawce regresywnej od 22,5% do 15% w zależności od terminu zapadalności inwestycji.

Podatnicy nie mający miejsca stałego pobytu w Brazylii podlegają ustalonej stawce podatku w wysokości 25% od wynagrodzeń oraz stawce podatku w wysokości 15% od innych rodzajów dochodu (oprócz dywidend, które są zwolnione od podatku).

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Podatek od dochodu korporacyjnego ("**Imposto sobre a Renda das Pessoas Jurídicas**" – **IRPJ**) jest nakładany na skorygowane zyski korporacyjne.

Istnieją dwa różne systemy podatkowe: system zysków rzeczywistych ("**lucro real**") oraz system zysków zakładanych ("**lucro presumido**").

System zysków rzeczywistych jako bazę do obliczeń wykorzystuje rzeczywiste zyski korporacyjne. Jego podstawą jest dochód brutto (dochód z operacji oraz wydarzeń niepowtarzających się) pomniejszony o wydatki, koszty, opłaty, straty i postanowienia kończące w księdze przychodów, który następnie podlega korekcie (dodatkom (w celu anulowania wpływu wydatków, które nie podlegają odliczeniu)) oraz wykluczeniom (by usunąć wpływ elementów nie podlegających opodatkowaniu). Podatek jest obliczany

kwartalnie i rocznie, z miesięcznymi zaliczkami. Niniejszy system podatkowy jest obowiązkowy w przypadku niektórych rodzajów spółek, jak spółki posiadające filie zagraniczne czy spółki zależne, lub mające zagraniczne źródła dochodu oraz zyski kapitałowe.

W przypadkach, kiedy spółki nie muszą stosować systemu zysków rzeczywistych, mogą zdecydować się na korzystanie z systemu zysków zakładanych, zgodnie z którym płatności dokonywane są kwartalnie a dochód podlegający opodatkowaniu jest ustalony z góry w liczbie procentowej brutto zgodnie z rodzajem działalności handlowej prowadzonej przez spółkę.

Stawki podatku IRPJ są progresywne i rozpoczynają się od 15%, z zastosowaniem 10% dodatkowego podatku od rocznego dochodu przekraczającego 240 000 BRL.

IRPJ jest nakładany na wszystkie spółki założone lub mające siedzibę w kraju, uwzględniając operacje dokonane na całym świecie. Firmy nie mające siedziby w Brazylii podlegają opodatkowaniu u źródła od dochodu pochodzącego ze źródeł brazylijskich. W każdym przypadku, dywidendy otrzymywane od innych spółek brazylijskich nie są wliczane w dochód podlegający opodatkowaniu.

SKŁADKI SPOŁECZNE OD ZYSKU

Składki społeczne od zysku ("**Contribuição Social sobre o Lucro**" – **CSL**) są wykorzystywane w celu finansowania ubezpieczenia społecznego i innych społecznych projektów pomocniczych. Podatek wynosi 9%, dla instytucji finansowych – 15%.

Oznacza to, że w przypadku spółek akcyjnych opodatkowanie zysków może osiągnąć nawet 34% (15% IRPJ, 10% dodatkowego podatku oraz 9% CSL), z wyjątkiem wypłacania dywidend, które są zwolnione z podatku.

STANOWY VAT

Stanowy odpowiednik podatku VAT ("**Imposto sobre Operações de Circulação de Mercadorias e sobre a Prestação de Serviços de Transporte Interestadual e Intermunicipal e de Comunicações**" – **ICMS**) jest inspirowany europejskim podatkiem VAT i nakładany przez rządy stanowe od sprzedaży towarów i usług, jak również od importu towarów.

Płatnikami ICMS są sprzedawcy, przemysł i producenci rolniczy.

Podatek jest nakładany w stawce, która różni się w zależności od stanu, i wynosi od 4% do 25%. Jej wysokość stanowa zależy od rodzaju towaru.

PODATEK NA RZECZ PROGRAMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Podatek "**Contribuição ao Programa de Integração Social**" – **PIS** oraz Podatek na Rzecznictwo Finansowania Ubezpieczenia Społecznego ("**Contribuição para o Financiamento da Seguridade Social**" – **COFINS**) to składki federalne nakładane na dochód korporacyjny od sprzedaży towarów i usług.

Podstawą kalkulacji są dochody ze sprzedaży brutto, a stawki podatku zależą od tego, czy podatnik jest brazylijskim podmiotem prawnym płacącym IRPJ zgodnie z systemem zysków zakładanych czy na podstawie systemu zysków rzeczywistych.

PODATKI OD PŁAC

Firmy podlegają podatkowi od ubezpieczenia społecznego od wynagrodzeń lub opłacania pracowników autonomicznych, jak również podatkowi od ryzyka wypadku, w zależności od rodzaju działalności spółki oraz ilości wypadków związanych z pracą, która ma w niej miejsce.

MOZAMBIK

INFORMACJE OGÓLNE

Dane ogólne:

- **Populacja:** 25 303 113
- **Obszar:** 801 590 km²
- **Stolica:** Maputo (1,187 milionów mieszkańców)
- **Główne miasta:** Maputo, Nampula, Beira, Nacala, Quelimane, Pemba, Tete.
- **Położenie:** Mozambik położony jest na południowo-zachodnim wybrzeżu Afryki. Kraj graniczy od północy z Tanzanią, Malawi i Zambią, od zachodu z Zimbabwem oraz od południa z RPA i Suazi. Mozambik leży nad Oceanem Indyjskim (Kanał Mozambicki). Klimat jest wilgotny i tropikalny.
- **Waluta:** Metical (MZN)
- **Infrastruktura drogowa:** Kraj ma około 30 000 km dróg, jednakże tylko 7 000 km to drogi wybrukowane.
- **Infrastruktura kolejowa:** Mozambik ma około 5 000 km linii kolejowych – wszystkie są wąskotorowe.
- **Lotniska:** Mozambik ma 11 lotnisk, z których najważniejsze to Międzynarodowe Lotnisko Maputo (MPM) zlokalizowane 5 km od stolicy.
- **Połączenia morskie:** Trzy główne porty to Maputo, Beira i Nacala.

Informacje polityczne

- **Ustrój polityczny:** republika prezydencka
- **Premier:** Carlos Agostinho do Rosário (2015-2020)
- **Prezydent Republiki:** Filipe Jacinto Nyusi (2015-2020)

SYTUACJA GOSPODARCZA I GŁÓWNE SEKTORY INWESTYCYJNE

Wśród krajów Afryki Subsaharyjskiej Mozambik znany jest jako przykład sukcesu gospodarczego oraz odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę, biorąc pod uwagę przede wszystkim jego potencjał jako dostawcy energii w regionie. Dzięki korzystnej lokalizacji kraj jest uważany za doskonałą platformę do osiągnięcia celów założonych przez Wspólnotę Rozwoju Afryki Południowej (SADC), liczącej w sumie ponad 280 milionów konsumentów.

Kraj posiada dużą ilość zasobów naturalnych, potencjał hydroelektryczny, zasoby gazu ziemnego, węgla i minerałów (między innymi tytan, tantal i grafit). Mozambik posiada około 2 500 km wybrzeża zasobnego w ryby, które aż do chwili rozwinięcia przemysłu aluminiowego były tradycyjnie głównym produktem eksportowym.

Wskaźniki ekonomiczne sugerują, że wzorce rozwojowe gospodarki Mozambiku utrzymają się na ciekawym poziomie wzrostu co najmniej do 2019 roku, głównie ze względu na rozwój sektora wydobywczego oraz inwestycji związanych z gazem ziemnym.

ZALETY I BARIERY RYNKOWE

Zalety

- Zasoby naturalne: gaz ziemny, węgiel, złoto i drogocenne kamienie
- Stabilność polityczna i gospodarcza
- Młoda i dostępna siła robocza
- Przyjazna i otwarta społeczność.

Bariery

- Słabo rozwinięta infrastruktura.

ZACHĘTY INWESTYCYJNE

PRAWO DOTYCZĄCE INWESTYCJI

Prawo dotyczące inwestycji daje pewne korzyści podatkowe i celne inwestorom zagranicznym w zależności od kwoty, lokalizacji oraz sektora działalności. Inwestorzy powinni wnioskować o niniejsze zachęty do Rządu Mozambiku poprzez złożenie propozycji inwestycyjnej do Centrum Promowania Inwestycji (CPI). Po zatwierdzeniu, wydawana jest Autoryzacja Projektu Inwestycyjnego (IPA). Zachęty inwestycyjne w Mozambiku obejmują:

Ułatwienia celne

Inwestycje realizowane w ramach prawa inwestycyjnego są zwolnione z cła oraz podatku VAT nakładanego na pewne towary znajdujące się w taryfie celnej oraz związane z nimi części i akcesoria.

Ulgi podatkowe na inwestycje

Inwestycje realizowane w mieście Maputo mogą skorzystać, przez okres pięciu lat podatkowych, z ulgi od Podatku Dochodowego od Osób Prawnych (IRPC), do wartości 5% całkowitej kwoty realizowanej inwestycji. W przypadku projektów inwestycyjnych prowadzonych w innych prowincjach niniejsza ulga może wynosić do 10%.

Szczególne systemy według sektora działalności

Szczególne systemy mają zastosowanie do następujących sektorów:

- Rolnictwo i rybołówstwo
- Handel i przemysł na obszarach wiejskich
- Przemysł przetwórczy i montażowy
- Inwestycje w podstawową infrastrukturę
- Strefy Wolnego Przemysłu
- Turystyka i hotele
- Projekty na dużą skalę
- Strefy szybko rozwijające się
- Inwestycje podlegające pod Ustawę o Górnictwie
- Inwestycje podlegające pod Ustawę o Przemysle Naftowym
- Szczególne Strefy Gospodarcze
- Parki naukowe i technologiczne.

KORZYŚCI DLA STREF WOLNEGO PRZEMYSŁU

Strefy Wolnego Przemysłu (IFZ) to system, który może mieć zastosowanie dla różnego rodzaju spółek. Jednym z podstawowych wymogów jest utworzenie co najmniej 500 miejsc pracy dla obywateli Mozambiku (we wszystkich spółkach w IFZ).

System ma zastosowanie do dwóch części składowych Stref Wolnego Przemysłu:

- Rozwój i wykorzystanie infrastruktury Stref Wolnego Przemysłu (Operator Strefy Wolnego Przemysłu)
- Wykorzystanie działalności przemysłowej do celów eksportowych i świadczenia usług wewnątrz Stref Wolnego Przemysłu (Spółka działająca w Strefie Wolnego Przemysłu).

Zgodnie z obowiązującym prawem, rząd wyraża zgodę, by w Strefie Wolnego Przemysłu rozwijane były wszystkie działania przemysłowe, jeśli co najmniej 70% produkowanych towarów jest eksportowanych.

Operatorzy Stref Wolnego Przemysłu są zwolnieni od płacenia cła związanego z importem materiałów budowlanych, maszyn, sprzętu, części zamiennych i akcesoriów oraz innych towarów wykorzystywanych w prowadzeniu licencjonowanej działalności w Strefach Wolnego Przemysłu.

Spółki działające w Strefach Wolnego Przemysłu korzystają również ze zwolnienia z cła na importowanie towarów wykorzystywanych do realizacji projektów oraz działań, które są zgodne z warunkami stosownych rozporządzeń dotyczących Stref Wolnego Przemysłu.

PROCEDURY MAJĄCE NA CELU POZYSKANIE GWARANCJI INWESTYCYJNYCH ORAZ ZACHĘT PODATKOWYCH

W świetle Prawa Inwestycyjnego (Ustawa Nr 3/93 z 24 czerwca 1993 r.) oraz prawodawstwa uzupełniającego, w celu uzyskania gwarancji oraz dostępnych zachęt, inwestorzy powinni złożyć odpowiedni wniosek, wraz ze szczegółami biznes planu, do CPI lub Biura Przyspieszonego Rozwoju Obszarów Gospodarczych (GAZEDA).

Gwarancje inwestycyjne – Krajowe i zagraniczne inwestycje bezpośrednie

Minimalna wartość bezpośredniej inwestycji realizowanej przez zagranicznego inwestora wynikająca z wpływu kapitału własnego wynosi 2,5 miliona MZN (około 93 000 USD).

Do celów rejestracji, kwalifikowalności do uzyskania gwarancji inwestycyjnych oraz dostępnych zachęt, rzeczywista wartość bezpośredniej inwestycji zagranicznej będzie składać się z sumy kapitału, kredytów posiadanych przez udziałowców bez odsetek i/lub dodatkowego kapitału dostarczonego przez samych inwestorów, jak również eksportowalnych zysków, które mogły być reinwestowane w kraju.

Gwarancje dla inwestycji

Inwestycja zatwierdzona przez CPI lub GAZEDA może również skorzystać z następujących gwarancji:

- Ochrona prawna własności i nabytych praw, łącznie z prawem własności przemysłowej
- Brak ograniczenia w zakresie pożyczek i płatności odsetek za granicą
- Przekazanie dywidend za granicę
- Usług Agencji Wielostronnych Gwarancji Inwestycji (MIGA) oraz Zagranicznej Korporacji Inwestycji Prywatnych (OPIC) w zakresie kwestii związanych z ubezpieczeniem od ryzyka inwestycyjnego.

Prawo do repatriacji dywidend i zysków

Inwestor ma prawo do przeniesienia kapitału za granicę w następujące sposoby:

- Zyski eksportowalne
- Należności licencyjne lub inne płatności jako wynagrodzenie pośrednich inwestycji związanych z przyznaniem lub przeniesieniem technologii
- Spłata kredytów oraz odsetek kredytów udzielonych na międzynarodowym rynku finansowym oraz wykorzystywanych w ramach projektów inwestycyjnych w kraju
- Wpływy z odszkodowań od rządu
- Zainwestowany oraz re-eksportowalny kapitał zagraniczny bez względu na kwalifikowalność odpowiedniego projektu inwestycyjnego dla eksportu zysków.

PRAWO KORPORACYJNE

GŁÓWNE RODZAJE PODMIOTÓW

Spółki handlowe to spółki przyjmujące jedną z form działalności wymienionych w prawie spółek. Najpowszechniejsze formy działalności to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółka akcyjna.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością to spółka, której kapitał zakładowy podzielony jest na udziały, a wszyscy udziałowcy są solidarnie i oddzielnie odpowiedzialni za opłacanie kapitału zakładowego.

Możliwa ilość udziałowców to od 2 do 30. Niniejsze spółki są głównie wykorzystywane w działalności małego lub średniego rozmiaru, ponieważ ich struktura korporacyjna jest mniej skomplikowana niż struktura spółek akcyjnych. Spółką może zarządzać jeden lub więcej dyrektorów wyznaczonych przez udziałowców lub Radę Dyrektorów. Niniejsze spółki nie mogą być notowane na giełdzie.

Organy korporacyjne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością obejmują Walne Zgromadzenie, zarząd oraz radę nadzorczą.

Spółka akcyjna

Spółki akcyjne to spółki kapitałowe, w których istnieje podział między akcjonariuszy i organy wykonawcze. Najbardziej znaczącym przykładem takich okoliczności jest Walne Zgromadzenie, czyli organ przedstawicielski akcjonariuszy, który nie ma wpływu na codzienną działalność spółki. Niniejsza forma przyjmowana jest w Mozambiku przez większość dużych firm o wyższych obrotach. Minimalna ilość akcjonariuszy spółki to 3.

Podobnie jak w przypadku prywatnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (i z wyjątkiem tych, których dotyczy szczególny system obowiązujący jednoosobowe publiczne spółki z o. o.), odpowiedzialność akcjonariuszy jest ograniczona do aktywów w ramach działalności w przypadku zadłużenia. Minimalna kwota kapitału zakładowego nie jest wymagana. Zwrot „S.A.” musi być dodany do nazwy spółki.

Organy korporacyjne spółki akcyjnej obejmują Walne Zgromadzenie, zarząd oraz radę nadzorczą.

Powszechny sposób zakładania spółek w Mozambiku

Założenie spółki w Mozambiku odbywa się na podstawie aktu założycielskiego złożonego w jakimkolwiek lokalnym biurze notarialnym. Należy przedstawić następujące dokumenty:

- Wersję roboczą statutu spółki
- Świadczenie zarezerwowania nazwy, które należy uzyskać w Biurze Rejestru Podmiotów Prawnych
- Oświadczenie lokalnego banku, że minimalny wymagany kapitał zakładowy został złożony w imieniu spółki, która ma zostać założona
- Dokumenty identyfikacyjne akcjonariuszy (dowody osobiste / paszporty dla osób fizycznych lub akt założycielski dla osób prawnych)
- Postanowienia osób prawnych akceptujące założenie spółki w Mozambiku (jeśli dotyczy)
- Podpisany instrument prywatny lub akt założycielski (wymagane jest poświadczenie notarialne).

Podpisany akt założycielski musi zostać przekazany do Rejestru Spółek wraz z uzupełnionymi formularzami i po uiszczeniu odpowiedniej opłaty skarbowej. Świadczenie rejestracji wydawane jest w ciągu jednego lub dwóch dni.

Po zarejestrowaniu, władze spółki muszą wystąpić o nadanie numeru identyfikacyjnego dla celów podatkowych (NUIT). Dokonuje się tego w urzędzie podatkowym właściwym dla miejsca prowadzenia działalności spółki.

Filia

Zagraniczny inwestor może również działać w Mozambiku za pomocą spółki mającej siedzibę w innym kraju poprzez przedstawicielstwo i zarejestrowanie filii.

ZATRUDNIENIE

Prawo Pracy ma zastosowanie zarówno dla pracowników krajowych, jak i zagranicznych. Istnieją również oddzielne prawa regulujące zatrudnianie pracowników zagranicznych, zgodnie z którymi pracownicy zagraniczni zatrudniani są według ustalonych kwot.

Prawo pracy ma zastosowanie do umów o pracę zawieranych i realizowanych w Mozambiku. Jeśli strony wybrałyby stosowanie innego prawa, nie wyklucza to obowiązywania lokalnego prawa pracy. Niniejsze prawo nie ma zastosowania do pracowników krajowych pracujących za granicą.

Czas trwania umowy

Prawo Mozambiku, podobnie jak prawo portugalskie, oparte jest na idei umowy o pracę na czas nieokreślony. Dlatego wypowiedzenie umowy ma miejsce zazwyczaj za porozumieniem stron, a nie poprzez zakończenie wcześniej określonego okresu trwania umowy. Niemniej jednak, obowiązujące prawodawstwo umożliwia stronom zawarcie umowy na czas określony.

Umowy na czas określony są akceptowane wyłącznie w odniesieniu do tymczasowych potrzeb spółki i dlatego wymagają bardziej szczegółowego sformalizowania.

Umowy o pracę na czas dłuższy niż 90 dni wymagają formy pisemnej, daty i podpisu obu stron oraz muszą zawierać następujące elementy:

- Identyfikacja pracodawcy i pracownika
- Kategoria zawodowa, zadania i ustalone działania
- Miejsce pracy
- Czas trwania umowy i warunki przedłużenia
- Kwota, forma i czas wypłacania wynagrodzenia
- Data rozpoczęcia realizacji umowy o pracę
- Data zakończenia umowy, oraz usprawiedliwienie zastosowania formy umowy w przypadku umowy na czas określony
- Data podpisu umowy w przypadku umowy na czas określony oraz jej data ustania.

Pracownicy zagraniczni

Prawodawstwo dotyczące zatrudniania pracowników zagranicznych („Regulamento Relativo aos Mecanismos para a Contratação de Cidadãos de Nacionalidade Estrangeira”) uchwalone zostało jako system mający zastosowanie do następujących sytuacji:

- Zatrudnienie z pozwoleniem na pracę (poza systemem kwotowym)
 - jeśli nie ma wykwalifikowanych pracowników lokalnych
- Zatrudnienie w ramach systemu kwotowego – jeśli spółka zatrudnia pracownika zagranicznego w ramach ustalonej kwoty, konieczne jest powiadomienie regionalnego organu zatrudnienia
- Zatrudnienie w ramach projektu inwestycyjnego zatwierdzonego przez rząd
 - wymagana jest przedmiotowa komunikacja wybiegająca poza autoryzację procesu inwestycyjnego
- Zatrudnienie krótkoterminowe (mniej niż 30 dni) – nie wymaga autoryzacji i może zostać przedłużone do 90 dni rocznie po przedstawieniu oświadczenia wyjaśniającego.

Ponadto, umowy o pracę dla pracowników zagranicznych nie mogą być zawierane na czas dłuższy niż 2 lata.

PODSTAWOWE PODATKI

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Spółka będzie uważana za miejscową, jeśli jej siedziba lub biuro zarządu znajduje się na terenie Mozambiku.

Podstawa – Spółka mająca siedzibę w Mozambiku podlega opodatkowaniu, które obejmuje dochody osiągnięte na całym świecie. Spółka nie mająca siedziby w Mozambiku (nie-rezydent) podlega opodatkowaniu tylko od dochodów pozyskanych w Mozambiku.

Zyski podlegające opodatkowaniu – Zyski podlegające opodatkowaniu to suma zysków netto za okres księgowania plus dodatnie i ujemne aktywa ujęte w tym samym okresie i nie odzwierciedlone w zyskach netto.

Straty – Straty mogą być odliczane od zysków podlegających opodatkowaniu w jednym lub więcej z 5 kolejnych lat podatkowych. Strat nie można odliczać wstecz. Przewiduje się ograniczenia w przypadku strat związanych ze zwolnieniem z podatku lub okresem obniżenia stawki.

Stawka – Dochód korporacyjny podlega opodatkowaniu w wysokości 32%. Jednakże, do 31 grudnia 2015 roku rolnictwo i działalność hodowlana mogły skorzystać ze zredukowanej stawki podatku w wysokości 10%. Nieudokumentowane wydatki, podlegają autonomicznej stawce opodatkowania w wysokości 35%.

Opodatkowanie dywidend – Dywidendy powinny zostać uwzględnione w podstawie opodatkowania przy podatku dochodowym od osób prawnych. Jeśli takie dywidendy są wypłacane w związku z minimalnym udziałem w wysokości 25% zachowanym przez co najmniej 2 lata, zostaną wykluczone z podstawy podatkowej (wykluczenie na podstawie udziału).

Opodatkowanie zysków kapitałowych – Zyski kapitałowe również zostaną uwzględnione w podstawie podatkowej przy podatku dochodowym od osób prawnych i będą opodatkowane jako dochód z działalności gospodarczej.

Opodatkowanie odsetek i należności licencyjnych – Odsetki i należności licencyjne również podlegają opodatkowaniu.

Ubezpieczenie społeczne – Pracodawca zapłaci składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości 4% wynagrodzenia każdego pracownika.

Wymogi dotyczące podatków i składania deklaracji podatkowych

Składanie deklaracji podatkowych – Podatnicy składają coroczne deklaracje podatkowe na oficjalnym formularzu. Dotyczą dochodów z poprzedniego roku i innych wymaganych informacji. Deklarację należy składać do ostatniego roboczego dnia maja w roku następującym po roku, którego dotyczy dochód.

Płatność – Podmioty, które prowadzą działalność handlową, przemysłową lub rolniczą, jak również podmioty nie mające siedziby, ale prowadzące działalność w Mozambiku, zapłacą podatek dochodowy zgodnie z następującymi zasadami:

- W trzech częściach – w maju, lipcu i wrześniu – w roku, do którego odnosi się opodatkowany dochód (lub w piątym, siódmym i dziewiątym miesiącu, jeśli podmioty przyjęły inny rok podatkowy) z całkowitą kwotą podatku zapłaconego w poprzednim roku w wysokości 80%
- Trzy szczególne płatności – w lipcu, sierpniu i październiku – o wartości równej różnicy między wartością odnoszącą się do 0,5% obrotów o minimalnej kwocie 30 000 MZN (około 800 EUR) oraz maksymalnej kwocie 100 000 MZN (około 2 600 EUR) oraz kwocie płatności na konto z poprzedniego roku
- Do ostatniego dnia na złożenie rocznej deklaracji podatkowej, na podstawie dodatniej różnicy między podatkiem naliczonym oraz sumami wpłaconymi na konto.

Kary – Kary mogą wynosić od 3 000 MZN (około 80 EUR) do 2 500 000 MZN (około 65 800 EUR). Jeśli dojdzie do opóźnień w płatnościach, mogą być pobierane odsetki. W przypadku oszustw podatkowych i prania brudnych pieniędzy może zostać zastosowana kara więzienia.

PODATKI POBIERANE U ŹRÓDŁA

Opodatkowanie dywidend – Dywidendy wypłacane stałym mieszkańcom (rezydentom) oraz osobom pozamiejscowym (nie-rezydentom) podlegają 20% podatkowi pobieranemu u źródła, a dywidendy wypłacane w związku z udziałami notowanymi na giełdzie papierów wartościowych w Maputo podlegają podatkowi pobieranemu u źródła w wysokości 10%. Niniejsze stawki podatku mogą zostać zredukowane poprzez zastosowanie odpowiednich DTA (Double Taxation Agreements), i nie mają zastosowania w przypadku dywidend wypłacanych spółkom z Mozambiku, które posiadały 25% lub więcej udziałów w powiązanej spółce w Mozambiku przez co najmniej 2 lata.

Opodatkowanie odsetek – Odsetki wypłacane stałym mieszkańcom oraz pozamiejscowym podlegają 20% podatkowi pobieranemu u źródła, chyba że (w przypadku osób nie będących obywatelami Mozambiku) stawka jest zredukowana w stosownej DTA. Stawka w wysokości 0% ma zastosowanie do odsetek wypłaconych instytucjom finansowym zarejestrowanym w Mozambiku.

Opodatkowanie należności licencyjnych – Należności licencyjne wypłacane stałym mieszkańcom oraz osobom pozamiejscowym podlegają 20% podatku pobieranego u źródła, chyba że (w przypadku osób nie będących obywatelami Mozambiku) stawka jest zredukowana w DTA.

Inne – Opłaty za usługi techniczne płacone osobom pozamiejscowym podlegają 20% podatku pobieranemu u źródła. Płatności wykonane na rzecz osób pozamiejscowych za usługi telekomunikacyjne, usługi transportu międzynarodowego i montaż lub instalację powiązanego sprzętu podlegają 10% podatku pobieranego u źródła.

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Stały pobyt – Osoba fizyczna jest stałym mieszkańcem dla celów podatkowych, jeśli w roku, którego dotyczy dochód:

- Przebywała w kraju przez więcej niż 180 dni
- Pozostawała w kraju przez okres krótszy niż 180 dni, jednak posiada dom który można zamieszkiwać jako miejsce stałego pobytu w Mozambiku
- Pracuje za granicą pełniąc funkcje publiczne dla Republiki Mozambiku.

Podstawa – Płatnik będący stałym mieszkańcem (rezydentem) podlega podatkowi od dochodów globalnych. Płatnik pozamiejscowy (nie-rezydent) podlega podatkowi tylko od dochodu uzyskanego w Mozambiku.

Dochód podlegający opodatkowaniu – Dochód indywidualny podlega opodatkowaniu zgodnie z osobnymi systemami w zależności od rodzaju osiągniętego dochodu. Zgodnie z Kodeksem Opodatkowania Dochodu Indywidualnego opodatkowaniu podlegają następujące kategorie dochodów: dochód uzyskiwany w ramach zatrudnienia, dochód od działalności gospodarczej, dochód kapitałowy oraz zyski kapitałowe, dochód od nieruchomości i inne rodzaje dochodów.

Zyski kapitałowe – Zyski kapitałowe odpowiadają (dodatniemu) bilansowi nagromadzonemu rocznie, biorąc pod uwagę zyski kapitałowe i straty kapitałowe. Z zasady tylko 50% zysków kapitałowych lub strat kapitałowych należy brać pod uwagę w sytuacji zbycia nieruchomości lub aktywów spółki. W przypadku zysków kapitałowych z papierów wartościowych:

- Tylko 75% wartości jest brane pod uwagę, jeśli papiery wartościowe są przechowywane przez czas krótszy niż 12 miesięcy
- Tylko 60% wartości jest brane pod uwagę, jeśli papiery wartościowe są przechowywane przez czas od 12 do 24 miesięcy
- Tylko 40% wartości jest brane pod uwagę, jeśli papiery wartościowe są przechowywane przez czas od 24 do 60 miesięcy
- Tylko 30% wartości jest brane pod uwagę, jeśli papiery wartościowe są przechowywane przez czas dłuższy niż 60 miesięcy.

Odliczenia – Istnieją pewne odliczenia od danego typu dochodu oraz globalne odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu, jak między innymi edukacja i wydatki zdrowotne.

Stawki – Dochód indywidualny podlega opodatkowaniu stawką progresywną do wysokości maksymalnie 32%.

Ubezpieczenie społeczne – Pracownik podlega obowiązkowi odprowadzania składki ubezpieczenia społecznego w wysokości 3%.

Inne podatki – W niektórych okolicznościach, rezydujące w Mozambiku osoby miejscowe lub zagraniczne w wieku między 18 a 60 lat podlegają tzw. osobistemu podatkowi lokalnemu – **Imposto Pessoal Autárquico**. Niniejszy podatek jest nakładany w kwocie między 1% a 4% od najwyższego minimalnego wynagrodzenia krajowego określonego 30 czerwca poprzedniego roku.

Wymogi dotyczące podatków i składania deklaracji podatkowych

Składanie deklaracji podatkowych – Podatnicy składają coroczną deklarację podatkową dotyczącą dochodów z poprzedniego roku na oficjalnym formularzu wraz z innymi istotnymi informacjami.

Deklaracja zostanie złożona:

- między 1 stycznia a 31 marca kolejnego roku, kiedy podatnik uzyskał dochód tzw. pierwszej kategorii
- od 1 stycznia do 30 kwietnia dla wszystkich pozostałych kategorii.

Płatność – Podatek dochodowy od osób fizycznych należy zapłacić do 31 maja kolejnego roku z wyjątkiem:

- kiedy ocena podatkowa jest przygotowana do 30 maja, płatności należy dokonać do 30 czerwca
- kiedy zgodnie z obowiązkową weryfikacją własną, podatek jest należny do 31 sierpnia, powiększony o odpowiednie odsetki.

Kary – Kary mogą wynosić od MZN 3 000 (około € 80) do MZN 2 500 000 (około € 65 800), a od płatności opóźnionych mogą być pobierane odsetki. W przypadku oszustw podatkowych może zostać zastosowana kara więzienia.

VAT

Podstawa – Podatek od towarów i usług (VAT) (Imposto Sobre o Valor Acrescentado) jest nakładany na towary i usługi świadczone za wynagrodzeniem na terytorium Mozambiku, jak również na towary importowane.

Podmioty podlegające opodatkowaniu – VAT jest należny od osób fizycznych lub spółek, które regularnie podejmują produkcję, handel oraz działalność usługową. Jednakże, obciążenie gospodarcze w postaci podatku VAT ostatecznie pobierane jest od konsumenta.

Stawka – Standardowa stawka VAT wynosi 17%. Usługi bankowe i niektóre usługi związane z kształceniem i zdrowiem są zwolnione z podatku, podczas gdy eksport towarów i usług podlega stawce w wysokości 0% (zwolnienie z prawem do odliczenia).

Składanie deklaracji – Podatnicy składają do ostatniego dnia kolejnego miesiąca miesięczną deklarację podatkową określającą sprzedawane towary i świadczone usługi w okresie poprzedniego miesiąca, łącznie z podatkiem należnym lub istniejącymi ulgami i elementami, które mogą mieć znaczenie dla oceny podatkowej.

Płatność – VAT jest płacony co miesiąc, w terminie do ostatniego dnia kolejnego miesiąca.

OPODATKOWANIE AKTYWÓW

SISA

Podstawa – Sisa jest pobierana od transferów nieruchomości lub ich części. Nieruchomości obejmują wszystkie nieruchomości w Mozambiku położone na obszarach miejskich.

Podmioty podlegające opodatkowaniu – Sisa jest należna od nabywców nieruchomości: osób fizycznych lub spółek.

Stawki – Sisa nakładana jest w wysokości 2% zgłoszonej kwoty przeniesienia lub wartości podatkowej nieruchomości – w zależności od tego, która z nich jest wyższa – chyba że wartość podatkowa nie jest zgodna z normalną ceną rynkową. Jeśli kupujący lub udziałowiec są rezydentami kraju korzystniejszego pod względem podatkowym, obowiązuje stawka podatku w wysokości 10%, z wykluczeniem jakiegokolwiek redukcji lub zwolnienia.

Płatność – Sisa należy zapłacić w dniu ustalenia wartości podatku lub w kolejnym dniu roboczym (jeśli to nie nastąpi, ocena jest nieskuteczna). Jeśli przeniesienie zostanie wykonane zgodnie z umową realizowaną w innym kraju, płatność winna nastąpić w ciągu kolejnych 90 dni.

Kary – Kary mogą wynosić od 3 000 MZN (około 80 EUR) do 2 500 000 MZN (około 65 800 EUR); a od opóźnień mogą być naliczane odsetki. Kara więzienia może zostać zastosowana w przypadku oszustwa podatkowego.

Opłata skarbową

Podstawa – Opłata skarbową jest nakładana w różnych sytuacjach (dokumenty, umowy, księgi, papiery wartościowe, akcje i obligacje, licencje budowlane, karty kredytowe, czeki bankowe, gwarancje, hazard, inne licencje, rejestry i akty notarialne, znaki towarowe i patenty, działania związane z finansami lub cłem, ubezpieczenia, dłużne papiery wartościowe oraz przelewy i inne).

Podmioty podlegające podatkowi – Podatnikiem będzie podmiot gospodarczo zainteresowany działaniami podlegającymi opodatkowaniu. Zgodnie z prawem Mozambiku nie ma różnicy między osobą podlegającą opodatkowaniu i podatnikiem.

Stawki – Istnieją różne stawki opłaty skarbowej. Stawka 10% jest maksymalną stawką opłaty skarbowej (stawka 50% ma zastosowanie do działań i dokumentów związanych z działaniami hazardowymi). W niektórych sytuacjach, ocena opłaty skarbowej opiera się o ustaloną wcześniej kwotę.

Obowiązki sprawozdawcze – Podatnicy lub ich prawni przedstawiciele składają szczegółową listę opłat skarbowych uiszczonych w każdym roku. Składają oficjalny formularz, który jest częścią (jako aneks) rocznej deklaracji podatkowej oraz informacji o dokonanym rozliczeniu, przewidzianych w ramach Kodeksu Podatkowego.

Płatność – Opłata skarbową zostanie poniesiona przez podatnika w biurze podatkowym lub innym upoważnionym podmiocie, do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zobowiązanie podatkowe.

Kary – Kary mogą wynosić od 3 000 MZN do 2 500 000 MZN; a w przypadku opóźnień mogą być naliczane stosowne odsetki. Kara więzienia może zostać zastosowana w przypadku oszustw podatkowych.

Podatek od nieruchomości na terenach miejskich

Podstawa – Podatek od nieruchomości na terenach miejskich jest nakładany na wartość podatkową nieruchomości zlokalizowanej na obszarze miejskim lub na wartość nieruchomości deklarowaną przez właściciela.

Podmioty podlegające opodatkowaniu – Podatek od nieruchomości na terenach miejskich jest nakładany na właścicieli nieruchomości w dniu 31 grudnia poprzedniego roku. Za podatnika uważane są osoby, które są zarejestrowane jako właściciele dla celów podatkowych lub osoby posiadające nieruchomość.

Stawki – Stawki podatku od nieruchomości na terenach miejskich są następujące:

- 0,4% od nieruchomości mieszkalnej
- 0,7% od nieruchomości wykorzystywanej w celach handlowych, przemysłowych lub niezależnych działań zawodowych.

Płatność – Podatek od nieruchomości na terenach miejskich jest płacony w dwóch równych ratach w styczniu i czerwcu. Raty nie mogą być mniejsze niż 200 MZN (około 5 EUR). Jeśli należny podatek jest równy lub niższy niż 400 MZN (około 10 EUR), zostanie zapłacony w jednej racie w styczniu.

Podatek od spadków i darowizn

Podstawa – Podatek od spadków i darowizn jest nakładany na darmowe przeniesienie aktywów ruchomych lub nieruchomych, bez względu na tytuł przeniesienia.

Podmioty podlegające opodatkowaniu – Podatek od spadków i darowizn jest nakładany na osobę, która nabyła aktywa ruchome lub nieruchome, nawet jeśli ma prawo do użytkowania lub zamieszkania na rzecz innej osoby.

Stawki – Stawka podatku od spadków i darowizn wynosi 2% na zstępnych, żonę/męża oraz wstępnych, 5% w przypadku rodzeństwa oraz krewnych w bezpośredniej linii pokrewieństwa oraz do pokrewieństwa trzeciego stopnia, oraz 10% w przypadku innych osób.

Zobowiązania sprawozdawcze – W przypadku śmierci lub domniemanej śmierci, przedstawiciele beneficjentów lub beneficjenci zgłaszają takie wydarzenie organom podatkowym. W przypadku przeniesienia *inter vivos* beneficjenci zgłaszają takie wydarzenie organom podatkowym. W obu przypadkach wydarzenie zgłaszane jest na oficjalnym formularzu, który musi zawierać wartość przekazanych aktywów oraz tytuł nabycia.

CŁA

Cła nakładane są na towary eksportowane lub importowane a ich wartość przedstawia się następująco:

- 2,5% – na surowce
- 5% – na dobra inwestycyjne (środki produkcji)
- 7,5% – na dobra pośrednie
- 20% – na dobra konsumpcyjne.

Na mocy porozumień z innymi krajami członkowskimi SADC część towarów eksportowanych i importowanych do tych krajów jest zwolniona z ceł.

INNE ISTOTNE ASPEKTY

Międzynarodowa przejrzystość finansowa – Akcjonariusze będący rezydentami są bezpośrednio odpowiedzialni za podatek w proporcji do posiadanych akcji oraz rozłożenia zysków. Na zyskach uzyskanych przez spółkę zagraniczną, która podlega wyraźnie korzystniejszemu systemowi podatkowemu, jeśli akcjonariusz posiada bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 25% kapitału zakładowego lub jeśli akcjonariusz posiada co najmniej 10% kapitału zakładowego, kiedy spółka nie mająca siedziby w Mozambiku jest kontrolowana pośrednio lub bezpośrednio w stopniu większym niż 50% przez akcjonariuszy mających siedzibę w Mozambiku.

Płatności na rzecz podmiotów podlegających opodatkowaniu w ramach korzystniejszego systemu podatkowego – Kwoty wypłacone lub należne podmiotom mającym miejsce stałego pobytu w miejscu, w którym podlegają korzystniejszemu systemowi podatkowemu, nie mogą być odliczane w ocenie dochodu podlegającego opodatkowaniu, chyba że osoba podlegająca opodatkowaniu może wykazać, że takie wydatki związane są z rzeczywistymi działaniami w okolicznościach, które nie są nie-normalne oraz dana kwota nie jest wygórowana.

Zagraniczne ulgi podatkowe – Mozambik stosuje zwykle zagraniczne ulgi podatkowe jako metodę jednostronną w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania dochodu uzyskanego za granicą przez spółki z siedzibą w Mozambiku oraz przez zakłady spółek nie mających siedziby w tym kraju.

Ulgi podatkowe będą miały najniższą wartość między:

- podatkiem zapłaconym za granicą od dochodu korporacyjnego
- częścią podatku dochodowego obliczonego przed odliczeniami, które są przypisane dochodowi, który może być opodatkowany w Mozambiku. Niewykorzystane ulgi mogą zostać przeniesione na kolejnych pięć lat.

Rogério M. Fernandes Ferreira
Mónica Respício Gonçalves
Marta Machado de Almeida
Filipe Escobar
Pedro Miguel Callapez

Lizbona, 15 grudnia 2015

SOCIEDADE DE ADVOGADOS, RL
ROGÉRIO FERNANDES FERREIRA
& ASSOCIADOS

Tradycyjna bankowość w nowoczesnym wydaniu

POLSKO-PORTUGALSKA
IZBA GOSPODARCZA